BAKARA SÛRESİ

Mushaf'taki sıralamaya göre ikinci, nüzûl sırasına göre 87, uzun sûreler bölümünün de ilk sûresidir. Âyetlerinin sayısı 286 olup Medine'de nâzil olmuştur.

"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a aittir. Salât ve selâm Allah'ın Ra-sûlüne, âline ve ashabına olsun. Rab-bimiz bizden kabul buyur. Çünkü Sen dualarımızı işiten ve her şeyi hakkıyla bilensin.

Rasulullah Efendimizin Medine'ye hicretinden sonra ilk inmeye başlayan sûre Bakara sûresidir. Bununla beraber en son tamamlanan sûre de yine Bakara sûresidir.

Az önce ifade ettiğimiz gibi Medine'de inmeye başlayan Bakara sûresi Mekke'de gelen Fâtiha sûresinin hemen arkasına yerleştirilmiştir. Fâtiha sûresi: ***"Ya Rabbi bizi doğru yola, sırat-ı müstakime ulaştır!"***

Diye bitiyordu. Bakara sûresi de:

"Bu bir kitaptır ve hidâyettir"

Diyerek söze başlıyor. Bizim Fâtiha'daki talebimizin cevabı olan bir ifadeyle başladığı için sûre buraya yerleştirilmiştir diyoruz Al-lahu âlem.

Sûreyle alâkalı meleğin Rasulullah'a şöyle dediği rivâyet edilir:

"Ey Muhammed müjdeler olsun! Sana iki nûr verildi ki onlar senden önce hiçbir peygambere verilmemiştir. Bunlardan biri Fâtihat'ül kitap diğeri de Bakara sûresinin son âyetleridir.
(Müslim: Misafirîn, Nesâî: İftitah 25)

Bundan ötürüdür ki bu sûrenin bir başka adı da "Âyet'el Kürsî" sûresidir. Biliyoruz ki Kur'an-ı Kerîmin sûreleri genellikle ya belli bir kıssanın, ya özel bir ismin, ya da sûrede kendisine dikkat çekilmek istenen özel bir konunun adıdır. Meselâ Âl-i İmrân sûresi, Nisâ sûresi, Kehf sûresi, İsrâ sûresi gibi sûreler başlıklarının sembolize ettiği konuları kapsamaktadır.

Bakara sûresinin adı da sûrenin 67,73 âyetlerinde geçen Hz. Mûsâ ile kavmi arasında cereyan eden bir diyaloga yer veren Bakara kıssasından alınmıştır. Fakat bu isim sûrenin konusunu, muhtevasını bildirmek amacıyla verilmiş bir isim değildir.

Ve bu isim, Bakara ismi nasıl ki Ali, Veli gibi isimler başka dillere tercüme edilemediği gibi inek veya buzağı şeklinde de tercüme edilemez. Belki de İsrâil oğullarının bu inek hadîsesi sadece bu sûrede anlatılmış olduğundan sûreye bu isim verilmiştir, diyoruz.

Sûrenin ***"Senâm ve Zehra"*** diye iki adı daha vardır. Allah'ın Rasûlü:

"Her şeyin bir senâmı (zirvesi) vardır. Kur'an'ın zirvesi de Bakaradır"

Buyurur. Yine başka bir hadislerinde de:

"İki zehrayı çok çok okuyun! Bunlardan biri Bakara, diğeri de Âl-i İmrân'dır."

Buyurur.

Demek ki eğer Kur'an'ı canlı bir cisme benzetirsek Fâtiha sûresi bunun başını, Bakara sûresi gövdesini, diğer sûreler de öteki uzuvlarını teşkil edecektir.

Sûrenin muhtevasına, şöyle genel olarak bir göz atacak olursak: Sûrenin ilk girişi Kur'an'ı bir kulluk ve hidâyet kitabı olarak ilan eder. Sanki Fâtiha sûresindeki bizim:
"Ya Rabbi, ne olur bize sırat-ı müstakimini göster! Bizi hidâyet yoluna iletiver ya Rabbi!"
(Fâtiha 6)
Şeklindeki duamızın, talebimizin cevabı olarak Rabbimiz, karşımıza kitabını serip: "Kullarım! Gerçekten hidâyet, gerçekten doğru yol istiyorsanız, işte kitabım! İşte hidâyet! Haydi buyurun onunla beraber olun!" Buyurarak kitabını hidâyet ve kulluk kitabı olarak ilan eder. Ve ardından da hemen imanın

temellerini ortaya koyar. Allah'a, peygambere, peygamberliğe, âhirete, öldükten sonra tekrar dirilmeye olan inancı belirler.

Ve bu inançla alâkalı olarak, insanları kabul etme ve reddetme hususunda üç gruba ayırır: Müminler, kâfirler ve münâfıklar. Sonra Hz. Adem'in yeryüzünde Allah'ın halîfesi olarak tayin edilmesi, Hz. Adem'in cennetteki hayatı, şeytanın saptırmalarına kapılması, buna bağlı olarak cennetten çıkarılması, sonra tevbe edip Allah'a iltica etmesi, tevbesinin kabul ediliş olayı anlatılarak Adem soyunun hidâyette olabilme ve kalabilme yolları gösterilmiştir.

Daha sonra hidâyete dâvet, özellikle İsrâil oğullarına yöneltilir. Ve uzunca İsrâil oğulları kıssası söz konusu edilir.

Kur'an, Mekke'de genellikle İslâm'ı bilmeyen cahil Kureyş müşriklerine hitap ediyordu. Fakat Medine'de Allah'ın birliği, peygamberlik, âhiret, melekler gibi inançlara âşina olan yahudilerle de ilgilenmeye başladı. Bunlar Allah'ın Peygamberi Hz. Mûsâ'ya ve ona indirilen vahye inandıklarını söylüyorlardı. Ve ilke olarak onların yolu da Hz. Muhammed Aleyhisselâm'ın öğrettiği yolun, İs-lâm'ın aynısı idi. Fakat yüzyıllardan beri yollarını kaybetmişler, kitaplarını tahrif edip, dini birtakım âdetler manzumesi haline getirmişler, sapmışlar, sapıt-mışlar ama, hayatlarından da memnun görünen insanlardı. Nitekim yıllar yılı kendilerini düzeltmek için gelen elçilerin hiç birisini kabule yanaşmamışlar ve üstelik onların baş düşmanı kesilmişlerdi. Bir de "Müslüman" adını bırakıp kendilerine "yahudi" adını takmışlar ve dini İsrâil oğullarının tekeline almışlardı.

İşte bakıyoruz ki; sûrenin üçte birine yakın bir bölümünün, İsrâil oğullarına hitap ettiğini görüyoruz. Sûrede onların ahlâken bozulmaları, dinden sapmaları ve sapıklık noktaları vurgulanır. Yahudilerin Rasûl-i Ekrem'e ve onun getirdiği hidâyete tabi olmalarının kendileri hakkında çok hayırlı olacağını anlatmak üzere, tarihte yaşanmış pek çok hadîseye değinilmiş, yahudilerin Kuran'ı kabul edenlerin ilki olmaları istenmiştir. Çünkü Hz. Muhammed'e indirilen kitabın Hz. Mû-sâ'ya indirilenin aynısı olduğu ısrarla beyan edilmiştir.

Yine Mekke'de genellikle İslâm'ın ana ilkelerini tebliğ etmek ve müminleri iman ve ahlâk yönünden eğitmeyi hedefleyen Kur'an'ın, Medine'de tüm Arabistan'dan toplanıp İslâm devletini kuran insanların kurdukları bu devletin sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal ve hukukî problemlerine de değinmeye başladığını görüyoruz.

Bir de Medine'de, bu yeni dönemde, Mekke'de pek rastlanılmayan yeni bir insan tipi ortaya çıktı. Münâfikûn grubu zuhur etti. Münâfık, Medine toplumunda görülür. Mekke'de münâfık yoktur. İslâm'ın ve müslümanların

zayıf olduğu bir toplumda münâfıklığa gerek de yoktur. Kâfir, böyle bir toplumda kâfirliğini gizleme zarureti duymaz. Ama Medine toplumunda, yâni İslâm'ın ve müslümanların güçlü olduğu toplumlarda kâfir, ya korkusundan, ya da menfaatlerini kaybetmemek için müslüman görünme zaruretini duyabilir.

Evet, Medine'de münâfıklar vardı. Bunlar:

a- Ya İslâm'ı içerden yıkmak için İslâm'a girmiş görünen kişilerdi.

b- Ya da çevreleri müslümanlar tarafından sarıldığı için ve dünyevî menfaatlerini kaybetmeme endişesiyle müslüman görünen insanlardı. Bunlar aslında düşmanlarla da münâsebetlerini sürdürüyorlardı. Gerek Medine'de için için İslâm'a ve Müslümanlara düşmanlık besleyen yahudilerle, gerek Mekke müşrikleriyle, gerekse dış dünyada başka din ve inanç mensuplarıyla diyalog halinde idiler.

c- Bazıları da İslâm'ın gerçekliğine tam kani olamamış, tam tatmin olamamış, ama kabileleriyle birlikte mecburen müslüman olmuş kimselerdi. İşte Bakara'nın nazil olduğu dönemde her türden münâfıklar da türemeye başlamıştı. Bu yüzden Cenab-ı Hak bu sûrenin içinde münâfıkların özelliklerine dikkat çekmekte ve onlarla ilgili tâlimatlar beyan etmektedir.

Daha sonra yahudiler ataları olarak çok değer verdikleri ve Peygamber olarak kabul ettikleri Hz. İbrahim'e verilen hidâyetin aynısını getiren ve onun torunu ve izleyicisi olan Hz. Muhammed Aley-hisselâm'a tabi olmaları konusunda tekrar tekrar uyarılır. Hz. İbrahim ve onun Kâbe'yi inşa edişi ve İslâm toplumunun kıblesi olarak Kâbe ve İbrahim ilişkisi anlatılır.

Daha sonra tüm bu uyarılara rağmen hakkı kabule yanaşmayan İsrâil oğullarından liderliğin alınıp müslümanlara verildiğini beyan edercesine kıblenin, Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'dan alınıp Mekke'deki Mescid-i Haram'a çevrildiği ilan edilir. Daha sonra liderliği üzerine alan bu ümmetin, bu ağır sorumluluğu kaldırabilmesi için onlara pratik çözümler sunulur. İslâm ümmetini ahlâken eğitmek için namaz, oruç, zekât, hac ve cihad gibi emirler farz kılınıyor.

Müminler Ulü'l emre itaat etme, âdil olma, verdikleri sözde durma, anlaşmalarına sâdık kalma, mallarını Allah yolunda harcama konularında teşvik ediliyor. Diğer taraftan ümmeti bozulup dağılmaktan korumak üzere içki, kumar, fâiz gibi pisliklerin de yasaklandığını görüyoruz.

Daha sonra sûrenin başında olduğu gibi son bölümlerinde de imanın temel ilkeleri bir daha tekrarlanıyor ve en son müslümanların İslâm'ı tebliğde

çektikleri güçlükler sebebiyle, o sıralarda çok muhtaç oldukları bir dua ile sûre tamamlanıyor.

Bu kısa mukaddimeden sonra inşallah sûrenin âyetlerini tek tek tanımaya çalışaçağız.

³v³7!

1: "Elif lâm mim"

Sûre huruf-ı mukatta ile başlar. Huruf-ı mukatta kesik kesik okunan harfler demektir. Bu harfler Kur'an-ı Kerîmde altı sûrenin başında gelen ve o sûrelere ait birer âyettirler.

Kur'an-ı Kerîmde muhkem ve müteşabih âyetler vardır. Muhkem âyetler en genel tarifiyle, okuyucu tarafından ilk okunuşta mânâsı anlaşılabilen ve bizden imanla birlikte amel isteyen âyetlerdir.

Meselâ; namazı kılın, zekâtı verin âyetleri muhkem âyetlerdir ve bizden hem iman, hem de amel isteyen âyetlerdir. Yâni biz hem namazın farz olduğuna inanacağız, hem de namazı bizzat kılacağız.

Müteşabih âyetler ise ilk okuyuşta mânâsı anlaşılamayan, duyularımızla kavrama imkânımızın olmadığı ve muhkemlerle çerçeve-sini çizebileceğimiz âyetlerdir ki, bunlar bizden amel istemez, sadece iman ister. Sırat, haşr, neşr, cennet, cehennem, ruh, melek, cin şeytan vahiy, arş, kürsî, semavat, yedullah gibi konuları anlatan âyetler, elif lam mim, Yâsîn, Tâhâ gibi âyetler müteşabih âyetlerdir. Bunların ne olduklarını tam olarak bilemeyiz, sadece bunların Allah'tan gelme birer âyet olduklarına öylece inanırız, bu âyetler bizden amel istemez.

Peki, madem ki bu âyetlerin mânâları bilinmeyecekti de niye gelmiş Kur'an'da? Demenin de anlamı yoktur. Çünkü biz, kimi âyetlerin künhünü, aslını biliriz, kimilerinin de sadece rolünü ve fonksiyonunu biliriz.

Meselâ, arabada akü diye bir aygıt vardır. Bunun ne olduğunu, neden yapıldığını, aslını, künhünü herkesin bilmesi gerekmez. Biz nesini biliriz bunun? Rolünü biliriz sadece. Biliriz ki, akü arabada elektrik donanımını sağlayan bir aygıttır. İşte aynen bunun gibi biz, bu tür âyetlerin aslını, künhünü bilemesek de bunların rolünü ve fonksiyonlarını biliriz.

Meselâ; cennetin ne olduğunu, nasıl olduğunu, enini, boyunu, genişliğini, şeklini, tipini bilemeyiz. Peki neye yarar bu? Yâni rolü nedir bu âyetlerin? Tanıtıldığı kadarıyla iman eder, anlatıldığı şekliyle iman eder ve bizim hedefimiz olduğunu biliriz. Bizi kötülüklerden koruyup iyiliklere teşvik ettiğini

biliriz. Yâni cenneti anlatan âyetlerin rolü, bize hedef göstermektir. Bakın, eğer benim istediğim şekilde yaşarsanız size bunu vereceğim, diye Rabbimiz bize hedef gösteriyor. Meselâ cennette ırmaklardan bahseder âyetler. Süt ırmakları, bal ırmakları, şarap ırmakları, su ırmakları. Bunların niceliğini bilmeyiz.

Peki, ne anlatır bunlar bize? Gelin ey Mü'minler, dünyanın bozuk sütlerine, bozulacak ziynetlerine meyletmeyin de bunlara meyledin, diye bize hedef gösteriyor. Veya cennetteki hûriler. Bilmem ki ben bunların ne olduğunu, nasıl olduğunu. Ama bakın dünyanın pespayelerine meyletmeyin, harama meyletmeyin ki, bunları elde edesiniz, diye hedeftir bu âyetler.

İşte, Kur'an-ı Kerîmde sûre başlarında gördüğümüz bu âyetler de müteşabih âyetlerdir. Aynen bunların da Allah'tan geldiğine inanırız ve biliriz ki, bunlar âyettir. Peki bu tür âyetlerin rolü nedir acaba? Yâni acaba bu âyetler bize nasıl bir hedef gösteriyor? Rasulullah Efendimizden bize intikal etmiş, bu konuda herhangi bir açıklama göremiyoruz. Kur'an'ın başka herhangi bir yerinde de bu konuda açıklayıcı bir bilgi bilmiyoruz. Bu konuda şunları söyleyelim inşallah : Selef bu konuda şunları söylemiştir:

1- Sûrelerin başında gelen bu âyetler, Kur'an'a dikkat çekme-dir, demişler. Rabbimiz, o güne kadar insanların, Kur'an'ın muhatap-larının alışık olmadıkları bir ifadeyle söze başlayarak, onların dikkatlerini kitap üzerine çekmek istemiştir, deniyor. Allah buyuruyor ki, sanki bu âyetleriyle: "Kullarım! Dinleyin, şu anda Allah konuşuyor! Şu anda ben konuşuyorum! Bunu kendi sözlerinize benzetmeyin! Şu anda içinizden birisi konuşmuyor! Şu anda Peygamber de konuşmuyor! Bu benim sözümdür! Şu anda Rabbiniz konuşuyor! Gelin bunu benim sözüm olarak dinleyin!" diyor sanki Rabbimiz.

Gelin şu anda Allah konuşuyor! İnsan sözüne benzemez bu! Âlim sözü, fazıl sözü, filozof sözü, psikolog sözü, sosyolog sözü, amir sözü, müdür sözü, baba ana sözü gibi dinlemeyin bunu! Sakın ha benim sözümü içinizden birinin sözüne benzetmeyin! İçinizden birinin sözünü dinleyip de çöpe attığınız gibi, ya da kulak ardı yaptığınız gibi benim sözümü de öylesine dinlemeye kalkışmayın! Şu anda ben konuşuyorum! Bu söz Allah sözüdür! Ben konuşuyor olarak dinleyin ve gereğini yerine getirin! diyor sanki, daha sözlerinin başında Rabbimiz. İşte insanlar bu söze daha bir ciddi kulak versinler, daha bir ciddi dinlesinler diye, böyle bir dikkat çekmedir, denmiş.

2- İkinci olarak şunu diyelim. Bakıyoruz sûre başlarında gelen bu tür âyetlerden sonra Kur'an-ı Kerîmde genellikle Kur'an'a dikkat çekilmektedir. Meselâ bakın A'râf sûresinin başında:

“Elif, Lâm, Mîm, Sâd. Ey Muhammed: Sana bir Kitap indirildi. Onunla insanları uyarman ve inananlara öğüt vermen için kalbine bir darlık gelmesin.”
(A’râf 1-2)

“Elif Lâm Mîm Sâd” mukatta âyetinden hemen sonra “Kitabun ünzile ileyke” buyrularak kitaba dikkat çekilmektedir. Yine Tâhâ sûresinin başında:
“Tâ Hâ. Ey Muhammed! Kur’an'ı sana, sıkıntıya düşesin diye değil, ancak Allah'tan korkanlara bir öğüt ve yeri ve yüce gökleri yaratanın katından bir Kitap olarak indirdik.”
(Tâhâ 1-4) Yine meselâ Yâsîn sûresinin başında:

“Ya, Sin. Ey Muhammed! Kur’an'ı Hakîm’e andolsun ki, sen doğru yol üzere gönderilmiş peygamberler-densin.”
(Yâsîn 1-4)

Yâsîn huruf-ı mukatta âyetinden sonra yine Kur’-an’a dikkat çe-kilmektedir. Yunus sûresinde de:
“Elif, Lam, Ra. İşte bunlar hikmetli Kitabın âyet-leridir.”
(Yunus 1)

Burada da mukatta âyetinden sonra Kur’an’a dikkat çekilmek-tedir.

Bu ve benzeri bölümlerde olduğu gibi bakıyoruz bu âyetlerden sonra Rabbimiz, Kuran’a dikkat çekiyor. Öyleyse sûre başlarındaki bu âyetler Kur’an’la alâkalı tüm insanlığa meydan okuyor demektir. Buyurur ki Rabbimiz: “Elif Lâm Mîm, Elif Lâm Râ, Yâ Sîn, Hâ Mîm. Ey insanlar! İşte elinizdeki Kur’an bu harflerden meydana gelmiştir. Sizler bu harfleri tanıyorsunuz. Okuyorsunuz, yazıyorsunuz. Bu harfler ellerinde olan sizler, bu harfleri okuyan, yazan sizler, bu harfleri tanıyan sizler haydi gücünüz yetiyorsa bu kitabın bir benzerini meydana getirin! Kur’an gibi bir kitap ortaya koyun bakalım!” diye, tüm insanlığa bununla Rabbimiz meydan okuyor denilmiş.

3- Bir üçüncüsü de bu harflerle Kur’an’ın Allah’tan geldiği beyan ediliyor, denmiş. Yâni bu kitap herhangi bir insan sözü değil, insan kaynaklı bir kitap değil, Allah kaynaklı bir kitaptır, mesajını ulaştırma adına Rabbimiz, sûrelerin başında böyle bir hitabı uygun bulmuştur deniyor Allahu âlem. Ama en güzeli mânâsını bilmesek de bunlar, aynen öteki âyetler gibi Allah’tan gelmiş birer âyettir, diyoruz ve öylece iman ediyoruz.

Mânâlarını Peygamber Efendimizin bile bilmediği, bu konuda bize herhangi bir bilgi ulaştırmadığı bu âyetlerle ilgili olarak iki bâtıl iddia var. Bunları da şöyle kısaca söyleyeyim ki, ilerde bunlarla karşılaşınca bocalamayasınız inşallah. Bu

huruf-ı mukatta âyetleriyle alâkalı iki sapık yorum var. Bunlardan birisi münâfıkça bir yorum, ötekisi de kâfirce bir düşüncedir.

Önce münâfıkların yorumunu söyleyelim: Diyorlar ki efendim bu âyetler Peygamberin Aleyhisselâm dahi bilmediği ancak her yüz yılda bir gelen Müceddid-i A'zam denen büyük zatların bilebildiği âyetlerdir. Bunların mânâlarını ancak bu büyük zatlar bilebilir demişler ve kendilerince bu âyetlere anlamlar vermeye çalışmışlar. Efendim işte elif bizim Rabbimizi, lâm bizim peygamberimizi, mim de bizim efendimizi veya bizim kitabımızı anlatır veya bizim cemaatimizi anlatır de-meye çalışmışlardır.

Yâni Peygamberin bile bilmediği, bilemediği bilgiyi bilebilecek, Peygamberi bu konuda sollayacak kimselerin varlığını iddia ederek, kendi heva ve heveslerine göre Allah'ın âyetlerine mânâlar yükleme-ye çalışan bu insanları da, bunların bu saçma sapan yorumlarını da reddediyoruz.

İkincisi kâfirlerin yorumudur. Müsteşrikler de bu konuda şu yorumda bulunmuşlardır. Efendim sûre başlarındaki bu harflerin varlık sebebi şudur: Kur'an-ı Kerîm Sahabe döneminde toplanıp kitap haline getirilirken Zeyd bin Sabit başkanlığında bir hafızlar heyeti teşekkül ettirilmiş ve tüm sahabeye ilan edilmişti. Herkes yanında Rasulullah zamanında yazdığı, ezberlediği Kur'an nüshâlârını, sûre nüshâlârını getirsin diye. Sahâbe-i Kirâm yanlarındaki sûre nüshâlârını getiriyor-du. Heyet bu sûreyi kim getirmişse o sûrenin başına onu getiren sahabenin ismini yazalım da bunu kimin getirdiği belli olsun diye sûre başlarına sahabenin ismini yazmışlar. Meselâ Tâhâ sûresini ilk önce Talha bin Ubeydullah getirmiş ve onun isminin baş harfini yazmışlar. "Ta" diye. Daha sonra aynı sûreyi Ebu Hureyre getirmiş ve onun da isminin baş harfini yaz-mışlar. "Ha" diye, sonra da bunu silmeyi unutmuşlar ve o sûrenin başında "Taha" kalıvermiş diyorlar.

Yâni Kur'an'da insan sözü de vardır, demeye getiriyor alçaklar. Kur'an sadece Allah sözünü değil, insan sözlerini de ihtiva etmektedir. Ona sahabenin sözleri de karışmıştır diyerek müslümanların zihinlerini idlâl etmeye, insanların Kur'an'dan şüpheye düşmelerini sağlamaya çalışan kâfirlerin bu kâfirce ve haince yaklaşımlarını da reddediyoruz.

Öyleyse Elif Lâm Mîm. Dinleyin! Şu anda Allah konuşuyor! Bu söz Allah sözüdür! Rabbiniz konuşuyor olarak dinleyin ve gereğini yerine getirin! diyoruz.

2: "İşte bu kendisinde şüphe olmayan kitaptır."

İşte o harfler, o sesler ve o seslere verdiğimiz güzel bir dü-zenle sana indirdiğimiz kitaptır bu. İşte kitap budur. İşte kitap diye buna denir. İşte kitap dediğin budur. Yâni her yönüyle tam ve mükem-mel kitap, kıyamete kadar tüm

insanlığa yol gösterecek özellikleri üzerinde taşıyan kitap budur, demektir bunun mânâsı. Kitap deyince sadece bu Kur'an anlaşılacaktır. Diğerlerine kitap denmeyecektir. Bunun içindir ki, bugüne kadar kitap deyince sadece Kur'an anlaşılmıştır. Ehadis-i Nebeviyye'ye bile kitap denmez, sünnet denir.

Bu isim, Kur'an'ın hem ba'zına hem de mecmuuna ıtlak olunur. Yâni bu kitabın bir tek sûresine, bir tek âyetine de kitap denir, tü-müne de kitap denir. Bir de kitap deyince metin ve mânâ birlikte kastedilir. Kur'an iki şeyden ibarettir: Bir metin, bir de mânâ. Kur'an'ı yalnız metinden ibaret saymak, mânâyı örtmeye çalışmak ne kadar büyük bir suçsa; onu sadece meâlden ibaret zannedip, metni diskalifiye de o kadar suçtur. Kimilerinin yaptığı gibi şu anda ben metni okuyup ve sadakallahü'lazim desem bu işin yarısını yapmış olurum, bir diğer yarısı da mânânın, muhtevanın ortaya konmasıdır.

Şüphesiz bu, Allah'tan gelen bir kitaptır ve Allah'tan gelişi ko-nusunda herhangi bir şüphe yoktur. Bir de bu kitapta şüpheli bir şey yoktur anlamınadır. Bu kitap, her türlü şekten, şüpheden ârî ve her töhmetten müberradır. Bunun kadar kesinlikle bilinen, bunun kadar sırat-ı müstakimi, doğru yolu gösteren başka bir kitap yoktur. Yâni bu kitabın inişinde, vahiy oluşunda herhangi bir şüphe olmadığı gibi, tebliğinde de herhangi bir töhmet yoktur. Münzili hak, muhbiri sâdık ve gâyesi mahza hayır olan, insanlığı saâdet ve selâmete ulaştırmak için gelen bu kitapta şüpheye imkân verecek bir cehalet, bir gaflet veya bir sû-i niyet düşünmek mümkün değildir.

Böyle bir kitaptan ancak cehli mürekkebe boyanmış, kalpleri kilitlenmiş olan muannit kâfirler ve her şeyden şüphe eden, ruhlarını şüphe bulutları kaplamış, basîretleri sönmüş olanlar şüphe edebilirler.

Kitabın kendisine indirilişi karşısında Rasûl-i Ekremin: "Ya Rab! Reyb içinde, şüphe ve tereddüt içinde yüzen şu insanlar yarın benim karşıma çıkıp: Ey Muhammed! Bu kitabın Allah tarafından geldiği ne malum? Belki de bu senin sözündür, senin uydurmandır! Kendin söylüyor, kendin uyduruyor ve utanmadan bir de bunu Allah'a isnat ve iftira ediyorsun! derlerse ben ne yaparım?" demeden önce Ce-nab-ı Hak hiçbir şeye meydan bırakmayacak biçimde bu konuda teminat veriyor. Onda herhangi bir reyb, herhangi bir şüphe yoktur. Allah'tan gelişi konusunda da, içindeki âyetler, yasalar, haberler konu-sunda da zerre kadar bir şüphe yoktur.

Bu, aynı zamanda onu insanlara duyuran Muhammedü'l Eminin de, yâni mübelliğin de "lâ raybe fîh" olduğunun, nübüvvetinde, risaletinde zerre kadar bir şekkin, bir şüphenin olmayışının da tescilidir.

"Kendisinde şüphe olmayan bu kitap müttakıler için hidâyet kaynağıdır."

Muttakilere doğru yolu gösterecek apaçık bir belgedir bu. O bir hidâyet kitabıdır, kulluk kitabıdır. Bu kitabın asıl görevi ve fonksiyonu budur. İnsanlığı doğru yola, sırat-ı müstakime iletmek için gelmiştir. Kur'an-ı Kerîm sadece bilimsel keşiflere değinen, kimya ve fizik gibi, biyoloji ve botanik gibi bilimleri derleyen bilimsel bir kitap değildir. Kur'an-ı Kerîm, bir hidâyet ve kulluk kitabıdır. Fâtiha'daki bizim talebimizin cevabı olarak, Allah karşımıza işte bu kitabını çıkarıyor. "Kullarım! Benden hidâyet istiyordunuz ya! Benden dosdoğru yolu göstermemi talep ediyordunuz ya! İşte istediğiniz hidâyet! İşte sorduğunuz dosdoğru yol!" Buyuruyor.

"Bu kitap müttakıler için hidâyet kaynağıdır."

Buyuruyor. "Kullarım siz gerçekten hidâyet mi istiyorsunuz? Gerçekten doğru yolu bulmak mı istiyorsunuz? İşte size hidâyet! Haydi, buyurun hidâyet kaynağı kitabıma! Onunla beraber olun! Onunla yol bulun! Yolunuzu ona sorun! Onun rehberliğinde bir hayat yaşayın ki hidâyeti bulasınız!" diye hidâyet rehberi kitabını bizim önümüze seriveriyor. Ama bakın, bu kitap Arab'a hidâyettir, Acem'e hidâyettir, Türk'e, Kürde hidâyettir denmiyor da:
Deniyor. Bütün nevi beşere, bütün insanlığa hidâyettir. Bütün insanlığı hidâyete ulaştırmak için gelmiştir bu kitap. Fakat bu hidâyetten istifade edebilmenin bir şartı var; o da muttaki olmaktır. Kur'-an'dan istifade edebilmenin birinci şartı muttaki olmaktır. Peki, nedir takva? Kimdir muttaki? Bunu Allah söyleyecek, ama burada bir kaç söz söyleyelim.

Takva, Allah'ın koruması altına girmek demektir. Takva, Allah-la yol bulmak demektir. Yolunu Allah'la bulmak, Allah'a sorarak, Al-lah'a danışarak yol bulmak demektir. Allah'ın kitabı rehberliğinde yü-rümek, kitap kaynaklı bir hayat yaşamak demektir takva. Takva, Pey-gamber modeliyle hareket etmektir. Bakıyoruz, Kur'an-ı Kerîm'de tak-vayı böyle anlatan pek çok âyet görüyoruz.
"Muhakkak ki ben sizin için gönderilmiş emin bir elçiyim, öyleyse muttaki olun ve bana tabi olun."
(Şuarâ 107, 108)

Tüm peygamberlerin aynı şeyi söylediklerine şahit oluyoruz. Madem ki ben sizin için güvenli, emin bir elçiyim, o halde bana güvenmeniz lâzım. Bana güvenin ve hemen akabinde "Fe" takvalı davranın! Muttaki olun! Ama takvayı da benden öğrenin! Yâni bana itaat ederek, beni izleyerek takvalı olun! Gelin ben size takvayı, itaati öğreteyim. Takvanın modelini benden öğrenin.

Evet, takva peygamberden öğrenilecektir. Takvanın belirlenmesinde pratik örnek peygamberlerdir. Bu konuda farklı takva modelleri geliştirebilmek için kimileri ısrarla peygamberleri diskalifiye etme çabası içine giriyorlar.

Meselâ; âlimin biri dağdan böyle yuvarlana yuvarlana inip ge-liyormuş. Hz. Mûsâ, bu adamı görmüş ve kendisine sormuş. “Hayrola be çoban kardeş, ne yapıyorsun, böyle yatıp yuvarlanıyorsun? Nedir bu yaptığın?” diye sorar. Allame çoban der ki: “Ey Mûsâ, namazımı ben böyle kılarım. Rabbime ben böyle dua ederim işte.” Hz. Mûsâ; “Olur mu be adam? Böyle namaz mı kılınır?” der. Sorar çoban: “Ya nasıl kılacaktım?” Hz. Mûsâ anlatır ona: “İşte şöyle elini kaldırıp tekbir alacaksın, ellerini şöyle bağlayacaksın, şunları okuyacaksın, belini şöyle bükeceksin, yüzün şöyle olacak” diyerek uzunca izahlarda bulunur. Tabi zorlanır ona bunu anlatabilmek için. “Tamam mı? Anladın mı?” der, “Anladım der” adam. Hz. Mûsâ yürümüş, bir noktayı kaçıran adam Hz. Mûsâ’nın arkasından bağırmış onu sorabilmek için, Hz. Mû-sâ dönüp arkasına bir bakmış ki; adam denizin üzerinde yürüyüp geliyor. Demiş ki, Hz. Mûsâ’ya: “Ey Mûsâ! Namaz dedin de şurayı unuttum! Bana onu bir daha anlatabilir misin?” Onu bu vaziyette gören Hz. Mûsâ: “Git bildiğin gibi kıl sen namazını!” Demiş ve ona bunu öğretmekten vazgeçmiş, filan.

Ee niye öğretmeyecekti de Allah’ın peygamberi? Öğretmeye-cekti de işi neydi orada peygamberin? Nedir böyle bir durumda peygamberin fonksiyonu? Bunlar toplumsal âyetler. Bunlar şeytanların vahiyleri. İslâm’ı, dini, takvayı peygamber ve Kur’an dışı kaynaklardan öğrenme ve belirleme, yâni keyiflerince bir din belirleme gayretlerinin ürünü, sapıklıklardan başka bir şey değildir bunlar. Hani:

"Muhakkak ki şeytanlar da dostlarına vahyeder..."

(En’âm 121)

Deniyordu ya âyet-i kerîmede. İşte bunlar o tür vahiylerdendir. Bir rivâyeti daha var bunun. Hz. Mûsâ bu adama namaz kılmasını öğretmeye kalkışınca Rabbimiz hemen Cebrâil’i gönderir ve: “Ey Mûsâ, niye karıştın o kuluma? Ben razıydım onun namaz kılışından!” diyerek Mûsâ’yı azarladığı anlatılır.

Peki ne çıkar bütün bu şeytan rivâyetlerinden? Ne yatar bunların altında? Bunların altında takva belirleme hakkının, din belirleme hakkının Allah’tan ve peygamberlerden alınıp başkalarına da verilmesi yatar bunların altında. Din belirlemek sadece Allah’ın ve O’nun peygamberlerinin hakkı iken, “Tut, beş bin tevhid çekeceksin, bunu on bine çıkarmazsan yazıklar olsun sana!” diyerek birileri din belirlemeye kalkışıyorsa hâşâ ve kella o zaman buna din uydurmak denecektir. Öyle değil, takva; yolunu kitapla bulmak demektir. Takva, kitabın dediği ve peygamberin örneklediğidir. Bunun dışında din de yoktur, takva da.

Yaptıklarını Allah yap dedi diye yapan, konuştuklarını Allah konuş dedi diye konuşan kişi muttakidir."

Buradaki mânâsıyla söyleyelim; kitaba teslim olan, kitapla uyarılan, kitabın uyarısıyla hareket eden, tüm yaptıklarını; “kitap dedi” diye yapan, tüm yapmadıklarını da yine kitaptan aldığı delillerle yapmayan kişi muttakidir. Yâni kitabın hidâyetini temel alan kişi; muttakidir. Çünkü, âyet son derece açık ve net ortaya koyuyor ki muttakilerin yol göstericisi; bu kitaptır. Muttakiler, bu kitapla yol bulan, bu kitap rehberliğinde bir hayat yaşayan kimselerdir. Onlar, amellerini bu kitaba dayandırmaya çalışan insanlardır:

"Muttakilerin kılavuzu, mihmandârı, yol göstericisidir bu kitaptır".

Gerçi başka bir yerde, Kur’an kendini bize anlatırken:

"Bu kitap insanların tamamı için hidâyettir."
(En’âm 91)

buyurur. Evet, aslında Kur’an, herkese genel mânâda hidâyeti göstermek için inmiştir. Ama herkes, bu kitabın hidâyetini kabul etmede, isteyerek bunun hidâyetini seçmede eşit olmayacaktır. Kimileri bununla hiç ilgilenmeyecek, bunu anlamaya yanaşmayacaktır. Bakıyoruz “Hâdî” kelimesi, “Hüden” kelimesi Kur’an’da on beş ayrı mânâ-da kullanılmıştır.

Allah hüdendir, Tevrat hüdendir, Kur’an hüdendir, Kâbe hü-dendir, Peygamberimiz hüdendir, başka hüdenler de vardır Kur’an’da. Buna göre hüden olarak ne peygamberimizin, ne Kâbe’nin ne de Kur’an’ın bizzat kendisi, birinin elinden tutup dini kabul ettirici olma derecesine vardıramaz meseleyi.

Yâni, gerek Kur’an ve gerekse Peygamberimiz, bizzat insan-ların kalplerine imanı sokmakla değil, bu imanı insanlara tanıtmakla mükelleftirler. Öyleyse, kimse Kur’an’a yanaşmadı mı Kur’an kimseye hidâyet edemez. Peygamberin hüden oluşu da böyledir. Kur’an’a yaklaşan kişi eğer onunla yol bulmak isterse ancak o, o zaman hidâyet edebilir. Çünkü ***"Hüden linnâs"*** dır Kur’an. Ama ***"Hüden lil müttakîn"*** dir de aynı zamanda. Ne demek o? Yâni herkese yol gösterecek kapasitede değil. Yâni herkes bununla yol bulmak iste-mez, herkes buna yol sormaya gelmezse o zaman, o sadece takvalılara yol gösterecek, sadece onlara hidâyet edecektir. Ötekiler için, hattâ yine Kur’an’ın ifadesiyle bu kitap kimilerinin zararını, ziyanını artıracaktır.

"Kur’an zâlimlerin ancak zararını artırır."
(İsrâ 82)

O müttakıler ki:

3:"Onlar gayba inanırlar."

Onlar gayba iman eden kimselerdir. Veya gıyaben iman ederler onlar. gayb; Gâbe fiilinin mastarı olup, gözden ve duyulardan gizli olan, görülüp bilinmeyen

anlamınadır. Gayb; Duyularla algılanamayan, insanın deney ve gözlemlerine konu olmayan, Allah, cennet, cehennem, melek, vahiy, öldükten sonra dirilmek, hesap, kitap gibi tadılıp koklanamayan, ölçülüp tartılamayan Allah'ın verdiği haberlerdir ki, işte bunlara iman gayba imandır. Veya gıyaben imandır.

Gayb, bilginin konusu değil imanın konusudur. Gaybı bilen kişi üstün değil, gayba inanan kişi üstündür. Çünkü gaybı bilme türünde bir kulluk istememiştir Allah bizden. Eğer gaybı bilme, gayptan haberdar olma gibi bir sorumluluğumuz olsaydı, şu anda hepimizin buna sa'yi gerekecekti.

"Onlar gayba iman ederler."

Değil de "Onlar gaybı bilirler" denseydi, şu anda hepimiz gaybı bilmek için uğraşmak zorundaydık. Ama öyle demiyor Allah. Yâni bizim, şu anda gaybı bilmek türünde bir kulluğumuz veya bu tür bir sorumluluğumuz yoktur. O muttakiler gaybı bilirler, ya da bilmeye çalışırlar denmiyor da: deniyor. İman bilginin konusu değildir. Bilinen ve görülen bir şeye iman da istenmez zaten. Meselâ; "dünyaya inanın" denmez. Çünkü dünyayı zaten görüyor ve biliyoruz. Ama âhirete inanın denir. Çünkü âhireti görmüyoruz. Kimi insanlar şu anda gaybı bilmeleriyle, gaypdan haber vermeleriyle övülüyorlar değil mi? Filan zat kalpten geçenleri biliyormuş. Falan kes duvarın arkasından haber veriyormuş, gibi insanlar gaybı bilmeleriyle methediliyorlar. Halbuki gayb bilginin konusu değil, imanın konusudur. Gayb bilinmez, ona iman edilir. Gaybı bilen kişi değil, ona iman eden kişi muttakidir. Bilinen bir şeye iman söz konusu olmayacağına göre, ne gariptir ki bilmeden övdükleri kimseleri imansızlıkla itham ettiklerinin farkında bile değildir adamlar.

Gaybın bir kaç çeşidi vardır:

1- Hiçbir delili olmayan gayblardır ki; bunları ancak Allâm'ul Guyûb olan Allah bilir. Ne melek, ne cin, ne de resûllerin bilmedikleri gayb. Allah'tan başka hiç kimsenin, hiçbir varlığın bilmediği gayb.

"Gaybın anahtarları O'nun katındadır. O'ndan başkası asla onu bilemez!"

(En'âm 59)

Âyeti bunu anlatır. Bu konuda söz sahibi sadece Allah'tır. Kur'-an-ı Kerîm'de Cenab-ı Hakkın mahiyetini açıklamadığı, sadece varlığını ve ismini bildirdiği bazı gaybî gerçekler vardır.

"Kıyametin saatini bilmek ancak Allah'a mahsustur. Yağmuru O indirir. Rahimlerde olanı O bilir. Hiç kimse yarın ne kazanacağını bilemez ve hiç kimse nerede öleceğini bilemez. Şüphesiz ki bütün bunları bilen Allah'tır, Allah her şeyden haberdardır."

(Lokman: 34)

Bunlar hiç kimsenin bilmediği gaybî konulardır. Hattâ bakın Allah'ın Rasûlü buyurur ki, Kur'an'ın diliyle:

"De ki; Ben kendime, Allah'ın dilediğinden başka ne bir fayda ne de bir zarar verme gücüne sahip değilim. Eğer ben gaybı bilseydim kendim için hayrı çoğaltır, bana hiçbir kötülük de dokunmazdı."
(A'râf: 188)

Öyle değil mi? Allah'ın Rasûlü, başına gelecekleri bir saat öncesinden bilseydi tedbir almaz mıydı? Meselâ onu akrep sokmuştur. Bir kaç dakika önceden bunun başına geleceğini bilseydi, Allah'ın Ra-sûlü tedbir almaz mıydı? Savaşta kılıç darbesi almış ve mübârek yanakları yaralanmıştır. Attan düşmüş ve kendisine sihir yapılmıştır. Gaybı bilseydi bunlara tedbir almaz mıydı Allah'ın Resulü? Hanımının gerdanlığı kaybolmuş, çölde saatlerce aranmış, hattâ hanımı Hz. Ayşe hakkında bu konuda dedikodu çıkarılmış, durumu bilmeyen Allah'ın Rasûlü çok huzursuz olmuş; ***"Ya Ayşe doğru söyle, böyle bir şey oldu mu?"*** buyuracak kadar bunalmış ve Ayşe anamızın temiz olduğuna dair âyetler gelinceye kadar da huzursuz bir vaziyette beklemiştir. Eğer Allah'ın Rasûlü gaybı bilmiş bunlar asla olmazdı.
Sûrenin daha sonraki bölümlerinde gelecek ve Rabbimiz şöyle buyuracak:
"Sizin gizlediklerinizi de açıkladıklarınızı da bilirim."

Buna göre insanların kalplerinden geçirdikleri düşünce ve niyetler de ancak Allah'ın bilebildiği gaybî bilgilerdir. Hiçbir kimsenin bu gibi şeyleri bilmeye veya bu konularda fikir beyan etmeye hakkı ve selahiyeti yoktur. Her kim ki bu gaybî konuları bildiğini iddia ederse veya "falan zat kalpten geçenleri bilir" derse:

a- Yalnız Allah'a ait olan bu gaybı bilme sıfatını kendisinde gördüğünden dolayı,

b- Kendisine vahiy geldiğini iddia ederek Allah'ın, son elçisi aracılığı ile vahyin kesildiğine dair verdiği haberini yalanladığı için küfre girmiş olur. Yâni biraz önce de söylediğim gibi, kimileri "işte bu zat kalpten geçenleri bilmektedir" diye övülmeye çalışılıyor. Halbuki kalpten geçenleri bilmek bir üstünlük sebebi değil ki! Yâni birisi benim kalbimden geçenleri bildiği için üstünse, ben onları ondan önce bildiğim için, ondan daha üstünüm demektir. Sonra ne olacak benim kalbimden geçenleri bilmesi? Ne işi var benim mahremimde adamın? Allah'ın örttüğünü açmasının ne mânâsı var ki? Elhamdülillah ki Rab-bim örtüvermiş onları. Değilse aynı yastığa baş koymuş karı koca bile bir anda kalplerinden geçenleri bilivermiş olsalardı belki yüz yüze bakamayacak hale gelirlerdi. Neden? Çünkü insanın kalbinden elinde olmadan

çok acayip şeyler geçebilmektedir ve onların tümüne muttali olan Rabbimiz bile eyleme dönüştürmedikçe onlardan kişiyi sorumlu tutmamaktadır.

2- İkincisi; delili olan ve Allah'ın vahiy yoluyla sadece razı olduğu Resûllerine bildirdiği gayblardır ki, işte yukarıdaki âyet bunu anlatır. O muttaki mü'minler, Allah'ın vahiy yoluyla peygamberine bildirdiği gay-ba inanırlar, o gaybî bilgilere iman edip teslim olurlar.

ifadesindeki "lâm" ahd içindir. Yâni muttakilerin inandıkları gayb, delili bulunan bu gayblardır. Allah, peygamberler, âhiret ve ahvali, melekler, nübüvvet, peygamberler, kitaplar, bunlar delili olan gayb-lardır. Yâni Allah'ın, peygamberine vahiy yoluyla bildirdiği gaybî bilgi-lerdir.

Meselâ Rasûl-i Ekrem Efendimiz, önceden Yakup oğullarının Mısır'a gidiş hadîsesini, Hz. Yusuf'un kardeşleri tarafından kuyuya atılışını, Yusuf'un Mısır'da satılışını, sonra zindana atılışını, sonra Allah'ın izniyle devletin başına geçip babası ve kardeşlerinin yâni İsrâil oğullarının Mısır'a yerleşmesini bilmiyordu. Allah kitabında uzunca bunu anlattıktan sonra buyurdu ki:
"Ey Peygamberim! Bunlar sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Onlar elbirliği edip düzen kurdukları vakit sen yanlarında değildin"
(Yusuf: 102)

İşte Peygamberimizin bildiği gaybî haberler de bu vahyedilen haberlerdir. Yâni Allah'ın şu kitabında haber verdiği gaybî bilgilerdir. Çünkü Allah'ın Rasûlü, kendisine bu kitap gelmeden önce bunların hiçbirisini bilmiyordu. Allah bu kitabı sayesinde ona bildirdi.

Allah'ın Rasûlü daha önce namaz nedir, abdest nedir, cennet nedir, cehennem nedir, kıyamet nedir, hesap kitap, haşır neşir nedir bilmiyordu. Allah tüm bunları kitabında bildirdi. Rasûl-i Ekrem de daha önce kendisi için gayb olan bu bilgileri biliverdi. İşte Allah'ın Resûlüne bildirdiği ve Rasulullah'ın da bildiği gayb birimleri bunlardır. Nitekim Cin sûresinde Rabbimiz bu hususu anlatırken şöyle buyurur:
"De ki; Rabbinizin sizi tehdit ettiği azap yakın mı, yoksa Rabbim ona uzak bir zaman mı tayin etti, bunu ben bilmiyorum. Çünkü gaybı bilen ancak O'dur. Fakat O Rabbim, hiç kimseyi gaybına müzahir kılmaz. (Hiç kimseye onu ezdirip bozdurmaz) Ancak seçtiği peygamberler müstesnadır. Çünkü onun önünden ve arkasından gözcüler koyar"
(Cin: 25,26,27)

Bakın, bu âyet-i kerîmede son derece açık bir şekilde Rabbi-miz, gaybını ancak seçtiği peygamberlerine ulaştırdığını anlatıyor. Peygamberlerini gaybına muttali kıldığını haber veriyor. Ama dikkat ederseniz peygamberlerine bildirdiği bu

gaybî bilgilerin de melek va-sıtasıyla kendilerine ulaştırılan vahiy olduğunu haber veriyor.

Diyor ki âyet-i kerîme; Unutmayın ki, bu gaybını peygamber-lerine bildirirken, yâni bu gaybî bilgileri melek vasıtasıyla peygamberlerine gönderirken, o meleğin etrafını da böyle çepeçevre gözetleyicilerle kuşatır, buyuruyor. Yâni cinlerin, şeytanların, hainlerin, zâlimlerin yolda o meleğin önünü kesip, elindeki Allah vahyini alıp, hafızasından onu söküp, onun yerine başka sözleri ona empoze ederek zorla "Al şunu vahiy diye peygambere götür!" demeleri asla mümkün değildir. Bunu hiç kimse yapamaz.

"Biz peygamberlere vahiyle gönderdiğimiz meleğin önünü ve arkasını böyle gözetleyicilerle kuşatırız" diyor Rabbimiz. Peki bunu niye anlatıyor Rabbimiz? Neden bunu bize kitabında haber verme gereği duymuş? Bakın bundan sonraki âyetinde de onu şöyle açıklıyor:

"Görülmeyeni bilen Allah, görülmeyene kimseyi muttali kılmaz. Ancak peygamberlerden bildirmek istediği, bunun dışındadır. Rablerinin bildirilerini tebliğ etmelerini ortaya koymak için her peygamberin önünden ve ardından gözcüler salar; onların yaptıklarını ilmiyle kuşatır ve her şeyi bir bir sayar. (Cin: 26,27,28)

"Peygamberlerin, Rablerinden aldıkları risaletleri tamamıyla insanlara tebliğ ettiklerini bilinsinler diye bunu anlatıyoruz" diyor Rab-bimiz. Yâni ne anladık bundan? Bundan şunu anladık:

Birincisi; Peygamber bu konuda herhangi bir şüpheye düşme-sin diye, yâni acaba bu âyetler gerçekten Allah'tan mı geliyor? Yoksa başkalarından mı geliyor? Bu konuda en ufak bir şüpheleri, bir tereddütleri kalmasın ve insanlara duyurduklarının kesinlikle Allah'tan geldiğini bilsinler diye bunu böyle yaptık.

İkincisi; bir de peygamberlere ve onların tebliğ ettikleri âyetlere iman eden mü'minler de, acaba bunlar gerçekten Allah'tan mı? Yoksa başkalarından mı? Bu konuda en küçük bir şüpheleri kalmasın diye biz bunu böyle yaptık diyor Rabbimiz. Âyetin son kısmı bunu daha net anlatıyor. Gerek peygambere gelenleri, gerekse ona vahiy getiren meleğin yanındaki bilgilerin tümünü biz ihata etmişiz, tamamını saymışız diyor Rabbimiz. Yâni mümkün değil ki peygamber, ya da ona vahiy getiren melek onların bir kısmını gizlesin. Mümkün değil ki, o vahyin bir bölümünü size haber versin de işine gelmeyenleri sizden saklasın. Biz onun tamamını âyet âyet, kelime kelime, harf harf saymışız, bilmişiz diyor.

Öyleyse, bu âyetten anlıyoruz ki; Peygamberlere bildirilen gayb Cebrâil vasıtasıyla bildirilen gaybî bilgilerdir. Demek ki, peygam-berimize bildirilen

gaybî bilgiler, Kur'an'da Rabbimizin ona bildirdiği bilgilerdir. Peki o zaman Peygamber Efendimiz gaybı bilir mi? Hayır, peygamberler de gaybı bilemezler. Peki, Allah bildirirmiş ama, bakın burada bildirir diyor. Evet, peygamberler Allah'ın kendilerine bu kitapta bildirdiklerini bilir, diyeceğiz.

"Onlar gayba inanırlar."

Bilmekle iman, ayrı ayrı şeylerdir. Ve gayb, bilginin değil imanın konusudur. İman; kalbin, lisanın ve fiilin tasdikidir. Yâni bir hükmün icabını fiilen icra etmekle olur bu tasdik. Eğer bilmekle iman aynı şey olsaydı, o zaman tüm ehl-i kitap mü'min olurdu.

"Kendilerine kitap verilenler, hakkı avuçlarının içini bildikleri gibi bilirler." (Bakara: 146)

Eğer sadece dil ile ikrar iman olsaydı, o zaman tüm münâ-fıklar da mü'min sayılırdı. Çünkü onlar da dilleriyle inandıklarını söyleyerek kalplerinde olmayanı ortaya koymaya çalışmaktadırlar.

Buradaki iman icmalî bir imandır, daha sonra gelecek âyette bir daha imandan söz edilecek; bu da tafsilî imandır. Yâni, Rabbimiz burada; mü'minler kitapta kendilerine bildirilen tüm gaybî bilgilere toptan inanırlar. Daha sonra gelecek ve tekrar mü'minlerin kitaba imanlarından söz eden âyet de toptan inan-dıkları bu kitabın âyetlerini birim birim, tek tek tanıyarak tafsîlen iman ederler buyuracaktır.

Evet, mü'min gayba inanan kişidir. Allah'a, meleklerine, kitap-larına, vahye, resûllerine, ölüm ötesine, ölüm öncesine, arşa, kürsîye ve Allah'tan vahiyle gelen tüm haberlere iman, gayba iman demektir. Bu iman, mü'minin kalbine hem büyük bir sükûnet ve huzur verirken, hem de sorumluluk şuuru yerleştirmektedir. Mü'min öleceğine, sonra tekrar dirileceğine, hesaba çekileceğine inanan kişidir. Bu hesabın sonunda ya cennet, ya da cehennemle karşı karşıya geleceğine inanan ve bu dünyadaki hayat programını, bu imana bina eden kişidir. Yâni gayba inanmanın ya da inanmamanın neticesi kişinin hayat programına etkili olacaktır.

Gayba inanan kişinin hayat programı farklı, inanmayan kişininki farklı olacaktır. İşte, gayba imanın mânâsı burada ortaya çıkacaktır. Aslında, bu imanı bütün dünyaya, bütün dünya problemlerine, bütün dünya programlarına uyarlamak mümkündür. Bu iman, tüm dünya problemlerini değiştirecektir. Hangi tür problem olursa olsun, ekonomik, siyasal, ahlâkî, hukukî tüm problemleri, savaşlar barışlar, erkek hakları, kadın hakları, kazanma harcama anlayışları, alma verme, yeme içme, giyim kuşam gibi tüm dünya programlarını değişti-recektir. Bütün bu konularda gayba inanan kişinin durumuyla, gayba inanmayan, bilgilenmesini Allah'ın kitabına dayandırmayan, sadece duyularına ve aklına güvenerek; "bu bana yeter, ötesine benim ihtiyacım yoktur!" diyen insanın

durumu çok farklı olacaktır. Birbirine taban tabana çelişen iki hayat tarzı, iki yaşam biçimi çıkacaktır karşımıza.

Evet o mü'minler gayba inanırlar, hayat programlarını bu imana bina ederler. Sonra o muttakiler:
"Namazı ikâme ederler."

Kur’an’dan istifade edebilmenin üçüncü şartı da kişinin ondan öğrendiklerini hemen pratiğe aktarmaya hazır olmasıdır. Namaz, Kur’-an’ın emrettiği ilk ve en önemli görevlerden biri olduğu için imandaki samimiyetin ölçüsü ve pratik bir delilidir. Ama bakıyoruz Kur’an-ı Kerîm’de hiçbir yerde:

“Elleziyne yusallune’s Salâte”

Onlar namazı sallâ yaparlar, yâni namazlarını kılarlar ifadesi kullanılmamıştır. Namazla alâkalı olarak sürekli ikâme kelimesi kullanılmıştır. İkâme lügatte ayağa kaldırıp dikmek demektir. Onun içindir ki:

"Namaz dinin direğidir"

buyurur Allah’ın Rasûlü. Öyleyse namazla dinimizin direğini dikmemiz emrediliyor bu âyet-i kerîmede. Yâni öyle bir namaz kılacağız ki; kıldığımız bu namaz hayatımıza hâkim olan bir namaz olacak. Değilse başka âyetlerden öğreniyoruz ki; hayata etkili olmayan, hayatı düzenleme konusunda varlığından söz edilemeyen bir namaz, Allah’ın istediği bir namaz değildir.

Meselâ; fakiri doyurmaya teşvik etmediği halde, yetimi itip, kakıp, azarladığı halde, randevusuna riâyet etmeyip sözünü yerine getirmediği halde, emanete hıyanet edip, namus ve iffetine sahip çıkma-dığı halde, başkalarının namus ve iffetine uzandığı halde, haram yiyip içtiği halde, hâsılı hayatını âhiret inancına bina etmediği halde sadece din kurtarmak için kılınan bir namaz, namaz değildir. Yâni namaz dışındaki tüm hayatımızı da kapsayacak bir namaz isteniyor bizden.

Bir de namaz, ancak cemaatle ayağa kaldırılabilecek büyük bir direğe benzetilmiştir. Yâni namazın sosyal hayatı düzenleme fonk-siyonu vardır. Toplumda namaz ayağa kaldırıldığı zaman dinî hayat ayağa kaldırılmış demektir. Meselâ bir ülkede oturan insanların her biri, tek tek namazlarını kılsalar bile namaz ikâme edilmiş sayılmaz. Namaz, toplum olarak ikâme edilmesi gereken bir ibâdettir.
1- Ta'dil-i erkânına göre huşû ve huzû ile doğru dürüst namaz kılarlar onlar.

2- Namaz için mesai sarf ederler. Namaz ortamı hazırlarlar. Namazın önündeki engelleri kaldırmak, mü'minlerle namaz arasına dikilmiş tüm barikatları yok etmek için ciddi savaş verirler.

3- Namazla ilgili emr-i bil'marûf ve nehy-i ani'l münker yaparlar. Çevrelerine, çocuklarına namaz eğitimi verirler. Namaz kılmayan kimseleri uyarıp onlara da namaz kıldırabilmenin mücâdelesini verir-ler. Bunu kendilerine en büyük dert edinirler.

4- Namazı ayağa kaldırırlar, namaz ortamı hazırlarlar. Namazı hayat programının odak noktası haline getirirler. Hayat programının içine sıkıştırılmış bir namaz değil, ya da namaza yer bırakmayacak bir hayat programı değil, namaza göre ayarlanmış bir hayat programını gerçekleştirmenin uğraşısı içine girerler.

5- Namazla Allah'tan mesaj alarak namaz sonrası hayatı bu mesajla düzenlemeye çalışırlar. Namazı ne dediğini, ne okuduğunu anlayamayacak biçimde kuru bir hareketler manzumesi değil, Allah'-tan vahiy alma ameliyesi haline getirirler.

6- Namazlarını; namaz öncesi hayatlarının Allah'a tekmilini verme makamı bilirler. Namaz öncesi yapıp ettiklerinin raporunu sun-mak ve namaz sonrası yapacaklarının taahhüdünde bulunmak üzere Rablerinin huzuruna çıkma makamı bilirler.

"Kendilerine verdiğimiz rızıktan Allah yolunda harcarlar onlar."

Muttaki olmanın ve bunun tabii sonucu olarak Kur'an'dan istifade edebilmenin dördüncü şartı da kişinin Kur'an'da Allah'ın istediği biçimde malını başkalarıyla paylaşmaya hazır olmasıdır. Allah'ın kendisine tahsis buyurduğundan onlar infak ederler, harcamada bulunurlar. Allah onlara ne tahsis buyurmuşsa ondan infak ederler. Bu âyette Rabbimiz mallarından, kazandıklarından, sahip olduklarından infak ederler demiyor da, bizim kendilerine verdiklerimizden diyor.

Demek ki bu mallar, mülkler, servetler, imkânlar, fırsatlar bizim değildir. Biz kazanmadık bunları, Allah verdi bize. Allah'ındır bunlar. Mal sahibi Allah'tır. Her şeyin sahibi O'dur. Malın, mülkün, rızkın, hayatın sahibi O'dur. Bir başka yerde:

"Size ne oluyor ki Allah yolunda malları harcamıyorsunuz! Göklerin ve yerin mîrası zaten Allah'ın değil midir? Sonunda hepsi O'na kalmayacak mıdır?" (Hadîd: 10)

Ne zannediyorsunuz yâni? Sonunda semavat ve arzın mîrası Allah'a kalmayacak mı? Şu cebinizdekiler, şu kasalarınızdakiler, şu koynunuzdakiler, hepsi Allah'a kalmayacak mı? Bilesiniz ki hepiniz gideceksiniz ve her şeyiniz Allah'a kalacaktır. Ne kadar akıl erdirici bir ifade değil mi? Yâni sizler tuttunuz, öptünüz, sarıldınız, vermediniz. Peki sonunda kime kalacak da bunlar? Allah'a kalacaksa sonunda niye vermiyorsunuz? Niye bunu anlamaya yanaşmıyorsunuz? diyor Rabbimiz.

Biraz ilerideki âyette de şöyle buyurulur:
"Allah'a ve peygamberine iman edin! Ve sizi halef kıldığı mallardan Allah yolunda harcayın!"
(Hadîd:7)

Allah'ın bizi halef kılması; birinin arkasından bir başkasının gelip sahip olması demektir. Bugün birinin cebindeki para, dün bir başkasının cebindeydi. Bugün birinin tohum attığın tarlaya, dün bir başkası tohum atıyordu. Bugün birinin bindiği araba, dün bir başkasına aitti, yarın da bir başkasına ait olacaktır. Bugün size yağmur gönderen bulut dün başkalarına hizmet ediyordu. Bugün size süt veren inek dün başkalarına hizmet ediyordu.

Veya bir vakitler bu mülk Âd'ındı, sonra Semûd'un oldu, sonra Medyen'in, sonra Tubba'nın, sonra Emevi'nin, sonra Selçuklu'nun oldu, sonra Osmanlı'nın oldu, sonra dedenin babasının, sonra ananın kocasının oldu, sonra da sana intikal etti. Unutmayasın ki; sende de kalmayacak, yarın bir başkasının mülküne intikal edecek. Öyleyse infak et! Çünkü sende de kalmayacak diyor Rabbimiz.

İstesek de istemesek de, versek de vermesek de bilelim ki; bir gün ya o mallar bizi terk edecek, ya da biz onları terk etmek zorunda kalacağız. Ya bir iflasla, bir felâketle o mallar bizi terk edecek, ya da bir ölümle biz onları bırakıp gideceğiz. Bu iki seçenekten başka bir imkânımız yoktur.

Zaten bu inançta olmayan insanlar, Allah'ı mülkün sahibi bil-meyen, kendilerini mülke sahip zanneden insanlar zırnık bile vere-mezler. Böyle inananların, böyle düşünenlerin vermeye, verebilmeye asla güçleri yetmez. İsteseler de veremezler böyleleri. Ama mülkün sahibi Allah'tır, bu elimdekiler, bu cebimdekiler benim değildir, bunlar Allah'ındır, ben zaten Allah'ın olanı Allah yolunda, Allah'ın kullarına veriyorum! diyebilen kişi infak edebilecektir. Mülkün Allah'a ait olduğuna iman eden kişi verebilecektir.

Bakın Yâsîn sûresinde anlatılır:
"Onlara Allah'ın size verdiği rızıklardan infak edin dendiği zaman kâfirler mü'minlere derler ki, dilediği zaman Allah'ın doyuracağı kimseyi biz mi doyuracağız? Siz ancak açık bir şaşkınlık içindesiniz!

(Yâsîn: 47)

Allah bizden infak istiyor, olacak şey midir bu? Yâni Allah'ın doyurmaya güç yetirdiği halde doyurmadıklarını biz mi doyuracağız? dediler. Yâni Allah bu fakir kullarını doyurmaktan âciz de bizden onları doyurmamızı istiyor öyle mi? Yâni Allah fakir, biz zenginiz öyle mi? dediler. Kâfir mantığıdır bu. Aynen bunun gibi: Yâni Allah'ın öldürdüğü yenmiyor da bizim öldürdüğümüz, bizim kestiklerimiz mi yenecek? demişlerdi başka bir yerde. Hani vadesiyle, kendiliğinden ölen hayvanlar yenmiyor da, bizim kestiklerimiz yeniyor ya. Kâfirler öyle diyor-lardı. Bu ne biçim iştir? Allah'ın öldürdüğü yenmiyor, bizim öldürdük-lerimiz yeniyor. Kâfir mantığı, burada da öyle. Sanki kendi öldür-dükle-rini kendileri öldürdü de, Allah'ın öldürdükleri ayrıdır. Halbuki onların öldürdükleri, kestikleri de Allah'ın öldürdüğüdür, Allah'ın öldürdüğü de Allah'ın öldürdüğüdür. Veya sanki rızık kendilerinin! Sanki mal kendilerinin! Sanki Allah'ınkilerle kendilerininki farklı. Sanki kendi ellerindekiler kendilerinin de Allah'ın ayrıca malı mülkü var. Sanki kendi ellerindekiler, ceplerindekiler Allah'ın değil. Halbuki onların ellerindekiler de Allah'ın, Allah'ınkiler de Allah'ındır. Tüm mallar-mülkler Allah'ındır. İşte bunu anlayamayanlar, kendilerini mülkün sahibi bilenler zırnık bile veremezler.

Allah korusun da bugün müslümanlar maalesef sanki bu âyetlerden habersiz bir hayat programı yaşamaktadırlar. Rabbimiz bütün bu âyetleriyle bize infak yasasına bağlı bir hayat programı tarif ederken, ekonomik hayatımızı infaka dayalı olarak ayarlamamızı ısrarla öğütlerken maalesef müslümanlar tüm bu âyetleri diskalifiye edercesine kâra dayalı, kazanma esasına dayalı, daha fazla büyüme, daha fazla şişme esasına dayalı bir hayat programı gerçekleştirmenin hesabı içine düşmektedirler.

Gerçekten hangi vahiy biriminin, hangi âyet grubunun, hangi peygamber modelinin müslümanlara bu hayat felsefesini empoze ettiğini anlamak mümkün değildir. Bakıyoruz bugün, hemen hemen müslümanların hepsi, hacısı; hocası da dahil olmak üzere geceli gündüzlü daha fazla kazanmak, daha fazla büyümek, daha büyük ekonomik güce erişmenin hesabı içinde çırpınmaktadırlar.

İşin garibi ve anlaşılmaz yönü de müslümanlar bunu din adına yaptıklarını söyleyebilmektedirler. Efendim müslüman zengin olmalıdır. Bugün bizlerin zengin olma hedefimiz, büyüme isteğimiz, daha fazla ekonomik güce ulaşma programımız daha iyi, daha faziletli müslüman olmak içindir. Daha müslümanca bir hayata ulaşmak içindir. Zenginleşirsek daha iyi müslüman olacağımıza inancımızdan ötürü bunu yapıyoruz diyerek Allah'a akıl vermeye, Allah'a yol göstermeye çalışıyorlar. Ya Rabbi biz bunu münâsip gördük, iyi bir müslü-manlık için, herhalde sen de bundan başka bir şey demezsin! demeye çalışıyorlar.

Halbuki; Allah indirdiği âyetlerin hiçbirinde, kitabının hiçbir yerinde: Ey müslümanlar! Aman ha! Ne yapın yapın, daha fazla zengin olmaya çalışın! Bütün gücünüzü, bütün kafanızı, bütün kalbinizi, bütün imkânlarınızı, bütün mesainizi, bütün zamanlarınızı mal mülk toplamaya harcayın! Fark etmez, ben zaten lüks olsun diye indirdim kitabımı, onu tanımasanız da olur! Laf olsun diye gönderdim Peygamberi, onunla diyalog kurmasanız da olur. Siz bırakın şimdi bunları da aman para kazanmaya bakın! Zira zenginler benim katımda daha üstündür! diye bir âyet indirmedi Allah. Ben, bugüne kadar Kur'an'ın hiçbir yerinde böyle bir âyet görmedim. Yok ki böyle bir emir. O zaman Müslümanların kendilerine böyle bir yolu, böyle bir hayat programını, böyle bir hedefi nasıl çizdiklerini anlamak mümkün değildir.

İşin bir başka garip yönü de bugün müslümanlar, "Allah için kazanıyoruz" dedikleri halde kazandıklarını Allah için değil de, hep kendileri için harcıyorlar. Atlarını, arabalarını daha lüks hale getirmek için, ev eşyalarını değiştirmek için, kılık kıyafetlerini değiştirmek için, yeme içmelerini farklılaştırmak için, sofralarını zenginleştirmek için harcıyorlar.

Ey müslümanlar! Şunu hiçbir zaman hatırınızdan çıkarmayın ki, Allah'ın kitabını tanımaya, Allah'ın âyetleriyle bilgilenmeye, Peygamberinin sünnetiyle diyalog kurmaya zamanınız kalmayacak bir biçimde, güya Allah'ın rızasını kazanmaya matuf olarak kazandığınız mallar, topladığınız mülkler, bilelim ki; bizi Allah yolundan uzaklaştırmadan başka bir şeye yaramıyor. O halde tez elden aklımızı başımıza almak zorundayız. Kimilerimizin şu ana kadar kazandıkları çoluk çocuğumuza, yedi sülâlemize yetecek kadar çoktur. Rızık peşinde değil köşe dönme peşindeyiz. Başımızı döndüren bu uğraş içinde Allah'ın kitabını tanımaya, Resûlünün sünnetiyle beraber olmaya zamanımız da kalmıyor.

Gelin öyleyse buna bir sınır getirip, biraz da Allah'ın âyetleri ne diyor? Bakara neden söz ediyor? Allah'ın kitabı bizden nasıl bir hayat istiyor? Nasıl bir amel istiyor? Nasıl bir iman istiyor? Peygamber ne diyor? Bize nasıl bir hayat programı gösteriyor? Biraz da bunları öğrenecek zamanımız olsun. Bu âyetlere de iman imkânımız olsun. Neredeyse ekonomik insan olup çıktık Allah korusun. Paradan başka, ekonomiden başka, ekonomik büyümeden başka hiçbir şey düşünmeyen ekonomik insan olup çıktık. Hakkımız yok buna. Bunun için gelmedik bu dünyaya. Allah bizi bunun için yaratmadı.

Evet, infaka dayalı bir hayat mü'minin hedefi olacak. Efendim ben Kur'an'ı bilmiyorum; binaenaleyh gayba inanamam! Ben hoca değilim, namaz kılamam! diyemeyeceğimiz gibi, benim fazla malım yok, ben infak edemem de diyemeyiz.

Zira infakta belli bir ölçü yoktur. Şu kadar olacaktı, bu kadar olmayacaktı diye bir ölçü yoktur infakta. Hattâ bakın Rasulullah Efendimizin bir hadislerinden öğreniyoruz ki:

“İnfak edecek hiçbir şeyi olmayıp da malını Allah yolunda infak eden kişiye imrenip: "Benim de olsaydı; ben de onun yaptığını yapardım!" diyen kişi sevapta diğerine müsavidir."

Bir müslümanın malı var ve onu kendisine veren Allah hatırına ihtiyaç içinde kıvranan kardeşlerine infak ediyor. Bir başka müslüman da elinde, avucunda verebilecek bir şeyi olmadığı için üzülüyor ve şöyle diyor: “Eğer Rabbim, o kardeşime verdiği gibi bana da vermiş olsaydı, elbette ben de aynen o kardeşimin yaptığı gibi bol bol infak ederdim” İşte bu iki kişi sevapta birbirine eşittir, diyor Allah’ın Rasûlü.
Kimi müfessirler âyetin tefsiriyle alâkalı olarak diyorlar ki:

"Verdiğimiz ilimden onlar da başkalarına öğretirler, infak ederler"

Şeklinde anlamaya çalışmışlardır. Öyleyse infak etmek için sadece mal mülk sahibi olmak gerekmeyecektir. Birine bir âyet anlatmanız infaktır. Yâni şu anda ben infak ediyorum demektir. Birinin hayvanına yükünü kaldırmasına yardım etmeniz, birine yol gösterivermeniz, emr-i bil’maruf yapmanız, gördüğünüz bir kötülüğü men etmeniz bu anlamda infaktır. Hasta ziyaretine gitmeniz infaktır. Bir müslüman kardeşinizin yüzüne gülüvermeniz infaktır.
“Verdiğimiz rızıklardan infak ederler” diyor Allah. Öyleyse rızık olarak ne vermişse Allah onu infak edeceğiz. İlim mi verdi Allah, rızık olarak? Akıl mı verdi? Sıhhat mı verdi? Basîret, zekâ mı verdi? El mi verdi? Dil mi verdi? Boş zaman mı verdi? Bunları infak edeceğiz. Meselâ hayat da bir rızıktır. Onu dünyaya verdiğimiz kadar, para kazanmaya verdiğimiz kadar biraz da Bakara’ya vermek ve infakta bulunmak zorunda değil miyiz? Aklı hep mühendisliğe vereceğimize biraz da Âl-i İmrân’a vermeli değil miyiz? Boş zamanlarımızı hep para kazanmanın peşinde kullanacağımıza biraz da vahyi tanımaya ayırmalı değil miyiz? İnfak budur işte. Sahip olduğumuz her şeyi, her türlü imkânı Allah yolunda seferber etmektir infak. Tüm hayatı Allah için yaşamaktır.

Ama, genel mânâsıyla bizzat malın verilmesidir infak. Biz de inşallah bugünden sonra Allah’ın bize verdiklerinden mutlaka infak edelim. Güç olarak, ilim olarak, imkân olarak, zaman olarak infak e-delim. Bugünden önce yapıyor idiyseniz zaten yaptınız. Çünkü saha-be namaz kılıyordu da Allah, bir daha namaz kılın! dedi. Veya iman e-diyorlardı da Allah, bir daha iman edin! dedi. Bu emirler karşısında sahabe şöyle demedi: Kılıyoruz ya Rabbi, hayrola! Biz zaten iman ediyorken bu iman emri de nereden çıktı? filan demediler. Bugünden

öncenizi bilmem gerekmez, ama bugünden sonra Allah'ın size verdiklerinden mutlaka infak edin!

İnfakta ölçü, ileride Bakara sûresinin bir başka âyetinde ge-lecek: ***"Derler ki neyi harcayalım? Neyi infak edelim? De ki ihtiyaçtan fazlasını."***
(Bakara 219)

Şunu çok iyi bilmek zorundayız ki; malı imtihan olarak bize veren Allah, onun iktisap ve sarf yollarını da bize göstermiştir. Nereden kazanacağız ve nerelerde harcayacağız? Bunu da göstermiştir Allah. Bunu bizim keyfimize bırakmamıştır yâni. Öyleyse kendi kendimize ihtiyaç kapıları açmamalıyız. İhtiyacın tespitinde Rasulullah ve sahabenin yaşantısını dikkate almak zorundayız. Bu konuda Rasulullah çok hoş bir örnek verir:

"Yarım hurmayla da olsa kendini cehennemden korumaya çalış "

Yarım hurma, ne kadar da az değil mi? Ama ne kadar da çok ki, cehennemden kurtarıyor. Ne kadar az, ama ne kadar çok. Meselâ on ton hurması var adamın, bir tonunu veremiyor, ne kadar fukara. Ama berikinin bir tek hurması var ve yarısını bölüp birine verebiliyor, ne kadar zengin değil mi? Yâni demek istiyorum ki, çoğalsın da öyle verelim, zenginleşelim de ondan sonra verelim diye beklemeyelim sakın, çünkü çoğaldıkça zorlanıyoruz. On ton da bir tonu vereni pek göremiyoruz ama, iki tane olup da birini vereni çok görüyoruz yâni. Yüz milyarda on milyarı vereni pek göremiyoruz, ama yüz milyonda bir milyonu vereni çok görüyoruz.

Bir de her zaman söylediğimiz gibi İslâm'da determinizm anlayışı yoktur. Yâni bin lira infak eden bin liralık sevap kazanır, bir milyar lira veren de bir milyarlık sevap kazanır diye bir şey yoktur İslâm'da. Meselâ düşünün ki bir adamın bir çuval hurması var, bir başka adamın da bir tek hurması var. Bir çuval hurması olan adam yüz hurmayı çıkarıp fakirlere veriyor, bir tek hurması olan da bölüp onun yarısını bir kardeşine infak ediyor. Şimdi hangisi üstündür bunların? Yarım hurma veren değil mi? Neden? Çünkü birinin bir çuval hurması vardı, bunlardan yüz tanesini infak etti, geri kalan hurmaları kendisine kaldı, ama berikisinin bir tek hurması vardı, bölüp onun yarısını infak etti. Ona ihtiyacı varken, kendisine ancak yetebilecekken yarısını veren bu ikinci kişi ötekisinden daha üstündür.

Evet, unutmayalım ki infakta azlık çokluk değil, oran önemlidir. Bir milyon lirası olup da onun beş yüz binini infak eden bir müslüma-nın ulaştığı sevaba ulaşabilmesi için, bir trilyonu olan mü'minin beş yüz milyarı infak etmesi gerekmektedir. Bakın buna delilim şu hadistir:

Hz Ali efendimizin rivayet ettikleri bir hadislerinde Allah'ın Resûlü bu hususu şöyle anlatır:

"Resulullaha üç grup geldi. Onlardan biri: "Benim yüz dinarım vardı, onunu tasadduk ettim" dedi. Öbürü: "Benim on dinarım vardı, birini tasadduk ettim" dedi. Diğeri de: "Benim benim tek bir dinarım vardı, onun on da birini tasadduk ettim" dedi. Bunun üzerine peygamber aleyhisselâm şöyle buyurdu: "Hepiniz sevapta eşitsiniz. Çünkü her bireriniz malının onda birini sadaka olarak vermiştir."

Öyleyse evinize götürdüklerinizden başkalarının evlerine de gitmesini sağlayın! Giydiğinizden başkalarının da giymesini, yediğinizden başkalarının da yemesini sağlayın! Paylaşmadan yana olun. Başka kardeşlerinizi de düşünmeden yana olun! Yâni yaşama standardınıza birilerinin de çıkmasını sağlayın! Kardeşlerinizin yaşam standartlarını kendinizinkine doğru yükseltmeden yana olurken, kendinizinkini de onlarınkine doğru alçaltmadan yana olun, eğer muttaki olmak istiyorsanız.

Takvalılara, kitapla yol bulacak olanlara, yollarını kitapla bulmak isteyenlere bakın Allah şöyle bir yol gösteriyor. Veya bir başka ifadeyle muttakilerin bir başka özelliklerini de şöyle anlatıyor Rabbi-miz:
4:"Onlar sana indirilen kitaba da senden önce indirilenlere de inanırlar."
Evet, o muttaki mü'minler Allah'ın Peygambere indirdiklerine inanırlar. Bir de öncekilere indirilenlere inanırlar. Allah Peygamberimize ne indirmiş? Kur'an'ı indirmiş. Ondan öncekilere ne indirilmiş? -Biraz sonra söyleyeceğim inşallah- öteki kitaplar indirilmiş.

Dikkat ederseniz burada Kur'an'a imanla öteki kitaplara iman ayrı ayrı zikredilmiştir. Öyleyse Kur'an'a imanla öteki kitaplara iman ayrı ayrı olacaktır. Yâni bizim Kur'an'a imanımızla öteki kitaplara imanımız ayrı olacaktır. Kişinin Kur'an'a imanı aynı zamanda onunla amel ederek onu pratikte uygulamaya imandır. Ben Kur'an'a inandım diyen kişi, onunla amel etmem, onu pratik hayatımda uygulamam gerektiğine inandım demektedir. Fakat öteki kitaplara iman böyle değildir. Önceki kitaplara imanımız onlarla amel etmek üzere, onları pratikte uygulamak üzere değildir. Önceki kitaplara iman sadece Rabbimizin Hz. Adem'den bu yana insanlığı kesinlikle vahiysiz bırakmamış olduğuna imandır.

Bu imanla biz şunu ortaya koyuyoruz ki; ilk insan ve ilk pey-gamber Hz. Adem Aleyhisselâm ile son peygamber Hz. Muhammed Aleyhisselâm arasındaki tüm peygamberlere Allah vahiy göndermiştir. Allah, yeryüzü insanlığını vahiysiz bırakmamıştır. Tarihin her devrinde o günkü insanların

ihtiyacı kadar bilgiyi Allah mutlaka peygamberleri vasıtasıyla toplumlarına ulaştırmıştır. İşte önceki kitaplara iman demek, buna iman demektir. Yâni kitaplara iman demek vahye iman de-mektir. Bir başka deyişle Allah'ın insan hayatına karıştığına iman demektir. Biz inanıyoruz ki, Rabbimiz bütün peygam-berlere vahiy indir-miş, peygamberlerini ve toplumlarını kendi bilgisiyle bilgilendirmiş, kitaplar göndermiştir. Kullarını vahiysiz, programsız, yolsuz, yordamsız bırakmamıştır.

Burada indirilenlerin ayrı ayrı zikredildiğine bakılırsa, Kur'an'a ve diğer kitaplara ayrı ayrı iki iman modeli çıkacaktır karşımıza. Yâni müslümanın Kur'an'a imanı ile diğer kitaplara imanı farklı olacaktır.

Meselâ şöyle bir iman caizdir: Allah Hz. Mûsâ'ya Tevrat diye bir kitap göndermiştir, ben bu kitaba inanıyorum, gönderildiği şekliyle içindekiler haktır, ama bilmiyorum, orijinali bana kadar ulaşmamıştır demek doğru bir iman modelidir.

Veya Allah Hz. İsa'ya İncil diye bir kitap göndermiştir, gönderil-diği şekliyle içindekiler haktır ama bilmiyorum, haberim yoktur, çünkü bozulmamış şekliyle bana kadar ulaşmamıştır demek de doğru bir iman modelidir. Bir Mü'minin imanıdır bu, Allah'ın kabul ettiği bir iman-dır, doğru bir imandır.

Ama şöyle bir iman doğru bir iman değildir: Allah Muhamme-d'e Aleyhisselâm Kur'an diye bir kitap göndermiştir, içindekiler haktır, ama bilmiyorum, haberim yoktur; çünkü bozulmamış şekliyle bana kadar ulaşmamıştır dedi mi bir insan, bu sefer yanlıştır bu iman. Böyle bir iman Allah'ın kabul etmeyeceği bir imandır. Bakın şimdi müslü-manların imanlarına, birinci tür bir iman mı? Yoksa ikinci tür bir iman mı? Allah korusun da Kur'an'a iman ederlerken Tevrat'a, ya da İncil'e iman ediyor gibi mi iman ediyorlar? Öyle gibi değil mi? Kitaplarına inandıklarını söyleyen Müslümanlar sanki bilmedikleri, tanımadıkları, hayatlarını onunla düzenleme derdi taşımadıkları bir kitaba iman ediyorlar. Sanki Kur'an'a değil de Tevrat yahut İncil'e inanıyorlar ki, bu iman Allah'ın kabul edeceği bir iman değildir.

Eğer bugün müslümanlar Tevrat'a veya İncil'e inanır gibi Kur'-an'a inanıyorlarsa, Tevrat'a inananlar gibi, İncil'e inananlar gibi: "Demişlerdi, diyorlardı, galiba öyle diyorlardı önderlerimiz" şeklinde Hahamlar ve Papazlar aracılığıyla kitaplarıyla diyalog kuran hıristiyan ve yahudiler gibi Kur'an'la bozuk düzen bir diyalog kurmuşlarsa bu baştan bâtıl olacaktır elbette.

Böyle "gıyl ü gaale" dayanan bir iman Allah'ın kabul edeceği bir iman değildir. Allah'ın Rasûlü bir hadislerinde Allah'ın gıyl ü gali yasak kıldığını söylüyordu.

“Şüphesiz ki Allah gıyl u gali haram kılmıştır."

Gıyle; “denildi,” gale de “dedi” demektir. Yâni bu konuda şöyle denilmiş, böyle denilmiş, falan şöyle demiş, filan da böyle demiş şeklinde dedi ve denildilere dini havale etmek haramdır, caiz değildir. Peki nasıl olacak? Allah dedi, Peygamber dedi ve ben de inandım. Allah ve Peygamber dedi, ben de öylece inandım ve amele dönüştürdüm demek gerekir. Yâni ben bunu Allah’ın kitabında gördüm, peygamberin sünnetinde buldum, onun için yapıyorum demek gerekir. Yâni hem imanımızı, hem de amellerimizi Allah’ın kitabına ve Resûlünün sünnetine dayandırmak zorundayız. İman ve amelde hareket noktamız birilerinden duyduklarımız değil, kitap ve sünnet olmalıdır. Din bu yahu! Başka şeye benzemez ki! Oradan buradan devşirme bir din olur mu? Bu dinin temel kaynakları kitap ve sünnettir.

İşte Kur’an’ın istediği iman budur bizden. Yâni Kur’an’a iman budur. Allah ne dedi? Allah ne istedi? Bizzat Allah’la diyalog kurarak, Allah’ın kitabıyla ilgi kurarak, ama bunu da salt aklımızla anladığımız biçimde değil de Peygamberin örneklediği biçimde anlayarak tabii. Çünkü Allah öyle diyor. Kitabında bizden ne istemişse, ne tür bir emirde bulunmuşsa hep şekilde görüldüğü gibi! diyor ya Allah. Peygamberimin yaptığı gibi diyor ya, işte biz de Peygamberler örneğiyle Allah’ın istediği biçimde Kur’an’a inanacak ve bu imanımızı imtihan olun-duğumuzdan dolayı amele dönüştürme çabası içine gireceğiz inşallah. İşte o zaman takvalı oluruz. İşte o zaman Kur’an’la beraber olur, Kur’an’la yol bulanlardan oluruz Allah’ın izniyle.

Evet demek ki muttaki olanlar Allah’ın Resûlüne indirilen Kur’-an’a inanırlar bir, bir de önceki peygamberlere indirilen kitaplara inanırlar. Ayrıca önceki peygamberlere farklı olarak bir de sahifeler indirmiştir Rabbimiz. Vahyin farklı bir biçimde insanlara sunulması da böylece gerçekleştirilmiştir.

Yâni gayba inanmayıp kendilerini biyolojik bir hayvan zanneden zavallıların iddia ettikleri gibi insanlık tarihi öyle karanlık değil, vahiyle başlayan bir tarihtir. Önce Adem’e Aleyhisselâm, sonra onun çocuklarından İdris’e Aleyhisselâm ve onun oğlu Şit’e Aleyhisselâm ve İbrahim’e Aleyhisselâm sahifeler verildi. Bir de Mûsâ’ya Aleyhis-selâm Tevrat verilmeden önce sahifeler verildi. Böylece bizler Pey-gamberlere sahifeler verilerek kendilerine vahiy ulaştırıldığına da ina-nıyoruz. İnsanlık tarihinin birinci çağı diyebileceğimiz sahifeler döne-minin sona ermesiyle ikinci çağı diye bilinen kitaplar dönemi başlıyor. Hz. Mûsâ’ya Aleyhisselâm Tevrat, Dâvûd’a Aleyhisselâm Zebur, İsa’-ya Aleyhisselâm İncil ve Muhammed’e Aleyhisselâm Kur’an indiril-miştir. Biz, bu kitapların hepsine iman ediyoruz.

Burada dikkatimi çeken bir hususu arzedeyim inşallah: Bakara sûresinin üçüncü âyetinde Rabbimiz:
Buyurarak mü'minlerin gayba inandıklarını, gayb haberlerini ihtiva eden Allah'ın kitaplarına inandıklarını söylemişti. Peki acaba burada bir daha bundan söz etmesini nasıl anlayacağız? Orada kısaca söylemiştim. O birinci âyet kitap konusunda icmalî imanı anlatır, yâni toptan bir imanı anlatır, bu ikinci âyet ise tafsilî imanı anlatır.

Yâni kişi müslüman olduğu dönem ben bu kitaba inanıyorum dedi. Ben bu kitabın içinde ne var ne yok hepsine inanıyorum dedi ve böylece icmalî bir imanla müslüman oldu. Zaten buna inanmayan kişiye müslüman denmez. Sonra da bu ikinci âyetin anlattığına göre icmalen inandığı bu kitabın içindekileri tek tek tanıyarak tafsîlî bir imanla buna iman ediyor. İşte bu ikisinin ayrı ayrı gelişini böyle anlamaya çalışıyoruz. Allah bizden böyle kitabın içindekileri tek tek tanıyarak tafsîlî bir iman da istiyor yâni.

Bu konuyu Kur'an'da başka bir âyet-i kerîmede daha açık görüyoruz: Kasas sûresinde Rabbimiz şöyle buyurur:
"Onlara Kur'an okunduğu zaman: "Ona iman ettik! Çünkü o Rabbimizden gelmiş haktır. Esasen biz daha önce de müslüman idik derler."
(Kasas: 53)

Gerçi bu âyet daha önce kendi kitaplarına inanırken son kitap Kur'an gelince ona da inandıklarını söyleyen ehl-i kitabı anlatır, ama bu mânâda bizler de ehl-i kitabız. Bizler de kitap ehliyiz. Meselâ soralım bir müslümânâ: "Sen kitap ehli misin? Kitaplı mısın?" diye: "Evet" der müslüman. Kitapsız filan desen kesinlikle kabul etmez bunu. Ama dönüp bu sefer de; "Peki kardeş ne var kitabında? Tanıyor musun kitabını? Bakara neden bahseder? Âl-i İmrân ne anlatır? Nisâ ne ister? En'âm nereye götürür?" diye sorsanız, hattâ hıristiyanınki kadar kitabından da habersiz gariban. Bakın âyet-i kerîmede:
"Daha önce"

Yâni bu kitabı elime almadan önce, bu kitabımla tanışmadan önce, Allah'ın gerçek arzularını duymadan, bilmeden önce de:
"Biz buna inanıyorduk"

Yâni, daha önce de onlar buna inanıyordular. Ben tekfirci gruptan değilim. O yüzden de bu insanları kâfir kabul etmiyorum. Yâni bu insanlar gariban müslümanlar. Ve de müslümanlıklarının İslâm'la da ilgisi yok. Pek çokları öyledir. Aslında nice uyduruk, kitabî olmayan şeyler var dinlerinde. Ama ne yapsın saf ve samimi kendisine resmi ideolojinin veya dinden habersiz dindarların din diye yutturdukları şeylere inanmış, kanmış adam. Ama

mâzeretsiz değil, suçsuz da değil. Lâkin adamı kâfir yapmanın da anlamı yoktur yâni.

Pekiyi ne zaman kâfir diyelim ona? Yatmayalım, uyumayalım, gerçek dini ulaştıralım ona, dinini başkalarından değil de kitap ve sünnetten, Allah ve Resûlünden öğrenmesi gerektiğini anlatalım ona. Anlatmakla da kalmayalım bunu nasıl becereceğini de, buna nasıl ulaşabileceğini de öğretelim ona. Sonra da bu adam buna rağmen: Yok arkadaş, benim böyle şeylerle ilgim alâkam yoktur derse, o zaman da kâfir olacaksa olsun, ne yapalım. Ben demem bunu ona. Zira benim öyle bir derdim yok. Çünkü eğer Allah, bana böyle bir nüfus sayımcılığı görevi verseydi, o zaman düşünürdüm bunu. Benim şöyle bir derdim var: Bunlar benim müşterilerimdir. Ben bunu bilirim ötekisini bilmiyorum şimdi.

Ama şurası bir gerçek ki; Türkiye'de böyle yeni bir müslüman tip oluştu. Başı kapalı, ama baldırı açık. Meselâ namaza karışan; ama hukuka karışmayan bir Allah inancı. Ya da kıyafete karışmayan; ama oruca karışan bir Allah inancı. Abdestte söz sahibi; ama mîrasta söz sahibi olmayan bir Allah inancı. Resmî ideolojinin insanlara sunduğu din programı böyle bir inancı empoze ediyor.

O zaman şöyle diyelim: Din dediğimiz ve inandığımız şey eğer Allah'ın diniyse, yâni Allah'ın kitabına dayanan bir dinse; o dinde söz sahibi Allah'tır. Ona sonradan birilerinin ilave yapması ya da çıkarmada bulunması, o dini bozmayacaktır. O, gerçek dine mutabakatı kadar bu yeni dinler ya tamamen şirktir, ya küfürdür, ya da günahkâr bir dindir. Yâni bu yeni türetilen dinlerin bu gerçek dinle mukayesesini ölçtüğümüz zaman eğer kişiyi dinden çıkaracak bozuklukları varsa tamam onu dinsiz sayıyoruz, ama kişiyi günahkâr seviyede tutabilecek kadar bozukluklar varsa o zaman onlar gariban müslümanlardır diyoruz. Onlar da benim müşterilerimdir diyorum. Âyete bir daha dönüyorum. Ne diyorlardı?

Kendilerine Kur'an okununca, Kur'an duyurulunca:
Diyorlar ki, inandık, biz buna daha önceden de inanıyorduk. Biz buna önceden de teslimdik. O Rabbimizden bir haktır, hakikattir diyorlar.
Biz buna daha önceden de teslimdik. Önceden de biz bunun müslümanıydık derler.

Az evvel dediğim gibi iki mânâsı var tabii bunun.

1- Ya adam önceden Tevrat'a, İncil'e inanıyorken Muham-med'in Aleyhisselâm geleceğine, Kur'an'ın geleceğine de inanıyordu. Yâni o zaman da müslümandı bu adam. Muhammed'e müslüman değil ama. Ya neye? Allah'ın Hz. Adem'den

bu yana gönderdiği din olan İslâm'a inanıyordu. Öyleyse şöyle diyebiliriz: ***"Biz zaten Allah'ın hayata karışmasına inanıyorduk"*** diyorlar. Zaten kitaba imanın mânâsı da budur. Kitaba iman demek, Allah'ın insan hayatına karışmasına iman demektir. Kitaba iman, Allah'ın gönderdiği kitapla hayatı düzenlemeye iman demektir. Kitaba iman demek; kitap kaynaklı bir hayat yaşamaya iman demektir. İşte bakın diyorlar ki; biz, bize Allah'ın kitap göndermesine ve bu kitapla hayatımızı düzenlediğine inanıyorduk, şimdi de aynı Allah'tan gönderilen bu son kitaba da inanıyoruz demektedirler.

2- Ya da bunun mânâsını biz kendimiz açısından anlamaya çalışırsak, o zaman şöyle diyeceğiz: Biz zaten Allah'ın kitabına icma-len, toptan inanmıştık, inanıyorduk, ama kendi hayatımızı yaşarken hayatımızın Allah'ın âyetleriyle çatışması halinde, Allah'ın dediklerinin doğruluğunu baştan zaten kabul ediyorduk demek olacaktır mânâ. Biraz bozuk mu oldu cümle? Bir daha söyleyeyim düzgünce inşallah. Yâni biz Allah'ın kitap göndererek hayatımıza karıştığına inanıyorduk. Ve yine şuna da inanıyorduk ki, kitaptan habersiz yaşadığımız hayatla kitabın gösterdiği hayat çatıştığı zaman, kitabın dedikleri kesin doğru, öteki yaptıklarımız da kesin yanlıştır. Biz baştan buna iman ediyorduk.

Meselâ şu anda yaşadığımız bir hayatımız var. Yaşanan bu hayatın adına din denir. Ve biz din diye, müslümanlık budur diye, bu hayatı yaşarken bu arada Allah'ın kitabını, bizim din kitabımızı, hayat kitabımızı da öğrenmeye devam ediyoruz. Kitabı öğrenmeye devam ederken de peşinen şunu kabul ediyoruz, şunu diyoruz: Eğer kitabımızdan yarın öğreneceğimiz bir âyet bizim bugünkü dinimize, yâni bugünkü yaşadığımız hayatımıza ters gelecek olursa biz, bugünden o âyetin dediğinin doğruluğunu kabul ediyoruz. Yeni öğrendiğimiz bir din eğer dünkü dinimizle çatışırsa biz, bugünden yeni dinin doğruluğunu kabul ediyoruz diyoruz.

Meselâ şu anda Bakara öğreniyoruz. Bundan sonra inşallah Âl-i İmrân okuyacağız. Ama farz edin ki, Âl-i İmrân bizim hayatımızın filan bölümünün düzenlemesini şöyle anlatacaktır da, ama biz henüz Âl-i İmrân'ı bilmediğimiz için hayatımızın o bölümünü kendimize göre atadan, babadan öğrendiğimiz gibi düzenlemeye devam ediyoruz. Lâkin Âl-i İmrân'ı öğrenince, eğer bu sûre bugünkü yaptıklarımızın yanlış olduğunu söylerse, biz, bugünden sûrenin dediklerinin doğru, yaptıklarımızın ise yanlış olduğunu kabul ediyoruz diyoruz. Meselâ namazlarımızı bazen böyle öğrendikçe düzelttik değil mi? Önceden öyle öğrenmiştik, meğer yanılışmışız dediğimiz çok olmuştur değil mi? İşte bu âyet bana böyle bir iman modeli anlattı.

Yâni ben, Kur'an'da ne var ne yok, baştan inanıyordum, ic-malen inanıyordum, ama şimdi toptan inandığım kitabımın âyetlerini tek tek, birim birim tanıdıkça zaten inandığım âyetlere bu defa tafsîlen inanıyorum.

Bir de kitaba ve kitaplara imanın, bizim hayatımıza yansımasını şöylece özetleyerek bir daha ifade edelim inşallah:

1- Kitaba iman; evvela bize şunu hatırlatacaktır, ya da kitaba iman sayesinde biz şunu kazanmış olacağız: İnsanlık tarihinin hiçbir dönemi kitapsız, sahifesiz ve vahiysiz kalmamıştır. Peygambersiz, va-hiysiz ve kitapsız hiçbir dönem düşünmek mümkün değildir. Bir başka deyişle insanlık sürekli Cenab-ı Hakkın ortak bir rahmetine, ortak bir nîmetine lâyık olagelmiştir. Rahmeti bol olan Rabbimiz, insanların bu vahye lâyık mı, değil mi olduklarına bakmadan, bu nîmete ehil mi, de-ğil mi olduklarını hiç hesaba katmadan, her dönem insan toplulukla-rına mutlaka peygamber göndermiştir. Ve onlara, bu peygamberleri vasıtasıyla kitabını, mesajını, vahyini, muhtaç oldukları hak bilgisini ulaştırmıştır.

Ama bu insanlar, kendilerine gönderilen bu peygamberleri ve onların getirdikleri mesajı kabullenmişler veya reddetmişler, bu ayrı problemdir. Şimdi o konuya giremeyiz. Rabbimizin büyük lütfu böyle-ce gerçekleşmiştir.

Şimdi düşünmemiz lâzım: Acaba Rabbimiz bize böyle bir lütufta bulunmamış olsaydı, bize kulluğumuzu anlatan böyle bir kitap göndermemiş ve de ne yapın yapın beni bulun! Beni bilin! Ve beni ra-zı edecek kulluklar yapın! buyurmuş olsaydı, ne yapardık? Ne ederdik? sorusunun cevabını bulabilirsek, o zaman Rabbimizin bize ulaştırdığı bu mesajın, bu kitabın değerini anlayabiliriz.
2- Kitaplara imanın bize yansıyan ikinci bir yönü de şudur:

Kitaplara iman sayesinde şunu da anlıyoruz ki; bizler yeryü-zünün son peygamberiyle birlikte, onun zuhuruyla ortaya çıkmış yeni, türedi bir ümmet değiliz. Müslümanlar olarak, son ümmet olarak bizler insanlığın Hz. Adem'le başlayan ilk başlangıcından itibaren tarih sahnesinde boy göstermiş, kıyamete kadar da varlığı devam edecek olan şerefli bir toplumuz. Kıyamete kadar hiçbir güç ve kuvvetin ortadan kaldırmaya muktedir olamayacağı bir millet, bir ümmet olarak varlığımız devam edecektir.

İşte biz, kitaplara iman sayesinde böyle köklü bir millet olma şuurunu elde ediyoruz. Ama yanı başımızda İblisle başlayan ve onun yolunu takip eden bir kâfir grubu da olacaktır. İblis yolunun yolcusu olan bu kâfir grup bu ümmetin bozulmaya başladığı andan itibaren tarih sahnesinde boy göstermiş bir gruptur. İlk dönem biliyoruz ki insanlar hep müslümandı. Hz Nuh Aleyhisselâm dönemine kadar yeryüzünde tevhid egemendi. Küfür ve şirkten eser yoktu. Ama yeryüzünde sapma başladığı andan itibaren yeryüzünde küfür ve şirk açığa çıktı. İşte sapmayla birlikte ortaya çıkan bu kâfir grup müslümanlarla at başı olarak kı-yamete kadar devam edecektir.

Öyleyse ilk peygamber, ilk insandır. Ya da ilk insan, ilk peygamberdir. Bu böyle olunca bizler sonradan ortaya çıkmış bir dinin müntesipleri değiliz. Aksine tarih sahnesinde insanlığın boy gösterdiği ilk günden itibaren var olan köklü bir dinin, köklü bir sistemin müntesipleriyiz biz.

Ve yine biliyor ve inanıyoruz ki; dinimizin varlığı kıyamete kadar devam edecek, ondan sonra mahşerde de yine bu dinin yasaları geçerli olacak, yâni orada da insanlık bu kitapla, bu dinle yargılanacak, hesapta da, mîzanda da bu din, bu kitap söz sahibi olacak ve nihâyet cennete de cehenneme de gidişte kıstas yine bu dinin yasaları olacaktır.

İşte kitaplara iman, bize bu yüceliği sağlamaktadır. Aslında Hz. Adem'e indirilen vahiyle son peygambere indirilen vahiy aynıdır. Ama önceki kitapların pratikte uygulanırlılığı şu anda elimizde orijinal nüshâları olmadığı için mümkün değildir diyoruz. Başka bir deyişle zaten onların uygulanmasını elimizdeki son kitap bize bildirdiği için onlara ihtiyacımız da yoktur diyeceğiz. Onların içinde Allah'tan gelişi şekliyle var olan tüm evrensel doğruları bu Kur'an beraberinde getirdiği için onlara ihtiyacımız kalmamıştır diyoruz.

Bir de o muttakiler, o Kur'an'la yol bulmaya hak kazananlar:
"Âhirete de yakînen inanırlar."

Âhiret konusunda yakîn sahibidir onlar. Gözleriyle görüyormuşçasına âhirete inanırlar. Aslında onu gözle göremiyoruz. Âhireti sonra yaşayacağız biz. Âhiret zaten son an, son gün, ahir zamandır. Âhiret, hayatın ve dünyanın bitmesidir. Dünya ve gökler âleminin solumasının bitmesi, canlılar âleminin varlıklarının bitmesiyle başlayan yeni bir hayatın adıdır. Bizden âhirete iman istenirken onun başlangıcı sayılan ölüme iman istenmiyor. Zira ölüm kişinin onu inkâr edemeyeceği biçimde her gün gözlerinin önünde cereyan edip durmaktadır. İnsanlar isterlerse onu inkâr etsinler. İsterlerse yok saysınlar ölümü. Gökyüzüne çıksınlar, yerin karnına insinler, bağırıp çağırıp isyan etsinler, netice değişmeyecektir. Sonunda herkes ölecektir. Üstelik attığımız her bir adım bizi ölüme doğru götürmektedir. Analarımızdan doğduğumuzdan beri hep ölüme doğru koşmaktayız. Yâni bugün kâfir de, müslüman da ölümü kabullenmektedir.

Yalnız bu konuda kâfirle müslümanın ayrıştığı nokta, ölümden sonraki hayattır. Mü'min inanıyor ki ölümden sonra da hayat var. Kâfir de diyor ki; hayır, hayat sadece dünya hayatıdır, işte bu kadardır, ölünce her şey bitecektir. Gerçekten bu şekilde inanan bir kâfirin hayatına birtakım kayıtlar koymasına da akıl erdirmek mümkün değildir. Yâni behey budala, madem ki hayat sadece dünya hayatıdır, madem ki öldükten sonra her şey bitecek ve yaptıklarından hiç

sorumlu olmayacaksın, o halde hayatını niye kayıtlar altına alıyorsun? Hiçbir kayda küreğe tabi olmadan hayatını dilediğin gibi yaşasana!

Öyle değil mi? Sana göre nasıl olsa bir dirilme olmayacak, hesaba çekilme olmayacak. Zavallı mantığı da işlemiyor kâfirin. Zaten aklını kullansaydı müslüman olurdu. Bakın Mülk sûresinde anlatıldığına göre kâfirler cehennemi görünce şöyle diyecekler:

"Eyvah! Eğer işitsek ve akıllarımızı kullansaydık; bizler cehennem ashabından olmayacaktık."

(Mülk: 10)

Demek ki kâfir, Allah'ın kendisine verdiği akıl ve duyu nîmetlerini kullanmamıştır. Demek ki kâfir akılsızdır. Hattâ şu anda yeryüzünün gözleri görmeyen, kulakları işitmeyen en akılsız, en budala, en zavallı varlıkları kâfirlerdir. Hani şimdi şu kimi zavallı müslümanların imrenip kendilerini örnek almak için çırpındıkları kâfirler.

" Onlar yakînen âhirete iman ederler."

Yakîn demek, yâni yüzde yüzden de öte kesin bilgi demektir. Kur'an-ı Kerîm kendisi için yakîn ifadesi kullanır. Yakîn; yüzde yüzden de kesindir. Tabi Allah dediği için öyledir diyoruz.

Bakın Ankebût sûresi kişinin Allah'la bildiği, Allah sayesinde bildiği bilginin, kendi kendisine bildiği bilgiden her zaman üstün olduğunu haber veriyor. Kişinin Allah'la öğrendiği bilgi kendi kendine öğrendiği, duyularıyla ulaştığı, tecrübeleriyle bildiği, ya da vahiy dışında başka kaynaklardan öğrendiği bilgiden her zaman üstündür. Birine bilgi, ötekisine de yakîn bilgi diyoruz. Bilgi yüzde yüz doğru olsa bile, yakîn bilgi yüzde yüzden de kesin doğrudur.

Meselâ, şu anda ben yüzde yüz inanıyorum ve biliyorum ki, varım. Düşünüyor, idrak ediyor ve duyularımla algılıyorum ki, ben varım. Kendi varlığımın gerçekliğine yüzde yüz inanıyorsam, Allah'ın varlığına yüzde yüzden de kesin inanıyorum. Neden? Çünkü ben ken-di varlığımı kendi kendime, kendi tecrübelerimle öğrendim, ama Allah'ın varlığını Allah'la öğrendim, Allah sayesinde öğrendim.

Veya meselâ kendi tecrübelerim ve bilgi kaynaklarımla öğrendiğim bu dünyanın varlığına yüzde yüz inanıyorsam, âhiretin varlığına yüzde yüzden de kesin inanıyorum. Çünkü dünyanın varlığını duyularımla algılayıp öğrendim, ama âhiretin varlığını Allah'la öğrendim. Yâni kişinin kitap ve sünnetle öğrendiği bilgiye yakîn bilgi denir ki; öteki bilgiden her zaman üstün ve kesindir.

Meselâ bal şerbeti ishale iyi gelir mi dedi Allah? Sen de tecrübe ettin, denedin, ama sana iyi gelmedi mi? Yâni bal içtikçe, Allah'-ın dediğini uyguladıkça karnının ağrısı hep arttı mı? Ağrını artırdı mı bu? Yine de Allah doğru söylüyor, yine de Allah'ın dediği senin için iyi çıkacaktır, devam et! Sahabeden karnı ağrıyan birine öyle demişti Rasulullah. "Eğer bal şerbeti içersen karnının ağrısına iyi gelir" buyur-muştu. O sahâbe bizzat Rasûlullah'ın tavsiyesini uygulamış, tecrübe etmiş ve gelip Allah'ın Rasûlüne şöyle demişti: "Ey Allah'ın Rasûlü, ben sizin tavsiye ettiğiniz gibi bal şerbeti içtim, ama karnımın ağrısı iyileşmeyip arttı" Bunun üzerine Rasûlullah Efendimiz ona şöyle bu-yurdu: "Sen Allah'ın dediğini yap! Vallahi Allah doğru söylüyor, senin karnın yalan söylüyor" Evet Allah'ın dediği mutlak doğrudur, tecrü-belerimiz aksini söylese de.

Veya Hz. Ali Efendimizin bir sözü gerçekten bu konuya çok güzel bir örnek teşkil eder. Hani Rasûlullah Efendimiz: "Ey Ali, Medine'den Mekke'ye gitmekte olan bir kadın, benim Mekke'nin fethine dair gizlediğim bir sırrımı ifşa edecek bir mektup taşımaktadır. Git, filan vadide onu yakala ve yanındaki mektubu bana getir" buyurmuştu. O vadide kadını yakalayan Ali Efendimiz: "Ey kadın, sende bir mektup var, onu bana ver!" demiş, kadın da yeminler ederek kendisinde böyle bir mektubun olmadığını söylemişti. Hz Ali Efendimiz kadının üzerini aramış ve gerçekten bir mektup bulamayınca, kılıcını çekip: "Ya mektup, ya canın!" deyince, mektubu saç örgüsünün içine iyice gizlemiş olan kadın, hayretler içinde ona şöyle sormuştu: "Ey Ali aradın, taradın bende mektubun olmadığını gördün. Peki ne bildin böyle bir mektubun bende olduğunu? Bu kadar kesin nasıl konuştun?" Bunun üzerine Hz. Ali Efendimiz buyurur ki; "Vallahi benim tecrübelerim yalan söyler, ama peygamberim doğru söyler. Tecrübelerim sende mek-tup yok diyor, ama peygamberim var dedi. Ben peygamberimin dedik-lerine tecrübelerimden daha kesin inanırım"

Biraz zor mu anlaşıldı? Bir daha düzgünce demeye çalışayım inşallah. Kişinin Allah'la bildiği bilgi, yâni vahiyle, Kur'an ve sünnetle öğrendiği bilgi kendi kendine, kendi tecrübeleriyle bildiği bilgiden her zaman üstündür. Birine bilgi denirse, ötekisine yakîn bilgi denir. Meselâ şu anda ben biliyor ve inanıyorum ki varım. Yüzde yüz inanıyorum ki ben varım. Çünkü işte aklımla, duyularımla algılıyorum ki ben varım. Kendi varlığıma yüzde yüz inanıyorsam, Allah'ın varlığına yüzde milyar inanıyorum. Neden? Çünkü ben kendi varlığımı kendi tecrübelerimle, kendi duyularımla anladım, ama Allah'ın varlığını Al-lah'la, Allah bilgisiyle, Allah kitabıyla, yâni vahiyle öğrendim. Veya yüzde yüz biliyor ve inanıyorum ki, bu dünya vardır. Çünkü işte şu anda gözlerimle görüyor, aklımla idrak ediyor, duyularımla hissediyorum. Ama âhiretin varlığına yüzde milyar kesin inanıyorum. Çünkü dünyanın varlığını kendim anladım, bildim, ama âhiretin varlığını Allah'la öğrendim.

İşte kişinin kendi kendine öğrendiği, bildiği bilgi eğer yüzde yüz kesinse, vahiyle öğrendiği bilgi yüzde yüzden de kesin doğru bilgidir. İşte bu bilginin adına yakîn bilgi denir. Ve işte o muttakiler âhi-retin varlığına yakînen inanırlar, gözle gördüklerinden daha kesin iman ederler buyuruluyor.

Ama burada bilimi, deneyi putlaştırıp onu Allah bilgisi yerine ikâme etmek isteyen, vahyi insan hayatından dışlamaya çalışan pozitif sistemin bilimci kâfirlerinin şöyle bir şüpheleri var. Veya şöyle bir iddiaları var:

Meselâ laboratuarda yaptığımız ve kesin doğruluğuna inan-dığımız deneylere aykırı bir âyet, bir hadis karşımıza çıkarsa ne yapacağız diyorlar. Laboratuarın deneyini mi kabul edeceğiz, yoksa onun aksini söyleyen o âyetin, o hadisin dediğini mi kabul edeceğiz? Ben diyorum ki; bu konuda kesinlikle âyet ve hadisten şüphe etmeyeceğiz. Kesinlikle âyet ve hadisin dediğini mutlak doğru kabul edeceğiz. Allah bilgisini mutlak doğru kabul edecek ve onun aksini söyleyen laboratuarın deneyini reddedeceğiz. Böylece müslüman oluşumuz, Allah ve Rasûlüne teslim oluşumuz açığa çıkacak. Müslümanlık budur işte.

Bunu yaparken de şöyle diyeceğiz: Ne biliyoruz? Belki de o deneyi yapanların deney yapım modelleri bozuktur diyeceğiz. Belki de yanlış yaptılar. Belki de kasıtlı yaptılar. Belki de ortam değişiktir. O ortamla bu ortam farklı olduğu için deneyler farklı sonuçlar vermiştir. Belki de o deneyi yapan alçakların anlayışları ve niyetleri değişiktir. Belki de bu hadisi reddetmek için kasıtla bu sonuca varmışlardır diyeceğiz. Eğer hadis yine de sahih bir hadisse onun doğruluğuna inanacağız. Benim imanım budur bu konuda. Bundan başkasını da kabule elvermiyor imanım. Kişi eğer Peygamber bile olsa kesinlikle kendi bilgisiyle Allah'ın bilgisini denk tutamaz. Bu iki bilgi farklı olacaktır onun için. İşte o muttaki müminler:

Sanki âhireti yüzde yüzden de öte kesin bilirler ve iman ederler. Yâni insan kendi kendisini bilir ya, âhireti kendilerinden daha bir önde bilirler ve inanırlar. Yakîn, bu anlama gelecektir. İnsan kendi varlığını kendi kendine bildi; ama âhireti insana Allah bildirmiştir.

Çünkü âhiret inancı Allah'la beraber olmayı, Allah'la karşı karşıya gelmeyi gündeme getirecektir. Yâni âhiret elde bir, hesap, kitap elde bir diyecektir kişi. Alırken, verirken, severken, küserken, yatarken, kalkarken âhireti hep gözünün önünde tutacaktır. Ben bundan hesaba çekileceğim! Ben bunun hesabını vereceğim! Bu konuda yarın benim karşıma bir dosya çıkacaktır! diyen kişi sürekli kendisini kontrol altına almayı becerebilecektir. Gerek gayba imanı, gerekse âhirete imanı gerçekleştirebilmek için sürekli vahiyle, kitapla ilişkimizi sürdürmek zorundayız. Bundan başka çaremiz yoktur. Çünkü âhireti de, gaybı da ancak bu kaynaktan öğrenme imkânımız vardır. Bu konularda bilgilenebileceğimiz başka bir kaynak da yoktur.

İşte böyle yapanlar, böyle inananlar, böylece yollarını Allah ile, Allah'ın kitabı ve Rasûlünün sünneti ile bulacaklardır. Ya da şöyle söyleyelim: Allah, böyle yapanlara yol gösterecektir. Âyetle söyleyelim bunu:

5:"İşte Rablerinin yolunda olanlar bunlardır."

Onlar Allah'la yol bulan, yollarını Allah'ın buldurduğu insanlardır. Veya kendileri, kendi kendilerine, kendi başlarına yol bulmuşlar değil de Rableri onlara yol buldurmuştur. Halbuki kendileri aramışlardı yolu. Ama İslâm'ın edebidir bu. Güzellikler hep Allah'a izâfe edilir İslâm'da. Bunlar Allah'tan hidâyet istemişler, Allah'ın kendilerine gösterdiği hidâyet yolu olan kitabına müracaat etmişler, onu anlamaya, onu tanımaya, onunla yol bulmaya çalışmışlar, kitaba baş vurmuşlar, Rablerine yol sormuşlar ve böylece Rablerinden hidâyete ulaşmışlardır. Rableriyle hidâyete ulaşmış insanlardır onlar. Vahiyle yollarını bulmuş insanlardır onlar. Hayat programlarını vahiyden almış, vahiy kaynaklı bir hayat yaşamaya iletilmiş insanlardır onlar.

"Ve onlar felâha erenlerin ta kendileridir de"

Felâha ermenin ne demek olduğunu ileride Kur'an değişik yerlerde anlatacak. Meselâ Âl-i İmrân sûresinin sonunda:

"Ey iman edenler! Sabredin ve sabır yarışında düşmanlarınızı geçin! (Allah yolunda cihad için hazır) rabıtalı olun! Bir de Allah'la yol bulun ki; felâh bulasınız."

(Âl-i İmrân: 200)

Evet, diyor ki Rabbimiz: ***"Ey iman edeler!"*** Peki neye iman edenler? Fâtiha'dan buraya kadar anlatılanlara iman edenler. Veya Bakara'da başlayan ve Âl-i İmrân'ın sonuna kadar anlatılanlara iman edenler!

"Sabredin! Sabırda yarışın!"

Yâni bu imanınızı gündemde tutma yarışında bulunun! Yâni imanınızı, teslimiyetinizi, hidâyetinizi gündemde tutma konusunda sabırlı olun! Hidâyet yolunda olma konusunda, hidâyetinizi hayatınızda görüntüleme konusunda, imanlarınızla hayatınızı düzenleme konusunda direnin! Dayanın! Şeytan ve dostlarının engellemelerine karşı sabır yarışına girin! Siz onların sapık yollarına sabırlarında onları geçin! Hidâyeti dalâletin önüne geçirin!

"Rabıtalı bulunun!"

Yâni Kur'an'la, vahiyle, bu mesajla ilginizi, irtibatınızı, rabıtanızı kesmeyin! Sürekli kitap ve peygamberle birlik yaşayın! Vahiyle diyalogunuzu bir an bile kesmeyin! Böylece yolunuzu hep Allah'la bulun! Yolunuzu hep peygamberle bulun! Hayatınızı hep vahiyle belirleyin! Yanılmayın! Şaşırmayın! Hep Allah desin, siz yapın! Allah tarif etsin kitabıyla, siz oradan alıp amele dönüştürün!

İşte o zaman felâh bulursunuz. İşte o zaman dünyanızı da, âhiretinizi de kurtarmış olursunuz.
"Umulur ki o zaman felâha eresiniz."

Demek ki bundan sonra anlatılanlar hep bizim felâhımız içinmiş. Evliliğiniz şöyle olsun, boşanmanız böyle olsun. Fâizden kaçarsanız, orucunuzu şöyle yaparsanız, adam öldürmeyi böyle yaparsanız, kısası şöyle uygularsanız gibi bundan sonra gelecek olanlar, işte bunlar bizim için yol gösterileri veya işaret levhalarımızdır. Veya felâhımızdır, kurtuluşumuzdur. Yâni bunlara uyarsak felâha ereceğiz demektir.

Özetleyelim şimdi bu bölümü: Vahiy insanlar için "Hüden" dir. Vahiy insanlar için yol göstericidir. Vahiysiz insanlığın yol bulması kesinlikle mümkün değildir. İşte bu hidâyet rehberi olan kitabın karşısında, Kur'an'ın karşısında insanlar ikiye ayrılır.

1- Takvalılar (Muttakiler). Yâni kitapla yol bulanlar, yâni yollarını Allah'a sorarak bulanlar. Yaptıklarını Allah'ın kitabına ve peygamberin sünnetine sorarak yapanlar, yapmayıp terk ettiklerini de yine kitaba müracaat ederek yapmayanlar. Yâni pozitif ve negatif tüm eylemlerini vahiy kaynaklı gerçekleştirenler. İşte bunlar kitabın kendileri için yol gösterici olduğu muttakilerdir.

2- İkinci grup insan ise, kendilerine Kur'an arz edildikten sonra, kendilerine arz edilen Kur'an karşısında ikinci grup insan tavrı ise:

6:"Kitap kendilerini ha uyarmış ha uyarmamış (fark etmez) müsavi olanlardır."

Kitap kendilerine ha ulaşmış ha ulaşmamış, Kur'an diye bir kitap evlerinde ha var ha yok, yeryüzüne böyle bir kitap ha gelmiş ha gelmemiş fark etmez yaşayanlar, kitaplarına karşı nötr davrananlar, ilgisiz ve kayıtsız yaşayanlar, kitaplarından habersiz hayat programı yapanlar. Kitabın kendilerini uyarmasıyla uyarmaması müsavi olanlar.

Bu konuya münâsip kitabımızdan bir örnek verelim: Şuarâ sûresinde Hûd Aleyhisselâm'ın kavmi Âd toplumu elçilerinin kendilerine sunduğu mesaj karşısında şöyle söylüyorlardı:
"Onlar dediler ki sen öğüt versen de vaaz edenlerden olmasan da bizce müsavidir."
(Şuarâ: 136)

Yâni; “Ey Hûd! İster vaaz et, ister vaaz etme! İster anlat, ister anlatma! İster uyar, ister uyarma! Bizim için fark etmez; çünkü biz, kesinlikle seni dinlemeyecek ve sana inanmayacağız” diyorlardı. Yâni peygamberlerinin vaazının, uyarısının varlığıyla yokluğunu müsavi ka-bul ediyorlardı. Peygamberin varlığıyla yokluğu müsaviydi onlar için. Kitabın varlığıyla yokluğu müsaviydi onlar için. Kitap ha var, ha yok, fark etmezdi. Peygamber kendilerini ha uyarmış, ha uyarmamış, kendilerine kitap ha bir şeyler demiş, ha dememiş fark etmezdi onlar için.

Buna göre kitap karşısında insanların ikinci bir grubunun var-lığını anlıyoruz buradan. Ama bunu demeden önce burada bir yanlışımızı söyleyelim: Maalesef müslümanların şöyle bir yanlışı olmuş: Sanki Kur’an’da anlatılan mü'min, muttaki, muvahhid, sabırlı, müca-hid, cihad edici, namaz kılıcı insanlar sanki biziz. Garanti biziz. Bun-lardan söz ederken Kur’an garanti bizi anlatıyor. İyi özelliklerin hep bize ait olduğunu, kötü sıfatların, istenmeyen özelliklerin de hep baş-kalarına ait olduğunu düşünmüşüz.

Halbuki yıllar yılı şunu da öğretmişlerdi müslümanlara. Şunu da öğrenmişti müslümanlar: Cennetlik olmayı kim garanti görürse din-den çıkar. Kimse kendisinin kesin cennetlik olduğunu iddia edemez. Bu konuda kimse mutmain olamaz. E, sen nereden bildin onun sen olduğunu? Nereden bildin kesinlikle oraya lâyık olduğunu? Dememiz gerektiğini biliyoruz. Bunu da bildiğimiz halde yine de Kur’an’da anlatılan her güzel sıfatın sahibinin kendimiz olduğunu zannetmişiz. Ondan sonra da Kur’an’da nerede kâfir, putperest, fâsık, fâcir, münâfık, müşrik anlatıldı mı da hep başkaları zannedilmiş, hep karşıdakiler zannedilmiş, hep başkalarının üzerine atılmış. Oysa, acaba bu anlatı-lanlar ben miyim ki? Bu sıfatlar bende mi ki acaba? Acaba bu âyet beni mi anlatıyor ki? Demek zorundaydık. Bunu da biliyorduk.

Çünkü Hz. Ömer Efendimiz de Aşere-i Mübeşşere’den olduğu halde: “Acaba burada anlatılan münâfık ben miyim?” diyor ve uykularını kaybediyordu. Acaba Rasulullah’ın haber verdiği münâfıkların içinde ben de var mıyım? Diye, için için muhasebesini yapıyordu. Elbette bir insan olarak, bir mü'min olarak öyle düşünecekti ve zorlanacaktı, zorlayacaktı kendini.

Şimdi bu mânâda kendimize bir bakalım: Kur’an karşısında, kendisine Kur’an arzedilince, Kur’an’la karşı karşıya gelince, Kur’an’ın uyarısı kendisine ulaşınca bu uyarıya karşı iki grup insan varmış. Bu uyarıya karşı takınılan iki insan tavrı varmış:

1- Bir Muttakiler. Yâni Kur’an’la uyarılanlar. Kuran’ın uyarısı karşısında uyarılanlar. Kur’an’ın uyarısına müspet tepki verenler. Kur’an’ın uyarısıyla etkilenenler. Kur’an’la yol bulanlar, yollarını Kur’-an’la bulanlar.

2- İkinci grup insan ise, kendilerine Kur'an arzedilince, Kur'-an'la karşı karşıya gelince, Kur'an'ı duydukları zaman, Kur'an karşısında ikinci grup insan da:
"Küfredenlere (hakkı örtbas edenlere) gelince uyarsan da uyarmasan da müsavidir onlar için. Onlar iman etmezler."

Bu ikinci grup insan, Kur'an ha var, ha yok fark etmez olanlar. Kur'an'ın uyarısı karşısında nötr davrananlar. Kur'an'la diyalog kurma gereği duymayan, onu anlama, tanıma, onunla yol bulma, onun rehberliğinde, onun yol göstericiliğinde bir hayat yaşama lüzumu duymayan, Kur'an'sız yaşayan insanlar. Kitaplarından habersiz yaşayan insanlar.

Şimdi kendimize bir bakalım: Eğer Kur'an bizi uyarınca, yâni biz Kur'an'la karşı karşıya gelince, Kuran'ın mesajı bize ulaşınca, ya kendimiz bizzat okuyarak, ya da şu anda benim yaptığım gibi bir başkası okuyarak Kur'an'ın inzarı, uyarısı bize ulaştığı zaman, eğer Kur'-an bizi ha uyarmış, ha uyarmamış, böyle bir sûre Kur'an'da ha var-mış, ha yokmuş, bizim için denkse, müsaviyse, iman boyutunda denk ise, amel boyutunda denkse, o zaman Allah korusun biz de ikinci grubun içindeyiz demektir. Yeryüzüne böyle bir kitap ha gelmiş, ha gelmemiş, Kur'an diye bir kitap Konya'da ha var, ha yok, Kur'an diye bir kitap bizim evde ha mevcut, ha değil fark etmez yaşıyorsak o zaman Allah korusun burada anlatılan biziz demektir. Bu hayatı Allah'ın kitabını tanıyarak yaşamakla, tanımadan yaşamak bizim için fark etmez diyor ve kitaptan habersiz bir hayatın mahkûmu olmuşsak kesinlikle bilelim ki burada anlatılan biziz. Veya bu kitabı tanıdıktan sonra, bu kitabın uyarılarına muttali olduktan sonra sanki bu kitabı hiç duymamış, tanımamış insanlar gibi bir hayat yaşamaya devam ediyorsak, kesinlikle bilelim ki burada anlatılan biziz demektir.

Eğer iman boyutunda denk değil de amel boyutunda denkse bu iş, o zaman Ankebût sûresi imdadımıza yetişiyor ve diyor ki: Sakın ha aldanmayın! Şeytan sizi Allah'la aldatır bazen! Allah sanki sizi müslüman kabul etti zannettirir. Çünkü Allah buyurur ki:
"İnsanlar öyle mi zannediyorlar ki sadece iman ettik demeleriyle bırakılacaklar da imtihana çekilmeyecek-ler?"
(Ankebût: 2)

Öyle mi hesap ediyorlar? Öyle mi umuyorlar ki, onlar sadece dilleriyle "amenna"! deyiverecekler, inandık deyiverecekler de salınıverecekler, öyle mi? Sadece biz inandık demeleri kâfi gelecek öyle mi? Hesaplarını, kitaplarını buna göre mi yapıyorlar? Böyle mi zannediyorlar? diyordu.

Öyleyse kişi, Kur'an'ın bir konudaki uyarısına iman ettim dese de, sonra o konuda Allah imkân verip de imtihan edince, deneyince sanki kâfirler gibi o

konuda herhangi bir uyarı yokmuş gibi davranıyorsa, Kur'an'dan habersiz yaşıyorsa, ya da kitabının o âyetinden haberi yok gibi davranıyorsa, o zaman kesinlikle o da onlardan olacaktır, Allah korusun.

Peki o zaman, küfrü ikiye mi ayırdık?

1- Hani şu Ebu Cehil gibi cehennemi boylayacak olan kâfirin küfrü. Küfr-i inâdî. Eh bakıyoruz ki adam bazen müslüman gibi söz ediyor, mü'min gibi söz söylüyor. Ben de inanmışım, ben de müslü-manım diyor. Dahası bir adım daha öte atıyoruz ve şeytana bakıyoruz. Şeytanın bizzat Allah'a inandığını, Allah'tan korktuğunu veya âhi-rete iman ettiğini görüyoruz. Kur'an'da bu mânâda sözle-rini görüyoruz şeytanın. Ama sadece iddiadan ve sözden ibaret bir imana Allah asla iman demiyor.

Öyleyse Kur'an bizden sadece söz istemiyor. Sadece söz planında bir iman istemiyor. Kur'an bizden inandım denilen konunun amelini istiyor. Allah'ın bizden istediği iman inandığımız konunun bizim hayatımızda görüntülenmesine imandır. Meselâ ben namaza inanıyorum! diyor adam. Peki ne demektir bu? Bu cümleyi şöyle ayrıştıralım: Ben namaza inanıyorum demek; şu iki maksatlardan birisiyle söylenmiştir:

1- Ben müslümanların namaz kılmaları gerektiğine inanıyorum! Ben mutlaka namazın kılınmasından yanayım! Namaz kılınmalı efendim! Namaz dinin direğidir efendim! Namazsız dinin ayakta durması mümkün değildir! Müslümanlar mutlaka kılmalıdırlar namazı! Ben namazın mutlaka kılınmasından yanayım! E hadi ne duruyorsun? Niye kılmıyorsun? denince de, eh birileri kılsın canım! Boş kalmasın! Birileri yapsın! Benden söylemesi, başkalarından da yapması diyor. Söyleyici başka, yaşayıcı başkadır diyor. Böyle bir iman.

2- İkincisi: Ben namaza inanıyorum. Ben namazın benim ha-yatımda görüntülenmesine inanıyorum! Ben inandığım namazın kendi hayatımda pratize edilmesi gerektiğine inanıyorum! İşte iki tür iman modeli. Hangisi imandır bunların? Hangisi İslâm'ın imanıdır? Ya da hangisi Allah'ın bizden istediği imandır? İkincisi değil mi? Birincisine iman demiyor Allah. Sadece sözden, sadece iddiadan ibaret olan, amele dönüşmeyen bir iman Allah'ın istediği bir iman değildir.

Meselâ diyor ki adam: Ben Kur'an'ın okunması gerektiğine, Kur'an'ın yaşanması gerektiğine inanıyorum! Peki kim okuyacak? Kim yaşayacak? Birileri yaşasın efendim, boş kalmasın. Böyle bir iman, iman değildir.

Ben müslümanların cihad etmesine inanıyorum. Ben müs-lümanların örtünmesi gerektiğine inanıyorum. Ben Kuran'ın anlatılma-sı gerektiğine inanıyorum. Peki kim yapacak bunları? Birileri yapsın efendim! Bizden söylemesi, biz bunun edebiyatına görevliyiz, birileri de yapsın, yaşasın. Böyle bir iman lüks bir imandır.

Dönelim, hicri ikinci asra kadar yaşayan mü'minler Peygamber ne demişse Allah'tan, aynen kabul ettiler, aynen iman ettiler, ama bu imanlarını sadece söz planında bırakmadılar, hemen bu imanlarını amele dönüştürdüler ve toplum birden bire değişiverdi. Peki ya şimdi? Şimdi neden, müslümanlar hem Kur'an okuyorlar, hem öğreniyorlar, hem iman ediyorlar, hem imanları artıyor da neden bu toplum değişmiyor? Galiba inzar kendi hayatlarında uyarıcı özelliğini kaybettiği için.

Biraz sivri bir iş, güç bir durum çıktı karşımıza. Ama ne yapayım öyle olmasa da bu insanlar hepten müslümanlar işte. Herkes müslüman bu toplumda. Herkes kendini böyle iyi müslüman kabul ederken okuyun, anlayın, kavrayın diyerek ne kazandıracağız biz bu insanlara?

Yâni bu toplum şu anda çok iyiyse, arzu edilen noktadaysa, Kur'an'ın getirdiği hayat bu toplumda bir şeyler değiştirmeyecekse bu insanlara ne diyeceğiz yâni? Adam inandım diyor. Ben de müslüma-nım diyor tamam, bir şey kalmıyor geriye. Eğer Kur'an bu toplumda bir şeyler değiştirmeyecekse o zaman bu toplumda Kur'an'ın fonksi-yonu ne oldu? demek zorunda kalacağız. Kur'an'ın tarihteki fonksiyo-nu neydi, şimdi ne hale geldi? Eğer böyle dü-şünmeye ve sorgulama-ya devam edecek olursak, cesaretim yok söylemeye, ama bir kere o yanlışı yaptım daha önce, inşallah bir daha yapmamaya niyetliyim Allah yardımcımız olsun.

Bir keresinde şirki ve küfrü anlatmıştım birine. Adam bocaladı, sendeledi, evine gitmiş. Arkadaşı namaz kılmak istemiş ve haydi namaza diyerek onu da namaza davet edince: Yok! Demiş ben namaz kılmıyorum! Niye kılmıyorsun? Kılmıyorum çünkü biz müşrikmişiz! diyor. Halbuki ben ona bunu anlatmadan yana değildim! Böyle bir niyetim de yoktu Allah bilir. Sadece ona şunu anlatmak istemiştim: Biz şu anda bir müslümanlık yaşıyorduk ama meğer ki bu yaşadığımız hayat Allah'ın istediği hayat değilmiş. Öyleyse Allah için biraz daha gayret emek zorundayız ı anlatmak istemiştim. Ama adam bunu çok farklı anlamış.

Meselâ bakın, Kur'an'da "dikkat edin! Bu iş sizi cehenneme götürüyor! Bu işin sonu cehennem! Soluğu cehennemde alacaksınız! Aklınızı başınıza alın!" diyen âyetler vardır. Ama bu âyetler: Tamam işiniz bitti! Piliniz bitti! Ümidiniz bitti! Canınıza okudum! demiyor yâni. Peki ne diyor? Ey kullarım, gelin yanlışlarınızı

anlayın! Eksiklerinizi anlayın! Haddinizi bilip hatalarınızdan dönün! diyor. Yapmayın bir daha böyle! demek için geliyor ya. Öyleyse ben de diyorum ki, ey Müslümanlar kitap karşısındaki tavrımızı bir daha gözden geçirelim! Kitap karşısındaki tavrımızı bir daha sağlamaya alalım! Bu konuda kendi kendilerimizi bir daha yargılayalım, bir daha sorgulayalım! Acaba Rabbimizin bu dediği bizde var mı, yok mu? diye bir silkinelim, bir kendimize gelelim, bir gayret edelim içindir bu.

Veya en azından bizde, bizi rahatlatacak bir ümit ışığı da var mı? Tabi onu da söyleyeceğiz. Bazen bu yanlışa düşerken, bunun kabul edilmemesi gereken bir ortam olduğuna dair bir sa'yimiz var mı? Bir üzüntümüz var mı? İşte biz, en azından bunda müslümanız demektir. Bakın, bu halimizle kâfiriz demedim yâni, diyemem de zaten. Ama Allah korusun Kur’an uyarsa da uyar-masa da bizim için fark etmiyorsa, dünyamızda Kuran ha var ha yoksa, meselâ Kur’an okumaya başlamadan, Kur’an’la eğitim ortamına girmeden önceki bizle Kur’an okumaya, Kur’an eğitimine başlayan biz pek fazla fark etmiyorsa, yâni okuduklarımızla hayatımız değişmiyorsa, o zaman denktir gibi görünüyor ve korkuyorum bundan. Okuyoruz ama okuduklarımız bizi uyarmıyor demektir. Okuduğumuz Kur’an bizi ha uyarmış ha uyarmamış fark etmez demektir Allah korusun.

Ama bütün bu olumsuz tabloya rağmen şöyle bir iman kıvıl-cımı, şöyle bir amel hareketi var bizde. Şöyle minnacık ta olsa bir devinim var bizde. Peki nedir o? O şudur bakın: Kur’an okuyuşumuzun, Kur’an’la beraberliğimizin bizde oluşturması gereken o hareketliliği, o değişikliği, o uyarılmışlılığı fark ettiğimiz anda üzülüyoruz. Pişmanlık duyuyoruz, silkiniyoruz ve hemen biraz biraz gayrete geliyoruz. Bir çabalamanın içine giriyoruz. Bu durum biraz biraz bizi serinletirken, biraz sevinmeye başlarken, ama o zaman da karşı sayfadaki âyet karşımıza çıkıyor ve şu soru aklıma geliyor: Yoksa şimşek çakınca onun aydınlığında biraz yürüyoruz da sonra zifiri karanlıkta kalıverenler gibi mi oluyoruz? Yâni münâfıklar gibi mi oluyoruz? diye ürkmeye başlıyorum.

İşte bunlar, bu düşünceler, bu kendi kendimizi yargılama ce-sareti bizi ürkütecek, korkutacak, ya da daha bir gayrete getirecektir. Ya bu halimle cenneti kaybedersem! Ya Allah’ı memnun edemez-sem! Ya cehennemi boylarsam! Derdine düşürecektir bizi ve daha dikkatli olma hassasiyeti kazandıracaktır.. Kalplerini düşünüp değerlendirmek için, muhakeme ve münakaşa ederek bir kanaate varabilmek için Kur’an’a açmayan insanlar. Yahu ne diyor? Nedir bu Kur’an? Neden bahsediyor Bakara? Ne anlatıyor Âl-i İmrân? Bir kere okuyalım da bir karar verelim diye merak edip onunla pratik bir diyaloga girmeyen insanlar. Kur’an diye bir kitap var mı, yok mu? Fark etmez yaşayan insanlar. İşte uyarının fayda vermeyeceği insanlar bunlardır.

Sanki gözlerini yeryüzündeki milyonlarca Allah'ın meşhût âyetlerine kapamış, kulaklarının şu elimdeki metluv âyetleri duymasına müsaade etmeyen, kalplerinin düşünmesine, muhakeme ve münâ-kaşa etmesine izin vermeyen insanlardır burada anlatılanlar.

Bir bakıma bu ve benzeri âyetler, toplum karşısında Peygamberin konumunu belirleyen âyetlerdir.

1- Birincisi; Kur'an'a karşı, Kur'an'ın uyarısına karşı böyle bir tavır takınan insanlar karşısında Peygamber üzülmemeli, ümitlerini yitirmemelidir. Kendilerini Allah mesajıyla uyaran, kendilerine Allah âyetlerini duyuran bir peygamber karşısında böyle vurdumduymaz, böyle kör ve sağır insanlar da olabilecektir.

2- İkincisi; Peygamber bu tür çorak arazilerle uğraşmak yerine mesaisini daha mümbit arazilere aktarmasını bilmelidir. Peygambere ve onun yolunun yolcusu biz müslümanlara bu gerçeğin uyarısında bulunan âyetlerdir bu âyetler. Ama şurası unutulmamalıdır ki, bu uyarılanlar açısından böyledir. Uyaranlar açısından böyle değildir. Yâni şöyle bir sonuca gitmemiz caiz değildir: Efendim madem ki uyarsak da, uyarmasak da fark etmezmiş. Uyarsak da, uyarmasak da müsaviymiş. Madem ki bu insanlar iman etmeyeceklermiş. Madem ki uyar-ma ve uyarmama konusunda muhayyer bırakılmışız. Öyleyse biz de bırakıverelim! Biz de uyarmayalım onları! Bırakıverelim bu işi diyeme-yiz. Çünkü uyarılanlar açısından böyledir, ama uyaranlar açısından böyle değildir bu. Bakın dikkat ederseniz burada:

"Peygamberim, senin için müsavidir" denmemiş. Peygamberim, sen onları uyarsan da uyarmasan da senin için fark etmez! Onları ister uyar, ister uyarma! Senin için müsâvidir! denseydi o zaman bu konuda Rasûlullah Efendimiz uyarıp uyarmama konusunda serbest olacaktı. Tabi onun şahsında bizler de bu konuda serbest olacaktık. Yâni gerek Allah'ın Rasûlü, gerekse onu yolunun yolcusu olan bizler dilediklerimizi uyaracak, dilemediklerimizi de uyarmaktan vazgeçece-bilecektir. Bu iş bizim arzumuza bırakılmış olacaktı. Ama bakın öyle denmiyor da:

"Onlar için müsâvidir" denmiş. Yâni peygamberim uyarsan da, uyarmasan da senin için fark etmez denmemiş de, onlar için fark etmez denmiş. O halde sen uyaracaksın Peygamberim! Sen onları uyarmak zorundasın! Bu, meselenin sana yönelik veçhesidir. Ama bu işin bir de uyarılanlara yönelik yönü vardır. O da: Sen uyarsan da, uyarmasan da fark etmeyecek insanlar da olabilecektir.

Öyleyse biz uyaracağız insanları, uyarmak zorundayız. Bu işin bize yönelik veçhesi. Bir de bu uyarı işinin uyarılanlara yönelik veçhesi vardır ki kimileri bu uyarıya müspet cevap vermeyecektir. Ama bu bizim problemimiz

değildir. Biz her hal ü kârda insanları uyarmak, insanlara Allah'ın kitabının uyarısını ulaştırmak zorundayız. Çünkü kim uyarılacak, kim uyarılmayacak? Kim uyarıya müspet tavır takınacak, kim vurdumduymaz davranacak? Kim adam olacak kim olmayacak? bunu bilmiyoruz. Bu konuda şunlar şunlar iman edecek, ama bunlar bunlar iman etmeyecek, şunlar şunlar uyarılacak, uyarıyı kabul edecek, ama bunlar bunlar etmeyecek, diye elimizde bir liste yoktur. Onun için bunu kendimize problem edinmeden herkesi uyarmak zorundayız.

Peki niçin iman etmezmiş bunlar? Niçin uyarıya karşı nötr davranırmış bunlar? Uyarının varlığıyla yokluğu niçin müsaviymiş bunlar için? Bakın bunların iman etmeyiş sebebini Rabbimiz bundan sonraki âyetinde şöyle anlatıyor:

7: "Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerinin önünde de perdeler vardır. Ve onlar için büyük bir azap vardır."

Allah onların kalplerini mühürlemiştir. Mühürleyecek de olabilir mânâ. Çünkü yarın olacak şeyler olmuş gibi kesin kesin anlatılır Kur'-an-ı Kerîm'de. Kur'an'ın anlatımı budur.

Allah onların kalplerini mühürler. Kulaklarına mühür basar. Duyma ve dinleme özelliklerini de alıverir. Gözlerinin önüne de görmelerine engel bir perde çekiverir. Duymaz, duygulanmaz, anlamaz, işitmez bir hale getiriverir onları Allah.

" Gözleri üzerinde de perde vardır."
" Önlerinde de mutlak bir azap onları bekliyor."

Yâni kalpleri mühürlenir, dinleme, anlama istidatları alınıverir. Gözleri vardır, görürler ama sanki görmezler. Kulakları vardır, duyarlar ama sanki işitmezler. Kalpleri vardır, ama sanki bir şey duyup anlamazlar. Tıpkı hayvanlar gibidir onlar.

"Onların kalpleri vardır onunla anlamazlar. Gözleri vardır onunla görmezler. Kulakları vardır onunla işitmezler. İşte bunlar hayvanlar gibidir. Hattâ hayvanlardan daha da şaşkındırlar."
(A'raf: 179)

Gaybî konulara tüm kapıları, pencereleri kapanmıştır onların. Mü'minlerin ruhlarına açık olan tüm pencereler bunlar için kapalıdır. Çünkü onlar hidâyetle, hidâyet kaynağı olan Kur'an'la ilgilenmemiş-lerdir. Hidâyet kaynağı olan Kur'an'a karşı nötr davranmışlardır. Karanlıkta kalmayı tercih etmişler, düğmeye basma gereği duymamışlardır. Acaba şimdi kalbin mühürlenmesini nasıl anlayacağız? Allah'ın Rasûlü:

"Günahlar insan kalbini bir kılıf gibi öyle bir sarar ki, sonunda o kişi artık bir şey duymaz oluverir."

Buyurur. İşte kalbin mühürlenmesinin mânâsı budur. Rabbimiz Mutaffifin sûresinde bu hususu şöyle anlatır:
"Hayır hayır! Doğrusu onların kazandıkları günahlar kalplerinin üzerine pas bağlamıştır."
(Mutaffifin: 14)

İşte böyle kalp günahlarla, işledikleri nanelerle örtülünce, Allah da onun üzerine mührünü basıverir. Bir kabın üzerine mühür vurulmuşsa, artık o kabın içine ulaşmak ancak o mührü, o damgayı çıkarmaya, kırmaya bağlıdır. Bu kalbe iman, ancak o zaman girebilir. Peki acaba bu işin Allah'a izâfesini nasıl anlayacağız. Yâni eğer bu kâfirlerin kalplerini Allah mühürlediği için bunlar kâfir olmuşlarsa, o zaman suçu ne bunların? Acaba bir cebir söz konusu değil midir yâni burada? gibi bir soru hatırımıza gelmiştir. Halbuki Gâf sûresinde Rabbimiz bakın şöyle buyurur:
" Ben kullarıma zulmedici değilim"
(Gâf: 29)

Yine A'râf sûresinde bir başka âyet-i kerîmesinde de şöyle buyurmaktadır Rabbimiz:
"De ki Allah kötülükleri emretmez "
(A'râf: 28)

Bütün bu âyetlerle bunu nasıl telif edeceğiz? Âyetlerden ve hadislerden anladığıma göre Allah herkese bir kalp vermiş ve bir de her insan kalbi için bir kilit yaratmış, bir kilit vermiştir. Bu kalbin kilitleyici, mühürleyici veya açıcı anahtarı Allah'tandır. Ama bu kilidin, bu mühürün Allah'tan oluşu bir cebir anlamına gelmemektedir. İnsanlar kendi öz iradeleri, hür iradeleriyle ya bu kilidin kapatılmasını Allah'a arzederler, Allah da kapatır onu. Ya da açılmasını isterler Allah'tan, Allah da açıverir onu.

Yâni kul bizzat kendi özgür iradesiyle mü'min iken kâfir olmayı tercih ederek Allah'a şöyle der: Ya Rabbi, ben bu kalbimin kapanmasını istiyorum. Ben artık bu kalbimi kullanmak istemiyorum. Ben bu kalbimle artık ne seni, ne senin peygamberini, ne de senin âyetlerini duymak istemiyorum. Benim tercihim budur. Ben kalbimdeki kilidin kapanmasını istiyorum, diyerek kapattırır onu. Kalplerin kilidinin açıcısı ve kapatıcısı olan Allah, bu konuda tek yetkili olan Allah da onun bu tercihini onaylayarak kapatıverir onun kalbini. Aksi de geçerlidir tabii. Bir Ömer gelir, kırk yıllık bir kalp kapalılığı tercihinden vazgeçerek: "Aman ya Rabbi! Ben ne kötü bir tercihte bulunmuşum? Ben önceki tercihimden vazgeçip bu kalbimin açılmasını istiyorum! Ben müslüman

olmak istiyorum!” der ve onun bu yeni tercihini onaylayan Rabbimiz de onun için kalbini açıverir.

O halde isteyen kuldur, ama açan ve kapatan da din sahibi olan Allah’tır her zaman. Demek ki bu açma ve kapatma işinde yine de insana irade vermiştir Allah. Yâni tekrar müracaat hakkınız vardır de-miştir Rabbimiz.

Yâni insan kâfirken kalbi mühürlüyken, kapalıyken Allah’a tekrar müracaat edip açtırabilir kalbini ve müslüman olabilir. Müslümanken de müracaat edip kapattırabilir mürtet olabilir. Bu durumda kalbini açıkken kapattıran ve mürted olan bu adama ne yapılır? Eğer bu kişi yakalanmışsa öldürülür zaten. Ama yakalanmamışsa, kaçıp kurtulmuş veya insanlardan gizlemişse bunu kişi, o zaman oyuncak oynar gibi aç kapat, aç kapat olmaz. Yâni kâfir oldu, müslüman oldu, kâfir oldu, müslüman oldu, artık bir daha kâfir olursa, o zaman da Rabbi-mizin şu âyeti gündeme gelecektir:
"Onlar ki iman ettiler. Sonra küfrettiler. Sonra iman ettiler, sonra küfrettiler. Artık Allah onları mağfiret edecek değildir."
(Nisâ: 137)

Yâni adam önce inandı, sonra inkâr etti. Sonra tekrar inandı, tekrar inkâr etti. Kalbini açtırdı, sonra kapattırdı. Sonra tekrar bir daha açtırdı, sonra tekrar kapattırdı. Artık bu dinle alay, Allah’la alay anlamına geliyor ki, Allah sonunda onun tevbesini kabul etmiyor.

Buna göre bu özeti sunulan küfrün temel felsefesi neymiş? Vahye karşı ilgisiz kalmak, kitaba karşı kayıtsız kalmakmış. Yâni Allah’ın insan hayatına karışmasına nötr davranmakmış. Kitapla ilgi kur-madan yaşamakmış. Çünkü kitap neydi? Kitap; kitâbe, yazgı demekti. Yâni insan yazgısının habercisi. Allah’ın insan hayatına karışmasının habercisi. Yâni insanın hayat programıydı kitap. İnsanın alın yazısının değişmez kitâbesiydi kitap. İşte bu kitap karşısında, bu kitabın uyarısı karşısında anlıyoruz ki; insanlar ikiye ayrılıyorlar. Kitap karşısında ama. Değilse benim o kitaptan anlayışım karşısında değil tabii. Bunu biraz daha düzgün bir şekilde söyleyelim inşallah: Benim bu kitaptan anlayışımı birisi reddetti mi beni reddetmiş olur, bu kitabı değil. Delilim ne bu konuda?

Rasulullah Efendimizle Hz. Ali Efendimiz giderlerken bir adam uykudadır. Onun uyandırılmasını emreder Allah’ın Rasûlü. Buyurur ki; “Kaldırın! Namazını kılsın!” Hz. Ali Efendimiz onu uyandırdıktan sonra der ki: “Ey Allah’ın Rasûlü, onu siz uyandırsaydınız olmaz mıydı? Zira o kişi mekân olarak size bizden daha yakındı” Bunun üzerine Ra-sûlullah buyurur ki; “O adam eğer uyku sersemliğiyle bana kafa tut-saydı dinden çıkardı. Ama sana kafa tutunca sen, sensin, dinden çık-maz!” Yâni bir peygamberin uyarısına değil, senin uyarına kafa tutuyor demektir buyurmuştur.

Böyle olunca biz birilerine din anlattıktan sonra onlar bunu reddettiler mi hemen onlara kâfir damgası vurmayalım. Bizim anlayışımızı reddediyorlar diyelim. Ama o kişi ben dinimi Kur'an'a dayandırmam! Ben Kur'an'a güvenmem! Ben hayat programımı Kur'an'dan almam! Ben Peygamberi örnek almam! Şeklinde bir reddin içine giriyorsa, yâni dinin aslını ve sistematiğini reddediyorsa o zaman o kesin kâfirdir. Ama benim bu âyetten anladığım budur! diyorsam ve adam da bunu reddediyorsa, ona da hemen kâfir damgasını vurmayalım. Çünkü o, İslâm'ı, Kur'an'ı değil de, benim ondan anladığımı reddetmiştir.

Demek ki Kur'an karşısında insanları ikiye ayırdık:
Olanlar. Yâni kitapla yol bulanlar, kitabın yol gösterisine tabi olan mü'minler. Sürekli kitapla beraber olup hayatlarını onunla düzen-leyen muttakiler. Yâni yaptıklarını ve yapmadıklarını kitaptan delillen-direrek kitap rehberliğinde yürüyenler. Eylemlerini, düşüncelerini, ba-kışlarını, inançlarını kitapla özdeşleştirenler. Ben bunu kitabın şu âyetine göre yaptım! Bunu peygamberimin şu hadisine göre terk ettim diyebilenler. Vahyi tanıyanlar ve o vahiy eşliğinde hayatlarını yaşayan-lar.
Olanlar. Kitabın uyarısının varlığıyla yokluğu kendileri için müsâvi olanlar. Kitap kendilerini ha uyarmış, ha uyarmamış fark etmez yaşa-yanlar. Kur'an diye bir kitap var mı, yok mu? Bundan habersiz yaşa-yanlar. Kitap ayrı bir vadide, kendileri ayrı bir vadide yaşayanlar.
Evet buraya kadar kitap karşısında, vahiy karşısında bu iki tavrı, bu iki insan tipini, vahiyle yolunu bulan mü'minleri ve vahiyden habersiz yaşayan kâfirleri anlattıktan sonra bakın Rabbimiz bunlardan farklı bir grup insanı daha tanıtacak:
8:"İnsanlardan kimileri de derler ki, inandık Allah'a ve âhiret gününe! Ama onlar inanmamışlardır."

Ama insanlar! Ama kullarım! Ama muhataplarım! Beni dinleyenler! diyor sanki Rabbimiz. Şunu da iyice bilin ki, şunu da asla unutmayın ki, böyle kesin çizgilerle insanların ayrıldığını her zaman göremezsiniz! Her zaman böyle baktınız, birine takvalı damgası vuracaksınız. Veya baktınız, bir başkasına kâfir damgası vuracaksınız. Pek öyle her zaman kesin çizgilerle bunları ayırt edemezsiniz. Veya:
"Bunlar kitabın temelidir, ama bir de müteşabihler vardır. Onun tevilini Allah'tan başkaları bilemez"
(Âl-i İmrân: 7)

Yâni Kur'an'ın topluma indirgenmesini gerçek olarak herkes bilemez. Ama Allah kesin bilir.
"İlimde Râsihûn olanlar der ki, biz buna inandık."
(Âl-i İmrân:8)

Yâni âyetlerin anlatmak istediğini anlayabiliriz belki, ama o âyetin anlattığı ile toplumsal problemlerin çözümünü birleştirmek herkes için mümkün olmayabilir. Âyetin anlattıklarını toplumsal problemlerin çözümüne indirgeyip uyarlamak herkesin işi değildir. İşte bunun adına fıkıh diyoruz. Yâni; meselâ bu âyet şu problemi böyle çözer, ama şu âyet de vardır denilince, hayır o âyet şunu anlatır da bunu şu âyet çözer gibi âyetleri topluma yansıtma işinde kesinlikle herkes bilgi sahibi olamaz; hepimiz onu beceremeyiz. Herkes kapasitesi kadar becerir bunu.

İşte nitekim Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ömer Efendilerimiz bazen yanılıyorlardı. Meselâ Rasulullah Efendimizin vefat haberi Hz. Ömer Efendimize ulaşınca "Kim Rasûlullah'ın vefat ettiğini söylerse ona şöyle şöyle yapacağım!" diyen Hz. Ömer'e karşı Hz. Ebu Bekir Efendimiz Âl-i İmrân sûresindeki şu âyeti hatırlatır:

"Muhammed peygamberden başka bir şey değildir. Ondan önce de pek çok peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür veya öldürülürse siz ökçelerinizin üzerinde gerisin geriye mi döneceksiniz? (yâni tekrar küfre mi döneceksiniz) Her kim gerisin geriye dönerse bilsin ki Allah'a hiçbir zarar verecek değildir."

(Âl-i İmrân:144*)*

Âyetin olayla bağlantısını veya âyetin o hadîseye intibakını öğrenen Hz. Ömer Efendimiz; "Hayret sanki bu âyeti yeni duymuş gibiyim"! diyordu. Halbuki belki de bu âyeti sürekli namazlarında da okuyordu Ömer Efendimiz. Ama âyetin bu olayla irtibatını bir anda kuramamıştır. Aslında Hz. Ebu Bekir Efendimiz de Hz. Ömer Efendimiz de bildiği vahiyle hareket ediyorlardı. Bakın âyet diyor ki:

"İnsanlardan kimileri de vardır ki."

E kim bunlar? Münâfıklar mı? Allah öyle dememiş. Ya ne? Kimileri de var ki. Demek ki Kur'an karşısında net iki tavır var. Kur'an karşısında iki uç tavır var, iki net tavır var. Birisi Kur'an'la yol bulanlar. Kur'an'la yol bulanların tavrı. İkincisi de Kur'an'a karşı ilgisiz kalanların tavrı. Bunlar Kur'an karşısında net ve belli tavırlardır. Ama işte bu âyetin anlattığına göre bir üçüncü grup, bir üçüncü tavır daha varmış. Bunlar da bu iki grup arasında, bu iki tavır arasında gider gelirlermiş. Hani Nisâ sûresi şöyle diyordu:

"Onlar imanla küfür arasında bocalayan tabansızlardır. Ne onlardandır ne bunlardandır..."

(Nisâ: 143)

Demek ki bunlar böyle tıpkı bir sarkaç gibi imanla küfür arasında gidip gelenlermiş. Onlar münâfıklar olunca ve âyetlerin sonunda da Allahu Teâlâ şöyle buyurunca:

"Şüphesiz ki münâfıklar cehennemin en aşağı tabakasında olacaklardır."
(Nisâ: 145)

Ulemâ demişler ki bunlar münâfıklardır. Aslında münâfık demeye de biraz cesaret ister yâni. Çünkü bazen kâfirdir bunlar. Bakıyoruz sûrenin 17. âyetinde: Diye örneklenerek anlatılan bu insanlar için âyetin devamında:

Denivermiş. Yâni bu insanların kâfirlikleri beyan edilivermiş. Ama nedense ecdat bu bölümü görmemişler mi? Yoksa okumuşlar da demeye dilleri mi varmamış bilmem? Çünkü bu sayılacak işleri yapan, bu sıfatları üzerlerinde taşıyan insanlara kâfir demeye ecdadın, selef ulemânın pek cesareti olmamış. Bizim tekfirci kardeşlerin, ellerine geçirdikleri fırçayla Allah'tan muhasebe memurluğu görevini üstlenmiş gibi önüne gelen herkese kâfir ve müşrik damgası vurmayı kendilerine iş edinmiş, dert edinmiş, kardeşlerin kulakları çınlasın.

Evet ecdat bu konuda çok titiz ve edepli davranmış. Bunlara kâfir demeye dilleri varmamış. Öyleyse ukalâlığın gereği yoktur. Yâni öyleyse biz de edepli davranalım bu konuda ve onların kâfir demediğine biz de kâfir demeyelim. Yâni bu aşağıda sayılacak özellikleri üzerinde taşıyan insanlara kâfir demeyelim; ama bu özelliklerin küfür özellikleri olduğunu da bilelim yâni. Bu ikisi, ayrı ayrı şeylerdir. Yâni biz nifak nedir biliriz ama, bu adam münâfıktır! demeye dilimiz var-maz, cesaretimiz olmaz. Şirki biliriz, şirki tanırız. Adamda şirk özelliği görürüz, ama bu adam müşriktir demeye cesaretimiz olmaz.

Neden? Çünkü Peygamber Efendimiz kendisinde câhiliye alâmeti gördüğü Ebu Zer hazretlerine: "Ey Ebu Zer! Sende câhiliye özelliği görüyorum! Sende şirk özelliği görüyorum! Onu temizle!" demiştir, ama "sen kâfirsin! Sen müşriksin!" dememiştir. Demek ki bir adama sen müşriksin! Sen kâfirsin! Demek ayrı, sende şirk alâmetleri görüyorum! Demek ayrı ayrı şeylerdir.

Demek ki kişide bir an için bir özelliğin var oluvermesi, şirk özelliği veya nifak özelliğinin var oluvermesi onun müşrik veya münâfık olmasını gerektirmeyecektir. Ama adam onun şirk olduğunu, münâ-fıklık olduğunu anlamış, kavramış, kabullenmiş ve benimsemişse, varlığından razı olmuşsa, ondan rahatsız olmayacak biçimde onu kabullenmişse, işte artık o zaman o kişi müşrik veya kâfir olacaktır elbette.

Bu özellikler, demek ki bizim çok titiz ve dikkatli davranacağımız, böyle kılı kırk yararcasına üzerimizde bulundurmamaya çalışacağımız, gayret edeceğimiz, karşımızdakinde varlığını sezince de kulak kabartıp: "Aman ha! Ne olur ne olmaz! Bu adam yolunu kitaba sorarak bulmuyormuş! Hayatını kitaba danışarak yaşamıyormuş! Öyleyse ben de bu adama danışmamalıyım! Evimi,

mutfağımı, ticaret hayatımı, okumamı, yazmamı bu adama sormamalıyım! Bununla bu konuları istişare etmemeliyim! Beni de saptırabilir! Ben de şirke düşebilirim!” diye, böyle bir teyakkuz halinde, böyle bir hassasiyet içinde olalım diyoruz.

Peki neymiş bunlar? Neymiş bu özellikler? Dikkat ederseniz sûrenin başında Rabbimiz beş âyetiyle mü’minleri, muttakileri anlattı. Sonra iki âyetiyle de kâfirleri anlattı. Şimdi burada da uzunca münâfıkları anlatmaya başlıyor. On üç âyetiyle bu münâfıkların durumunu, bu insanların karakterlerini anlatacak. Münâfıkların sıfatlarını anlatan âyetlerin kâfirlerden söz eden âyetlerden daha çok ve daha kapsamlı olduğunu görüyoruz.

Herhalde bunun sebebi şudur: Küfür meselesi de, iman meselesi gibidir. Bunların her ikisi de kesin ve net bir çizgi ifade ederler. Yâni bu iki kesim de; mü'min de, kâfir de akide ve hayat konusunda tavrını net ve açık ortaya koymaktadır. İnançları konusunda her iki tarafta da bir kompleks söz konusu değildir. Açık ve nettirler. Hareketlerinde, tavırlarında, amellerinde ve düşüncelerinde onları tanımak kolaydır. Mü’min de, kâfir de belirgindir.

Ama şimdi anlatılacak olan münâfıklar çifte standart uygula-dıklarından onları tanımak ve ortaya çıkarmak kolay değildir. Çizgileri, tercihleri, safları belli değildir adamların. Mü’min ve kâfir gibi inancı, düşüncesi, tavrı net ve açık değildir. Onun içindir ki Allahu âlem Rab-bimiz bu bölümde uzun uzun bu insanların özelliklerinden söz ede-cek. Bu çetin ve çetrefilli insanları uzun uzun örnekleriyle bize tanı-tacak.

Bir de münâfıklar İslâm ve müslümanlar için kâfirden çok daha tehlikeli olduğu için uzunca anlatılmıştır diyoruz. Bir Ebu Cehil’in kâfir olarak İslâm’a ve müslümanlara verdiği zararın yanında bir münâfık olarak Abdullah İbni Übey’in verdiği zararın büyüklüğünü ve tehlikesinin boyutunu biliyoruz. İşte belki bu se-beplerden dolayı birkaç âyetle bize kâfiri tanıtan Rabbimiz bu bölümde uzun uzun münafığı anlatmaya başlayacak. Bakın derler ki bunlar:
"Derler ki; inandık Allah’a ve âhiret gününe! Ama onlar inanmamışlardır."

Bunu diyen Allah’tır. Değilse ben bilemem ki inanıp inanmadı-ğını. Nitekim Allah’ın Rasûlü bir seferde kelime-i şehâdeti söyleyen bir adamı öldüren bir sahabeye; “Neden yaptın bunu? Nasıl öldürdün onu? Demek şehâdet kelimesini söyleyen bir kimseyi öldürdün, öyle mi?” şeklindeki azarlamasına karşılık, o sahâbenin; “Ey Allah’ın Ra-sûlü, o aslında müslüman olmamıştır, ölümden korktuğu için kelime-i şehâdet söylemiştir” diyerek savunmasına son derece gazaplanan Allah’ın Rasûlü şöyle buyurmuştu:

“Kalbini yardın da baktın mı?"

Öyleyse inandım! Dediği halde, şu aşağıda sayılacak işleri yapan insana, veya inandım dediği halde şu özellikleri üzerinde taşıyan kişiye inanmayacağız. İnandım dese de, ben de mü'minim dese de onun bu sözüne inanmayacağız. Çünkü:

9: "Bunlar Allah'ı ve mü'minleri aldatmaya çalışırlar."

İnandım sözlerinin altında bu aldatmaca yatmaktadır. Demek ki o inandım diyen adamın hayatına bir bakacağız. Ya da inandım diyen benim hayatıma bir bakacağım ben önce. Çünkü Kur'an herkesten önce beni anlatır. Herkesten önce bana seslenir Kur'an. Hafazanallah eğer ben, benden önce karşımdakini anla-maya çalışır, benden önce karşımdakini anlatmaya çalışırsam, Allah korusun da o zaman ben, bir sonraki sayfada anlatıldığı gibi ateş yakıp; yaktığı bu ateşle çevresini aydınlatan, ama sonra kendisi karanlıklar içinde kalan insan gibi olurum. İşte eğer öyle olmak istemiyorsam, o duruma düşmek is-temiyorsam, önce ben kendime bakmalıyım. Kendime bir bakıyorum: Allah'a inanıyorum diyorum. Âhirete inanıyorum diyorum. Söz olarak öyle diyorum ama, ya inanmayanlardansam! Ya kendi kendimi aldatıyorsam! Ya inanmadığım halde iman iddiasında bulunuyorsam! Peki neymiş bunun ölçüsü? Nasıl anlayacakmışız bunun aslını?

"Bunlar Allah'ı ve mü'minleri aldatmaya çalışırlar."

Allah'ı ve mü'minleri aldatırlarmış onlar. Allah'la ve mü'minlerle dalga geçerlermiş. Eh biraz serinledik değil mi öyle olunca? Çünkü elhamdülillah ki, böyle bir derdimiz yoktur. Allah'a şükür Allah ve mü'-minleri aldatma yolunda değiliz. Ama Allah korusun da ya bizim duru-mumuz şöyleyse: Allah: Şöyle şöyle yapın! dedikçe, Allah: Böyle böyle yapmayın! diye emrettikçe, şöyle diyerek Allah'la dalga geçenler-sensek: Tamam Ya Rabbi! Anladım ya Rabbi! Dediğin gibi ya Rabbi! Doğru Ya Rabbi! Ama ne yapayım anam ya Rabbi! Ne yapayım ba-bam ya Rabbi! Ne yapayım toplum ya Rabbi! Tamam, anladım da ya Rabbi, şu anda ortam müsait değil! Tamam, namaz, iyi, kılacağım da ama şu anda vaktim yok ya Rabbi! Tamam, anladım, örtüneceğim de okul bitmedi henüz! Tamam, kitabınla ilgi kurmam gerektiğini anladım da ya Rabbi, ama ne yapayım, işim, aşım elvermiyor! Amirim izin vermiyor! Yönetmelikler yolumu kesiyor! Âdetler ağır basıyor! Modaya karşı gelemiyorum! Toplum yadırgıyor! Çevrem müsaade etmiyor! diyerek Allah'la dalga geçenlerdensek.

Ya da kitap ve sünnete çağrıldığımız zaman. Her şeyden ve herkesten önce kitabı ve sünneti tanımadan müslüman olamayacağımız gerçeğini öğrendiğimiz zaman: Allah Kerîm be! Allah bekler yahu! Allah kusura bakmaz! diyerek Allah'la alay edenlerdensek, bekleyenlerdensek o zaman Allah korusun, bu âyetlerde anlatılacak insan biziz demektir.

Onlar Allah'ı ve mü'minleri aldatmak isterler. Allah ve mü'min-lerle dalga geçmek isterler. İnanmadıkları halde iman gösterisinde bulunarak, mü'min olmadıkları halde mü'min maskesi takarak kullandıkları sloganlarla Allah'ı ve insanları aldatmak isterler. Daha önceki âyetlerde söylediğim gibi iman, sadece dil ile ben inandım demekten ibaret değildir. İman; dilin tasdiki, kalbin tasdiki ve fiilin tasdikidir. Yâni inandım dediği konunun fiille, amelle görüntülenmesidir. Eğer sadece dil ile ben inandım demek yeterli olsaydı, o zaman tüm münâfıkların da müslüman sayılmaları gerekecekti. Zira onlar da biz müslümanız diyorlardı. Halbuki:

"Onlar kalplerinde olmayan şeyi dilleriyle söyleyip duruyorlar!"
(Âl-i İmrân: 167)

Buyurur âyet-i kerîme.

Bakın bu tip insanlara diyor ki Allah :
"Oysa onlar sadece kendilerini aldatırlar da farkında değillerdir."

Allah buyurur ki: Sizler ey inanmadıkları halde iman iddiasında bulunan münâfıklar! Bu tür iddialarınızla ancak kendinizi kandırabilirsiniz! Ne Allah'ı, ne de müslümanları kandıramazsınız! Allah'ı zaten kandıramazsınız da, mü'minleri de kandıramazsınız. Çünkü bu aldatmacalarınızla mü'minin, ancak malını alabilirsiniz. Bu yalanlarla mü'minin en fazla canını alabilirsiniz. En fazla öldürürsünüz onu. Ama ne fark eder, gerekirse ben bir daha veririm ona! Ama ona can cennette lâzım zaten.

Evet bunlar, inanmadıkları halde iman gösterisinde bulunarak Allah'ı ve mü'minleri kandırdıklarını zannederler. Ama bakın, Allah kendini mü'minlerin safında kılıyor. Mü'minlere karşı tertiplenen komployu, kendisine yapılmış kabul ediyor. Bu mü'minler için hem en büyük bir şeref, hem de onlardan korkmamaları konusunda en büyük bir destektir. Aynı zamanda münâfıklar için de en büyük bir tehdittir.

Yâni onlar bu tür davranışlarıyla başkalarını değil, ancak kendi kendilerini aldatıyorlar. Bunu şöyle anlamaya çalışıyoruz:

1-Bu zavallılar, tavırlarıyla gelecekleri konusunda, âhiretleri konusunda kendi kendilerini aldatmaktadırlar. Dünyada inanmış göründüklerinden dolayı kendilerine zahiren İslâm'ın hükümleri uygulanır. Ama Âhirette:
"Cehennemin en aşağısına gideceklerdir onlar."(Nisâ: 145)

2- Bunlar niyetlerini gizlemeye çalışırken Allah'ın kalplerden geçen niyetleri bildiğini hesaba katmamakla kendi kendilerini aldatmaktadırlar.

3- Bir de Allah’ın onlarla ilgili âyetler göndererek durumlarını açığa çıkaracağını bilmediklerinden durumlarının perde arkasında gizli kalacağını zannederek kendi kendilerini aldatmaktadırlar ama:
"Şuurları da yoktur bu konuda."

Peki bu kimseler neden böyle davranırlarmış ?
10:"Kalplerinde hastalık vardır onların. Allah da (Kur’an’ı indirmekle) hastalıklarını artırmıştır."

Demek ki bunların kalbi hastaymış. Kalplerinde hastalık varmış. Ama bunlar tedaviden yana da olmayınca, Allah onların hastalıklarını artırmıştır. Peki acaba kalbin hastalığını nasıl anlayacağız? Kalbi hasta olmak ne demektir?

İnsan kalbini öğreniyoruz. Bu sefer üç çeşit kalp sunuyor Allah bize:

1- Birincisi kâfirin kalbi: Sûrede daha ilerde gelecek:
"Bakara hadîsesinden sonra yine de inanmadılar da kalpleri kaskatı kesiliverdi! Hattâ taştan da katı kesil-di!"
(Bakara: 74)

Diyordu Rabbimiz. Kâfirin kalbi taş gibi kaskatıdır. Hattâ taştan bile katıdır. Çünkü:
"Zira öyle taşlar vardır ki içinden nehirler fışkırır. Öylesi de vardır ki yarılıp içinden sular akar. Kimi taşlar da Allah korkusundan baş aşağı yuvarlanır."
(Bakara: 74)

Kâfirin kalbi taştan da katıdır. Âyet-i kerîmede anlatıldığına göre taşlar Allah’ın yağmur, kar, güneş, oksijen, rüzgar gibi meşhûd âyetlerinden etkilenerek kimileri içinden su fışkırırken, kimileri yerinden kopup aşağıya doğru yuvarlanmaktadır. Yâni taşlar Allah’ın âyetlerine yol verip içinden sular fışkırtmaktadır. Allah’ın âyetleri taşların içine kadar nüfuz edebilmektedir. Taşlar bile Allah’ın âyetlerinden etkilenip onlarla türlü şekiller alırken, kâfirin kalbi o kadar katı ki, ne Allah’ın yağmur, kar, güneş, rüzgar, oksijen gibi meşhûd âyetlerinden, görsel âyetlerinden, ne de metluv âyetler dediğimiz şu elimizdeki Kur’an âyetlerinden etkilenmektedir. Âyetler bunların kalplerine nüfuz ede-memektedir. Âyetler bunların kalplerinde tesir icra edememektedir. İşte kâfirin kalbi böyledir. Taşlardan bile kaskatıdır.
2- Bir kalp türü daha vardır ki, o da mü'minin kalbi. Allah’ın âyetleriyle itminan bulan, yatışan kalp. Allah’ın iki tür âyeti vardır. Birisi metlûv âyetler, yâni kulağa hitap eden işitsel dediğimiz şu elimdeki okunan Kur’an âyetleri. Ötekisi de görsel dediğimiz göze hitap eden meşhûd âyetler. Güneş gibi, ay, yıldızlar, bulutlar, insanlar, bitkiler, hayvanlar gibi kâinatta Allah’ın yerleştirdiği müşa-

hede edilen göze yönelik âyetlerdir. Mü'minin kalbi, Allah'ın bu iki tür âyetlerinden de etkilenen kalptir.

"Dikkat edin kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur, doyuma ulaşır, sükûnete erer."

(Ra'd: 28)

Âyeti bunu anlatır. Âyet-i kerîmede anlatılan zikir, Kur'andır. Yâni kalpler ancak Kur'an'la mutmain olur. Ancak Kur'an'la itminan bulur, ancak onunla yatışır ve sükûnete kavuşur. Çünkü kalp, Allah'ın âyetlerini duydukça, tanıdıkça şüphe ve tereddütlerden kurtulup doyuma ve itminana ulaşacaktır.

"Mü'minler ancak o kimselerdir ki, Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Karşılarında Allah'ın âyetleri okunduğu zaman da imanlarını artırır Ve yalnız Rablerine tevekkül ederler."

(Enfal: 2)

Demek ki Allah'ın âyetleri okundukça, âyetlerle karşı karşıya geldikçe mü'minlerin kalpleri coşar, taşar, sanki kabına sığmaz hale gelir. İşte bu da mü'minin kalbidir. Bu iki âyetin bize anlattığına göre kalplerin itminana kavuşmasının birinci yolu, elimizdeki şu Kur'an âyetleridir. Kalbin sükûnete ve doyuma ulaşmasının ikinci yolu da Bakara :260 âyetinin anlattığına göre meşhûd âyetlerdir. Hani İbrahim Aleyhisselâm: "Ya Rabbi ölüleri ölümünden sonra nasıl dirilttiğini gör-mek istiyorum!" demişti de Allah: "İnanmıyor musun ey İbrahim?" bu-yurunca: "İnanıyorum ya Rabbi! Ancak:

"Kalbim tatmin olsun için"

(Bakara 260)

İstiyorum bunu!" Demişti. İşte kalplerin itminana kavuşmasının ikinci yolu da Allah'ın yeryüzündeki müşahede edilen, görülen âyetlerini bizzat görmektir. Müminin kalbi de böyledir.

3- Bir de bu ikisinin arasındakilerin kalbi var ki; işte hasta olan kalp bu kalptir.Bu kalbin hastalığı kalbin uyum sağlayamamasıdır. Biliyoruz ki, kişinin ruh ve bedenindeki uyumunun adına sıhhat denir denir. Ruh ve bedendeki uyumsuzluğun adı da hastalıktır. Ruhtaki dengesizlik bedende görülür. Çünkü ruhun morardığını kimse görme-miştir. Eğer biz sebepleri ve tezahürleriyle bedenin hastalığını anlaya-bilirsek, buna kıyasla ruhtaki hastalığı da tanıma imkânımız olacaktır.

Bedenin hastalığı, bedenin sıhhat ve selâmetinin aslî fonksiyonunun bozulmasıdır. Görme ve işitme duyularının bozulması gibi hasta olan bir bedende de idrak ve hareket bozulur. Yahut da beden hastalandığı zaman eşyayı tamamen farklı olarak idrak etmeye başlar. Meselâ acıyı tatlı, tatlıyı acı

hissetmeye başlar ve hazım bozukluğu şeklinde tezahür edebilir. Meselâ bazı gıdalardan hoşlanmaz hale gelebilir. Beden hastalıklarının tezahürü böyledir.

Bir de bedendeki bu hastalık iki şeyden kaynaklanır:

1- Madde noksanlığındandır. Uzun bir süre hiçbir şey yenmemişse o zaman beden hastalanır. Ve gıda almaya mecburdur.
2- Madde fazlalığındandır. Beden çok fazla gıda alırsa yine hastalanır. O zaman da o gıda fazlalığını atmak zorundadır. Aynen bunun gibi kalp hastalığı da irade ve tasavvurun bozulmasına sebep olan bir hastalıktır. Kalp hastalığının tezahürü de kişide irade ve tasavvurun bozulması şeklinde gerçekleşir. Kalbi hasta olan kişide:

1- Tasavvur bozulur. Yâni hakikati göremeyecek, yahut da olduğundan farklı görecek şekilde birtakım şüphe ve tereddütlere maruz kalır.
2- İrade bozulur. Yâni insan o zaman, doğru olandan hoşlanmayıp zararlı olandan, bâtıl olandan hoşlanır hale gelecektir. Meselâ İslâm'dan hoşlanmayıp küfürden hoşlanır. Tesettürden nefret edip çıplaklığı sever. Sudan tiksinip içkiden hoşlanır hale gelecektir.

Nasıl ki beden hastalığı ya gıda eksikliğinden, ya da gıda fazlalığından kaynaklanıyorsa. Kalp hastalığının kaynağı da böyledir. Ya gıda eksikliğindendir, gıda alınmalıdır, ya da gıda fazlalığındandır fazlalık atılmalıdır. Kalbin gıdası bilgidir. Bundan dolayıdır ki:

"Onların kalplerinde maraz (hastalık) vardır."

Âyetindeki maraz kelimesi pek çok müfessirlerce bilgisizlik, yâni şüphe ve tereddüt olarak anlaşılmıştır. Biliyoruz ki bir şey hakkında şüphe, o konuda bilgi eksikliğinden kaynaklanır. O konudaki şüphe ve tereddütler kalbi istila eder ve o konuda tam bilgi gelinceye kadar bu durum kalbe elem verir. O konuda tam bir bilgi elde edilince kalpteki tüm şüphe bulutları dağılıverir. Onun içindir ki Allah'ın Rasû-lü:

"Bilmediklerinden sorsalardı ya! Zira cahilliğin şifası sormaktır."

Buyurur. Kalbin sahibi ve doktoru olan Allah; yukarıdaki âyetlerde, onun doyuma ve sükûnete kavuşmasının iki yolundan bahsetmişti. Bunlardan birisinin Metluv âyetler dediğimiz şu Kur'an âyetleri, ikincisinin de meşhûd âyetler dediğimiz kâinatta serpiştirilmiş görsel âyetler olduğunu haber vermişti. Bu münâfıklar bu âyetlere yönelmediklerinden, tedaviden yana olmadıklarından Kalbin gıdasını almadık-larından dolayı kalpleri hastadır. Kalbin gıdası olan gerçek bilgiye, Allah bilgisine, vahiy bilgisine yönelmediklerinden dolayı

kalpleri has-tadır. Allah'tan gelen mutlak doğru bilgiler onların kalplerine gir-medi-ğinden kalpleri şüphe, tereddüt ve cehalet bulutları tarafından istila edilmiştir.

Bir de beden nasıl ki, ondan zararlı şeyleri atıp faydalı şeyleri almakla gelişip sıhhatli oluyorsa, kalp de ancak onun sıhhatini bozacak zararlı şeylerden onu koruyup, bilgisizlik, şüphe ve günahlar gibi zararlı şeyleri atıp, faydalı şeyleri almakla sıhhatine kavuşacaktır. Kalpte atılması gereken zararlı gıda fazlalığı vardır. Adam felsefe okumuştur, sosyoloji bilgileri almıştır, zararlı şeyler okumuştur ki, bunlar atılmalıdır. İşte bu insanların kalbi uyumsuzdur. Ama uyuma gitmediklerinden, uyumu aramadıklarından, tedaviyi istemediklerinden kâfir olamıyorlar, ama mü'min de olmuyorlar. Bu ikisi arasında kaldıklarından dolayı hastalıkları arttıkça artıyor.

Burada aslında Cenab-ı Hak, nifakın sebebini anlatıyor. Münâfıklığın nereden kaynaklandığını anlatıyor. Nifakın sebepleri tespit ediliyor. Âyetten anlıyoruz ki nifak, insanın kalbini, içini kemiren psikolojik bir komplekstir. Çünkü bir insan, bir şeye ya inanır ya da inkâr eder. Her iki halde de durum normaldir ve sağlıklıdır. Kişi iman ya da küfür tercihinin gereğini yapar ve rahat eder. Eğer iman etmişse, hayatında iman çizgisini sürdürür. Eğer kâfirse bu sefer küfür, onun hayatına birtakım programlar yerleştirir ve onu takip eder gider.

Ama bir adam düşünün ki ne iman adına, ne de küfür adına tercihini yapamamışsa, mü'min değilken mü'min gibi ameller işlemeye mecbur kalmışsa, işte bu normal bir şey değildir. Böyle inanmadığı bir hayatı yaşayan, ya da hayatı imandan kaynaklanmayan kişi, kalben hasta demektir.

Maraz aslında bir şeyin aslîyetini, aslî fonksiyonunu bozan illettir. Fıtrat-ı aslîyesi gereği her kalp sıhhatlidir. Ama bunlar kalplerinin kendisiyle itminan bulacağı, yatışacağı kalbin gıdası olan Kur'an'la ilgi kurmadıklarından, ya da kalbi sükûnete ulaştıracak bilgiden mahrum olduklarından kalpleri hep şüphe içindedir. Bunlar:
Olan Kur'an'dan şüphe ederler. Allah'tan şüphe ederler, mü'-minlerden şüphe ederler, her şeyden şüphe ederler. Hattâ kendilerinden bile şüphe ederler. Kendilerini merkez kabul ederler, bu konuda ve kendileri şüphede ise, herkesi ve her şeyi şüphede görürler. Yâni kıyas-ı nefs ederler. Allah, peygamber, kitap, mü'minler, dağlar, taşlar, denizler, ağaçlar hep kendilerini aldatıyor zannederler. Ama zevk-lerine, keyiflerine o kadar düşkündürler ki, bu adamlar hiç onlardan şüphe etmezler. Acaba bunların aslı esası var mıdır? Acaba bu gidi-şimin sonu nereye varacaktır? Bundan hiç şüphe etmezler. Mümin değilken bile kendilerini mü'min zannederler. Mü'min yanında mü'min, kâfir yanında da kendilerini kâfir zannederler. Bütün bunları da ne için yaptıklarını hiç düşünmezler. Çünkü şuurları da yoktur bunların diyor Rabbimiz.

"Allah da onların hastalıklarını artırmaktadır."

Bunun bir kaç mânâsı vardır:

1- İkiyüzlülüklerinin bir müddet için başarılı sonuçlar verdiğini görünce onun iyi bir yol olduğuna inanırlar ve emin bir şekilde yollarına devam ederler. Böylece Allah onların nifaklarını artırmaktadır.

2- Ya da onların nefislerine ağır gelecek, yeni yeni âyetler göndererek, yeni yeni emirler, yeni yeni teklifler göndererek onların kalplerinin hastalığını daha da arttıracak Allah, demektir bunun mânâsı.

3- Bir de hastalık, hastalığı doğurur. Maraz, marazı davet eder demektir bu. Öyle bir zulmet ki; zulmet, zulmeti doğuracaktır. Bir hata yapacak, bir hatası başka bir hatayı çağıracaktır. Bir israf yapacak, ardından diğer bir israf onu takip edecektir. Bir yalan söyleyecek, ikinci, üçüncü bir yalan peşinden gelecektir. Gözle zina edecek, arkasından bir fırsatını bulacak elle zina edecek, daha ileride nihâyet bedenle bu işi yapmaya kalkacaktır. Bir kadeh alacak, sonra arkasından ikinci bir kadeh, üçüncü bir kadeh ve en sonunda sarhoş olup hanımını boşamaya kadar götürecektir işi. Bir video alacaktır evine, sonra çirkin bantlara uzanacaktır. Sosyalleşme diye başlayacaktır önce işe, sonra da şeytanın kucağında bulacaktır kendisini. Önce politik diyecek, sonra da politize olmak isterken dün çok sevdiği adamın yarın karşısına dikilecek ve onu yemeye çalışacaktır. Bir hastalık daha baş-ka hastalıkları doğuracaktır.
İşte aynen bunun gibi münâfıkların kalpleri hastadır ve Allah bunların hastalıklarını artırmaktadır. Peki acaba bu eylemin Allah'a izâfesini nasıl anlayacağız? Yâni nifakı ve münâfıklığı lânetleyen Allah, acaba niçin onların nifakını artırıyor? Allah'ın, onların nifakını artırması, aslında Cenab-ı Hakkın yeryüzünde eşyanın tabiatı olarak belirlediği doğal yasalar açısındandır. Yâni ister iman olsun ister nifak olsun, tüm fiillerin gerçekleşmesi için gereken şartları ve imkânları hazırlayan Allah'tır. Lâkin bu eylemi bizzat kendi hür iradesiyle gerçekleştiren insanın kendisidir. Yâni onlar iradelerini bu yolda kullanmışlar, Allah da istedikleri şeyi yaratmıştır, diyoruz.

Zira bu adamlar böyle bir duruma gelmeyebilirlerdi. Dahası, hattâ şu anda bile bu durumdan kurtulma, nifaktan vazgeçme imkânlarını yitirmiş değillerdir. Her ân vazgeçebilirler, her ân dönebilirler bu durumdan. Her ân tevbe imkânına sahiptirler. Dönüş yaptıkları anda Allah onların dönüş kapılarını açık tutmaktadır.

"Yalan söyleye geldikleri için onlara acıklı bir azap vardır."

Yalan saymalarından ötürü onlar için elim bir azap, elem verici bir azap, dayanılmaz bir azap vardır. Yalan sayıyorlardı onlar.

Yalan sayıyordu onlar. Yalan saymak. İnkâr ediyorlardı değil bakın. Yalan sayıyorlar. Peki ne demekmiş yalan saymak? Yalan say-mak, inkâr etmekten ayrıdır. Yalan saymanın ne demek olduğunu, yalan sayma işinin toplumda nasıl örneklenmesi gerektiğini bugüne kadar bilmiyordum. Bunu örnekleme konusunda gerçekten çok zorlanırdım. Ama Buhârî'yi okuyordum elhamdülil-lah, Buhârî'de Allah karşıma çıkarıverdi. Allah'ın Rasûlü buyurur ki:

"Çarşı pazarda insanlar dükkan ve tezgahlarıyla uğraşırken bir atlı koşarak gelse ve dese ki: "Savulun! Dağılın! Kaçın! Başınızın çaresine bakın! Bir ordu geliyor şuradan! Hepinizi kılıçtan geçirecek" Bu haberi tasdik edenler, saddaka yapanlar hemen hazırlanıp kaçarlar. Ama tekzip edenlerse, kezzebe yapanlarsa: "Yok ya! Bu adam yalan söylüyor! Bu adam benim ticaretimi kıskanıyor da ondan! Bana kini var, benim kazanmamı istemiyor da ondan! Bana oyun oynayıp pazarıma konmak istiyor da ondan!" diyerek habere ve haberciye aldırış etmezler. Hiçbir tedbir almadan böyle oyalanıp dururken başlarına nelerin geleceğini bilemezler" diyor.

Rasûlullah Efendimizin bu beyanına göre kezzebe; inkâr etmek değildir aslında. Adam sözü anlıyor, söz olarak kabulleniyor. Tamam, atlı gelmek nedir? Bunu biliyor, kılıçtan geçmek, geçirilmek nedir? Bunu biliyor, anlıyor, ama bunu eylem ile göstermiyor. Gereğini yapmıyor. İşte yalan saymak budur.

Meselâ diyorsunuz adama: Arkadaş dışarı mı çıkıyorsun? Aman dikkat et! Dışarıda çok şiddetli soğuk var, kar yağıyor! Aman pardösünü giymeden çıkma! diyorsunuz. Adam kar nedir? Soğuk nedir? Bunu biliyor, pardösüsünü giymesi gerektiğini biliyor, anlıyor; ama yine de giymeden çıkmaya kalkışıyorsa işte bu yalan saymaktır. Namazın farz olduğunu, kılınması gerektiğini biliyor adam, ama yine de kılmıyor gibi. Hani Müddessir sûresinin son bölümünde anlatılı-yordu:

"Bizler din gününü yalan sayanlardandık."

(Müddessir: 46)

Deniyordu. Dünyada mü'min görünen suçlular anlatılıyordu. Yâni dünyada mü'min zannedilen ama soluğu cehennemin kapısında alan bu insanlara müslümanlar, cennete girenler şaşkınlık içinde şöyle soruyorlardı:

"Hayrola ya! niye geldiniz buraya? Bir yanlışlık filan mı oldu?"

(Müddessir 42)

Siz mü'min değil miydiniz? Ne işiniz var sizin burada? Buyurulunca bunlar dört suç sayıyorlar: Bu suçlardan birisi de:

"Biz din gününü yalan sayardık."
(Müddessir 46)

Bakın din gününü inkâr ederdik değil, yalan sayardık. Meselâ adama soruyorsunuz: Arkadaş ölecek misin? Diyor ki, evet. Dirilecek misin? Evet. Hesap kitap var mı? Evet. Cennet, cehennem var mı? Evet. Peki Allah kâdir mi? Yapar mı bunu? Evet, evet, evet. Hepsine inanıyor adam. Ama bakıyoruz bu tamam saydığı, bu inandığı konulara aldırış etmeden yaşıyor. Yaşadığı hayatta bu inandığı şeylerin kokusunu bile görmek mümkün değil. Öyle bir hayat programı var ki adamın, bu inancının hiç mi hiç etkisi yok.

Yâni imanının, inandım dediği şeyin gereğini yapmıyor. Veya imanını amele dönüştürmüyor. Çok korkunç bir suç değil mi bu? Namaz kılması gerektiğine inanıyor, ama kılmıyor. Örtünmesi gerektiğine inanıyor, ama örtünmüyor. Kur'an'ı, sünneti tanımadan müslü-manlık olmayacağına inanıyor, ama farklı yaşıyor. Çoluk çocuğunu eğitmesi gerektiğine inanıyor, ama yaklaşmıyor. İşte yalan saymak budur ve çok büyük bir suçtur. Öyleyse inandık dediğimiz şeyleri amele dönüştürmeye çalışalım inşallah. İnancımızı sadece söz planında, iddia planında bırakmayalım. İmanlarımızı hayatımızla, eylemlerimizle yalanlayanlardan olmayalım.
11:"Kendilerine yeryüzünde bozgunculuk yapmayın! Denildiği zaman."

Böyle yaşayanlara, bu tür insanlara denilse ki: Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın! Fesat çıkarmayın! Yâni yaşadığınız bölgede. Çünkü yeryüzü hem tüm arz anlamına kullanılır, hem de kişinin yaşadığı bölge demektir. Çünkü Firavun için öyle denmişti:
"Muhakkak ki Firavun yeryüzünde bozgunculuk yapıyordu."
(Kasas: 4)

Yeryüzünün her yeri değil tabii. Sadece Mısır'da yapıyordu Firavun bunu. Ama âyet-i kerîmede yeryüzünde denmiştir.

Onlara: Bölgenizde bozgunculuk yapmayın! Denildiğinde. Artık bölgeniz Meram mıdır? Selçuklu mudur? Karatay mıdır? Türkiye midir? Afganistan, Pakistan mıdır? Herkes kendi bölgesinde veya kendi evinde, kendi dükkanında bozgunculuk yapmasın! Denildiğinde derler ki:
"Bizler ancak ıslah edicileriz! Derler."

Hayır, biz bunları, bu yaptıklarımızı düzen için yapıyoruz! Düzenlemek için yapıyoruz derler. Allah diyor ki bakın:
12:"Dikkat edin! (Gözünüzü açın!) Onlar aslında gerçek bozguncular da farkında değiller!"

Ey mü'minler! Ey Kur'an'ın muhatapları! Ey Kur'an'la çevreyi tanıması gerekenler! Ey hadîselere Kur'an'ın gözlüğüyle bakması gerekenler! Ey Kur'an'la hem kendilerini, hem de çevrelerini tanıması gerekenler! Açın gözünüzü ve dikkatli olun! Dikkatli dinleyin ki:
"Onlar aslında gerçek bozguncular da farkında değiller!"

Sakın ha! Bu insanların kendi kendilerine düzenci kesilmelerine inanmayın! Aldanmayın! Onlar aslında düzen bozucudurlar.

Peki düzen bozmak ne demektir? Düzen ne demektir? Bu konuyu tek cümleyle özetlersek: Allah'ın düzen dediği şey düzendir, düzensizlik dediği de düzensizliktir. Düzen, ya da düzensizlik, fesat, ya da sulh, ifsat, ya da ıslah bunlardan biri mü'minin tavrı, diğeri de münafığın tavrıdır. Veya değişik söyleyelim: Bunlardan biri imanın sonu-cu, diğeri de küfrün sonucudur. İnancın gereği olan amel amel-i salihtir. İmansızlığın gereği olan amel de amel-i gayri salihtir.

Fesat; ıslahtan sonra yapılan şeydir. Yâni fesat bozmadır, düzeni bozmak demektir. Allah: Ben arzı ve ondakileri düzenledikten sonra sakın onu bozmayın diyor. Allah düzenlediği arzda bir vakte ka-dar bizim oturmamızı istemiş ve onun ıslahı ve fesadından bizi sorumlu tutmuştur.

Öyleyse işimiz küfür ve şirk değil imandır. İsyan değil itaattir. Bozmak değil yapmak, ihtilal değil intizam, zulüm değil adâlet, fesat değil ıslahtır. Allah arzı yarattı, düzene koydu, Adem'i ve soyunu gönderdi oraya. Adem Aleyhisselâm dünyaya geldiği zamanlar düzen devam ediyordu dünyada. Sonradan insanlar düzeni bozdular, ifsadı gerçekleştirdiler.

Meselâ bir eve yeni bir gelin gelir. Evin sahibi ona bir düzenden söz eder: Bu minder burada olmalı! Bu sürahi buraya konmalı! Buraya ekmek konmamalı! Sofra şuraya serilmeli! gibi. İşte gelin bu denenler konusunda öyle yapmalı ve düzeni bozmamalıdır. Ama bu gelin denmeyenler konusunda da serbesttir ya. İşte Cenab-ı Hak da Hz. Ademe Aleyhisselâm yeni getirdiği bu evde, bu dünyada bir kısım düzenlerden söz etti: Kan dökmeyin! Adam öldürmeyin! Zina etmeyin! Küfretmeyin! Münâfıklık etmeyin! Namaz kılın! Oruç tutun! Buyurmuş ve böylece yeni geldikleri bu evin düzenini bildirmişti. Adem ve soyu bu denenlere aynen riâyet etmek zorunda iken, denmeyenler, serbest bırakılanlar konusunda da serbest hareket edeceklerdi.

İşte bir süre yeryüzünde Allah'ın koyduğu bu düzene riâyet edildi. Ama Hz. Adem'in oğlu Kabil bu düzeni bozuverdi. Adam öldürdü. Sonra her düzen bozulduğu dönem Allah Peygamber gönderdi bu bozulanlara çeki düzen vermek

için. Bir Nuh gönderdi düzeldi, ama arkasından yine bozuldu. Sonra bir Peygamber daha gönderdi düzeldi, arkasından yine bozuldu, yine peygamber gönderdi. Sonra Hz. İsa'yı ve en sonra da Hz. Muhammed'i, Aleyhisselâm gönderdi. İslâm'-dan sonra özellikle bu iş geçerlidir. Çünkü artık başka peygamber gelmeyecektir.

Evet bozmak demek; Yeryüzünde Allah'ın koyduğu düzenini bozmak demektir. Allah'ın isteklerinin dışına çıkmak, Allah'ın istediklerinden farklı yaşamak demektir ve bu münâfıkların işidir.

Meselâ bir zamanlar Afganistan'a gidenler düzen için gidiyor-lardı. Vietnam'a giderken de öyle gitmişlerdi. Irak'a gelenler de öyle gelmişlerdi. Somali'ye girerlerken de orada bir bozukluk gördüklerini ve düzeltmek için gittiklerini söylüyorlardı alçaklar. Ve nihâyet tüm dünyaya demokrasi ihraç ederlerken de hep düzen için yapıyorlardı bunları alçaklar. Ama bütün bu gidişler İslâm'a göre düzen değilse, düzensizlik, ya da düzen bozma, bozgunculuk diyorduk.

Ali Şeriatî'nin ifadesine göre Fransız Renault fabrikasının sahibi orta Afrika'da kabile reislerinden birinin altına son model altın kaplamalı bir araba hediye eder. Reislerinin altında bu arabayı gören kabile mensuplarının her biri de bu arabalardan birer tane almak zorunda kalırlar. Böylece tüm kabile attan inip arabaya binmek zorunda kalırlar ve birden bire hayatları değişiverir. Fabrikanın müdürü patronuna sorar: Mösyö, söyler misin, niye bu adamların düzenlerini bozduk? Neden bu insanları da kendimiz gibi huzursuz yaptık? Araba fabrikasının sahibi der ki: Müdürüm biz at imal etmiyoruz, biz araba imal ediyoruz ve bize de bu iş için para lâzım, pazar lâzım, der. Evet bütün mesele para ve pazar. Bunun için de gözlerine kestirdiklerine kalkınma, ilerleme, modernizm gibi hedefler gösterirler. Sonra da onları asimilasyona tabi tutarak kendi kültürlerini, kendi dinlerini yerleştirirler.

Bu değişim, ya da toplumların düzenlerini bozma her zaman böyle kolay ve kendiliğinden olmayabilir. Kimileri bu münâfıkların ken-dilerine empoze etmeye çalıştıkları değişime karşı ayak diretebilir. O zaman bu işin imkânsız görüldüğü yerlerde de silahlar konuşmaya başlar ve toplu imhâlâr devreye girer. Meselâ bu münâfıkların değişimini kabule yanaşmayan Brezilya'da virüslenmiş elbiselerle yüz binlerce Brezilyalı yok edilmiştir. Suçları batılılaşmamak, bâtılı münâfıkların kendilerine empoze ettikleri hayat tarzını kabul etmemek, ya da kendi düzenlerini değiştirmeye yanaşmamak. Tüm dünyada düzenleme adına düzensizliği ikâmeye soyunan bu münâfıklar, sundukları bu düzensizliğe karşı ayak direten Afrika'dan yüz milyon, Amerika'nın yerlilerinden ise doksan beş milyon insan katletmişlerdir. Bu iş için Ortadoğu ve Asya'da öldürdüklerinin adedi belli değildir. Milyonlarca insanın kanına girerlerken bu görevi de bir

insanlık borcu olarak yaptıklarını söylüyorlardı. Zira beyaz Avrupalı'nın dışında herkes düzensiz, barbardı.

1942 yılında kendini dünyanın en medeni milleti kabul eden İngiltere, Çin'i top ateşine tuttu. Sebep neydi dersiniz? Sebep Çinliye afyon içirebilmekti. İngilizler afyon imal etmişler, bu afyonu da Çin'e Japonya'ya satmak, Çin ve Japon insanına içirmek istiyorlardı.

Japon halkı ayak diretmiş, bizim törelerimizde afyon içmek yoktur, biz bunu kullanmayacağız diyordu. İngilizlerin silahlarına hedef olan binlerce Japon bu yüzden hayatını kaybetti.

Ama işin acısı bu defa batılılar afyondan daha zehirleyici, eroinden daha fazla öldürücü olan demokrasiyi imal ettiler. Güzel güzel ambalajlar içinde tüm dünya insanlığına bunu sunmaya başladılar. Yeryüzünün düzeni adına yapıyorlardı bunu. Bu zehiri içmeyi kabul etmeyip diretenler oldu mu silahları konuşmaya başladı. Sadece Cezayir ve Tunus'ta iki milyon insan Fransızlar tarafından öldürüldü. Ateşli silahlarla Latin Amerika'da, Afrika'da ve Asya'daki milyonlarca insanı köleleştirdiler. İddiaları bu insanları medenileştirmekti. Güya bu insanlar bozuk yaşıyordu da bu bozukluğu düzeltmeyi hedefliyorlardı.

Eğer bir ülke insanı kendi değerlerine sahip çıkıp bunların empoze etmeye çalıştıkları düzeni reddetmeye kalkışırsa barış tehlikeye düşmüştür bunlar için. Hemen harekete geçerler. Bu barış sevdalısı münâfıklar Körfezde çıkarları söz konusu oldu mu hemen gemilerini yürütüverirler. Beş yüz milyon ton bomba atarak dört yüz bin Iraklı müslümanın kanını akıtıverirler. Yeter ki orada kendi düzenleri demokrasi hâkim olsun. Bunlar düzen bozucudurlar, bunlar halis münâfıktırlar.

Dönüyoruz şimdi kendimize: Elektrik kabloları, lavabo muslukları da dahil olmak üzere evimizdeki tüm eşyaları sokağa dökelim. Evi yeniden düzenlemek için yeniden yerleştirelim. Eğer İslâm o yerleştirmeye düzen demiyorsa bozgunculuk demektir bu. Yâni İslâm onlara ihtiyaç demiyorsa, tamam bu da olmalı! Bu da ihtiyaçtır! Evde bu da bulunmalı! demiyorsa, biz Allah'a ve Peygambere sorarak düzen yapmadığımız için bizimki de bozuk demektir ve biz de düzen bozucuyuz demektir.

Çocuğumuza aktardıklarımız, kendi kafamıza yerleştirdikleri-miz, eğer Allah ve Resûlüne sorulmadan yapılmışsa, biz de düzen bozuyoruz demektir. Biz de ifsat edenlerdeniz demektir. Kafamızı şöyle bir keselim; içindekileri bir masanın üzerine boşaltalım ve çağıralım kitap ve sünneti. Diyelim ki ya Rabbi, ya Rasûlallah! İşte ben bilir bilmez bütün bunları doldurmuşum kafamın içine! Ama anladım ki bunu size sormadan yapmışım! Şimdi pişman oldum.

Bunlardan lâzım dediklerinizi, kalsın dediklerinizi tekrar koyacağım ve gereksiz bulduklarınızı atacağım! desek, acaba neler kalır oraya koyabileceğimiz, bir düşünün! Şimdi bu Allah'ın verdiği kafanın düzenini bozmak değil de nedir ya? Ama kendi arzumuzla kafamıza yerleştirdiklerimizi kastediyorum tabii. Yoksa biz istemeden gardiyanların okuduklarından öğrendiklerimiz değil tabii. Hani gardiyanlar sürekli bir şeyler okurlar, mahkûmlar da mecburen öğrenirler ya, o ayrı. Ben onları kastetmedim.

Soralım Rasulullah'a: Ya Rasûlallah bilir bilmez bir sürü şey yerleştirmişim ben bu kafaya, gel şunları yeniden bir yerleştirelim! diyelim. Nerede kullanacağımıza göre yerleştirmeliyiz ama. Meselâ adam Bakara öğreniyor para kazanmak için, Âl-i İmrân öğreniyor doçent olmak için, Nisâ öğreniyor kitap yazmak içinse bu da bozuk düzen olacaktır elbette. Mahza kulluk için öğrenilenlere, amele dönüştürmek ve hayatı onunla düzenlemek üzere öğrendiklerimize düzen diyor Rabbimiz.

Bunun dışında, meselâ şehri yeniden düzenlemek için başa geçirelim birini, veya adam işte okulda düzen için kurallar koyuyor, fabrikada kurallar koyuyor, evde kurallar koyuyor düzen için. Eğer Allah, onun koyduğu kurallara düzen demiyorsa, bizim koyduğumuz kurallara düzen demiyorsa, o zaman biz de düzen bozuculardanız demektir, Allah korusun. Meselâ hanımın şöyle davranması için bir kural koymuşuz. Eğer buna İslâm düzen demiyorsa, düzen bozmadır bu. Biz istediğimiz kadar düzen diyelim buna. Perdenin şeklini şöyle yaptın, döşemenin biçimini böyle yaptın, eğer İslâm buna izin veriyorsa tamam, değilse hepsi bozmadır, hepsi ifsattır bunların. Eğer şöyle diyorsanız: Efendim burada kastedilen itikadi düzensizlik değil mi yâni? Bu anlattıklarınızla ne ilgisi var? Bunlar itikadla alâkalı şeyler değildir. Bunlar sosyal ve ameli şeylerdir, filan diyorsanız. İyi de her amel bir imandan kaynaklanmıyor mu? Yâni yeryüzünde görüntülenen bir bozukluktan bahsediliyor burada. Amele dönüşmüş bir bozuk inançtan, bir bozuk imandan söz ediliyor âyet-i kerîmede. Bakın:

"Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın."

denmiştir. Sonra da iman konusu gelecek:
Diye. Öyleyse fesat, kişinin hayatında görüntülenen bozukluğudur. Meselâ ikinci kat mesabesinde bir ev yapıyordu sahabe de Allah'ın Rasûlü razı olmuyordu buna. Çünkü imanın dışta görüntüsüydü, ve düzeni bozmaktı bu. Veya Hz. Ömer Efendimiz şehir planının kurallarını koyuyordu ve kim onu bozarsa bozguncu oluyordu tabii.

Demek ki biz, bulunduğumuz bölgenin düzenini Allah'a sorup yapacağız. En küçük biriminden en büyük birimine kadar hayatın düzenini Allah'a sormadan yapmayacağız. Meselâ kazanma ve harca-ma düzenimizi, cüzdan

düzenimizi Allah'a sorup yapacağız. Aksi takdirde biz de bozguncuyuz demektir Allah korusun.

Meselâ insanın eğitiminde düzen, kesinlikle Allah'a sorulma-dan yapılmamalıdır. Birileri bir düzen koymuş ortaya ve demişler ki, işte efendim önce şunlar şunlar öğretilmelidir. Eğitimde şunlar şunlar önceliklidir. Eğer bütün bunlar Allah'a ve Resûlüne sorulmadan yapılıyorsa, Allah'ın öncelik tanıdıklarını sonraya almak şöyle dursun, adına bile izin verilmiyorsa bozmadır bu. İfsattır bu. Düzen sahibi olan Allah'a sormadan, vahye müracaat etmeden hukuk yapmaya çalışanların yaptıklarının tümü ifsattır. Ekonomiye düzen vermeye çalışanların yaptıklarının tamamı ifsattır. Allah'ın düzeninden habersiz kılık kıyafet düzeni yapmaya kalkışanların tamamının yaptıkları ifsattır, bozmadır.

13:"Onlara, insanların inandığı gibi siz de iman edin! Denilince."

Kendilerine: "Şu mü'minlerin, şu insanların inandıkları gibi siz de inanın! Siz de onlar gibi mümin olun!" Denildiği zaman da. "Yâni siz de onlara benzeyin! Onlar gibi olun! Eğer İslâm'ı kabul ettiğinizi iddia ediyorsanız, onu samimiyetle yaşayan bir mü'min gibi İslâm dairesine girin! İmanınızda onlardan yana olun! Veya imanınızın görüntülenmesi onlara benzesin!" Denildiği zaman.

Yâni eğer namaza inanıyorsanız haydi kılın! Tesettüre inanıyorsanız haydi örtünün! dendiği zaman. Yâni mü'minler gibi imanınızı görüntüleyin! dendiği zaman. Çünkü Allah namaza da iman diyor Bakara'da. Öyle değil mi? Hani mü'minlerin kıblesi Kudüs'teki Mescid-i Aksa'dan Mekke'deki Mescid-i Haram'a çevrilince liderlik İsrâil oğullarından alınıp İsmail oğullarına, müslümanlara devredilince bunu hazmedemeyen yahudiler şu yaygarayı basmışlardı: Nasıl olur? Eğer şu anda döndüğünüz kıble doğruysa önceki kıldığınız namazlar boşa gitmiştir. Yok eğer dünkü kıbleniz doğru idiyse şu andaki kıldıklarınız boştur! diyorlardı da Allah buyurdu ki: Üzülmeyin ey mü'minler:

"Allah asla sizin imanlarınızı zayi edecek değildir. Allah kullarına karşı Raûf ve Rahîmdir"
(Bakara 143)

Buyuruyordu. Dikkat ederseniz zayi oldu dedikleri namazdı. Halbuki Allah "Sizin imanlarınızı zayi edecek değildir." buyuruyor. Yâni bakın burada amele de iman dendi. Öyleyse amel de imandır, iman da ameldir. Bunlar birbirinden ayrılmaz iki bütündür. İşte onlara siz de Mü'minler gibi iman edin! Siz de mü'minler gibi imanlarınızı görün-tüleyin! Siz de mü'minler gibi imanınızı amele dönüştürün! Siz de mü'-minler gibi iman kaynaklı bir hayat yaşayın! Dışardan bakıldığı zaman sizin hayatınızda da mü'minler gibi imanınızın eseri görülsün! Denildiği zaman derler ki:

"Biz de o beyinsizlerin inandığı gibi mi inanacağız? derler."

Yâni şimdi bizler de şu âdi, şu bayağı insanlar gibi mi iman edeceğiz? Bunlar gibi mi amel edeceğiz? derler. Yaşayan yaşasın! Biz konuşuyoruz derler. Bu işin yaşayıcıları ayrı, konuşucuları ayrı. Bizler edebiyatını yapanlardanız, yaşayanlar da yaşasın, biz onlardan değiliz derler.
"Dikkat edin! Gerçek sefihler, gerçek beyinsizler kendileridir. Fakat farkında değiller."

Gerçi beyinsizler, beyinsizliklerini ne zaman bildiler ki! Sapıklar, sapıklıklarını ne zaman anladılar ki? Bakın bu sözleriyle kimi kast ediyordu bu adamlar? Kime sefih diyorlardı? Arkadaşlar onların bu sefih dedikleri sahabeydi. Sahabeye sefih diyorlardı alçaklar. Bu sefihler gibi mi iman edeceğiz? Bugün de bu münâfık karakterli insanların aynı şeyleri söylediklerine şahid oluyoruz. Adama diyorsunuz ki; "Arkadaş, sahabe böyleydi, gel biz de böyle olalım! Biz de onlar gibi olmak, onlara benzemek zorundayız!" Çok rahat şunu diyebilmektedir adamlar: "E canım onların da ağzının tadı yokmuş yâni! Zevkleri yok-muş efendim! Yaşamayı bilmeyen insanlarmış. Hayatı tanımayan insanlarmış."

Yâni gerçek müslüman tavrına davet edildiklerinde onu akılsızlıkla, beyinsizlikle itham edebiliyorlar. Veya evinde şunlar şunlar olmasın! denildiğinde: Yok ya! Bunu ancak zevkini bilmeyenler söyler! Diyebiliyorlar çok rahat. Ne bilecek bu enayiler ağzının tadını! Halbuki devir değişti! Filan diyorlar. İhtiyaç konusunda, ev tefrişi konusunda, hanımına karşı davranışları konusunda, sofrası, işçisine muamelesi konusunda, hademesine davranışları konusunda Allah'ın istedikleri hatırlatılınca çok rahat: İyi iyi anladık da arkadaş, hangi devirde yaşıyoruz? diyebiliyorlar. Bu devirde bunların modası çoktan geçmiştir diyebiliyorlar alçaklar.

Meselâ bir arkadaş bilirim, bugüne kadar tanıdığım sanayiciler içinde dükkanında çalıştırdığı işçilerine en iyi davranan, en güzel muamelede bulunan birisi. Paralarını bol bol veriyor; izinlerde, düğünlerde, bayramlarda haklarını fazlasıyla veriyor. İşçilerinden kendileri veya hanımları, çoluk çocukları hastalanınca yakından ilgileniyor, evlerine gidiyor, hal hatır soruyor, onlara elinden gelen her şeyi yapıyor. Ama buna rağmen geçen seneler hep onun arabasını artırdı, evini artırdı, parasını artırdı. Yâni onun her şeyi artarken, her şeyi değişirken, lâkin onun dükkanında çalışanlar hâlâ bisikletle gelip gidiyorlar.

Peki sormak lâzım şimdi: Onun her şeyi değişirken berikiler neden yerinde sayıyor? Ya da nereden kazanıyor bu arkadaş? Kazandıklarının tümü berikilerin emeği olarak çıkıyor ortaya değil mi? Öyleyse onlar sahabeydi efendim! Biz onlar gibi yapamayız ki! Veya devir değişti efendim! Kapitalist bir toplumda

müslümanca davranışa yer kalmadı! Ne yapalım eğer dediklerinizi yaparsak bu toplumda yok olup gideriz! Gibi münâfık laflarını bırakalım da çalıştırdığımız insanları, ya da sırtından kazandığımız insanları kendi hayat standartlarımıza yakın bir hayata çıkarmanın yollarını aramak üzere bunu Allah'a ve Resûlüne sormaya çalışalım. Bu konuda ne dersiniz ey Allah'ım? Ey önderim! Demeyi öğrenelim inşallah. Hep asgari ücret belirleyen zalimlerin dediklerini dinlemeyim. Allah ve Rasulüne sormadan düzen yapanların düzenlerini can simidi bilmeyelim inşallah. Çünkü az önce de dediğim gibi onların yaptıklarının tamamı ifsattır, bozmadır.
Peki ne demek sefih? Sefih kim? Bakın onu, sefihin kim olduğunu Rabbimiz anlatıyor:

"Kim İbrahim dininden yüz çevirir işte sefih odur"
(Bakara: 130)

Sefihler İbrahim'in dininden, İbrahim'in yolundan yüz çevirenlerdir. Öyleyse adamlar kendilerini tam karşıda görüyorlar. Mü'min aynaydı ya zaten, bakıyorlar aynaya ve kendilerini görüyorlar. Yâni sefihler kendileridir. Çünkü kendileri İbrahim dininden yüz çeviriyorlar, Müslümanları gösterip, hadi sizler de bunlar gibi olun! Denilince de diyorlar ki onlar sefih. Görüyor musunuz? Adamlar imanı fakirlere, düşkünlere mahsus kabul ediyorlar da kendileri gibi şan şöhret sahiplerinin iman etmelerini düşüklük kabul ediyorlar. Bu iman ve amel işi o ağzının tadını bilmeyen zevksizlere aittir, bizler onlar gibi iman edemeyiz diyorlar.

14: "İnananlarla karşı karşıya geldiklerinde derler ki: İnandık!" "Şeytanları (kendilerini aldatan akıl hocaları) ile baş başa kalınca da, biz sizinleyiz! Biz onlarla sadece alay ediyoruz! Derler."

Evet, müslümanlarla karşı karşıya kaldıkları zaman biz de müslümanız, biz de inanıyoruz derler. Sizin mü'mini olduğunuz şeylerin biz de mü'miniyiz derler. Ama müslümanlardan uzak akıl hocalarıyla özel mahfillerde buluştukları zaman da onlara derler ki: Biz sizinle beraberiz! Biz sizin safınızdayız! Biz sizin yanınızdayız! Kalbimiz sizinle beraberdir! Bakmayın siz bizim müslüman göründüğümüze! Aldırış etmeyin siz bizim müslümanca lâflar ettiğimize! Bütün bunları biz o müslümanları kandırmak için yapıyoruz! İnandığımız için filân değil! Aslında bu yaptıklarımızla biz müslümanlarla alay ediyoruz! Şu seçim sathi mahallerinde Allah, peygamber, din, iman, Kur'an, ezan, başörtüsü gibi bir kısım lâflar ettiğimize bakıp ta sakın bizim bunlara inandığımızı sanmayın! Biz aslında bunların hiç birisine inanmıyoruz! Biz aynen sizin gibi düşünüyor, sizin gibi yaşıyoruz! Sadece bu tür lâkırdılarla onların oylarını alabilmeyi hedefliyoruz! Bu enayilerle sadece alay ediyoruz! Ne yapalım, çaresiz onlardan görünmek zorundayız! Değilse bu enayiler bizi desteklemezler! Diyerek dostlarının, akıl hocalarının, kâfirlerin desteklerini kendilerinden çekmemelerini sağlamaya çalışırlar. Onlara karşı küfür tazelemesinde bulunurlar.

Amerika'daki, İsrail'deki, batı dünyasındaki kâfirlerle gizli gizli buluşmalarında, özel mahfillerde onlara sadâkat yeminleri veren bu alçakları inşallah bu saf müslümanlar bir gün anlayacaktır. Müslümanlarla karşılaştıkları zaman biz de müslümanız diyerek kendileriyle alay ettikleri halde hayatlarında inandık dedikleri İslâm'ın kokusunu bile göstermeyen bu sahtekârları tanıyacak bir gün inşallah bu müs-lümanlar. Kitaplarının bu âyetlerini tanıdıkça, Rablerinin bu uyarına kulak verdikçe, hadîseleri Allah rehberliğinde yorumlama basiretine ulaştıkça olacak yakında inşallah bu. Ama bu işin hızlandırılması için bilen müslümanlara çok iş düşüyor. Bir an evvel bu Allah âyetlerini insanlara ulaştırabilirsek, hem kendimizi, hem de çevremizi bu Allah âyetleriyle diriltmeyi hızlandırabilirsek olacak inşallah bu. Şüphesiz ki bu alçakların alçaklıkları, Allah tarafından bu kadar açık ve net bir biçimde ortaya konulunca, mü'minlerin gayızları kaynar, sinirleri kabarır. Onların hemen işini bitirmek için Cenabı Hakkın hemen bunları kahretmesini veya kendilerine: "Bu hainlerin he-men kökünü kesin! İşlerini bitirin bu alçakların!" gibi bir emir, bir âyet, bir işaret göndermesini beklerler Allah'ın. Mü'minler bu hale gelirler. Onlara karşı gayızla, kinle, nefretle bilenirler. İşte Cenab-ı Hak mü'minlerin hamiyet-i diniy-yelerinden ötürü bu dereceye geldikleri böyle son derece nazik bir noktada, bütün bu heyecanları yatıştırmak, mü'minleri teskin etmek için bakın şöyle buyuruyor:

15:"Hakikatte Allah onlarla alay eder ve kendileri-ni taşkınlıkları ve azgınlıkları içinde bocalar bir halde bırakır."

Sanki bu âyetleriyle Rabbimiz biz müslümanlara şöyle buyuruyor: Siz sakin olun kullarım! Ben onlarla istihza ediyorum! Ben onları maskaraya çeviriyorum, çevireceğim de daha. Âdeta Rabbimiz azgınlıklarına meydan veriyor, fırsat veriyor. Peki bu istihzayı nasıl anlayacağız acaba? Yâni nasıl bir istihza ediyor Allah onlarla? Anlayabildiğimiz kadarıyla bunun mânâsı şudur Allahu âlem:

1- Dünyada bu adamlara müslüman muamelesi yapılıyor. Gerek ibâdet ve gerekse muamelât konusunda İslâm ahkâmı müslü-manlara uygulandığı gibi aynen bunlara da tatbik edilir. Çünkü bu adamlar her ne kadar müslüman değillerse de müslüman görüntüsü sergileyen insanlardır. Müslüman olmadıkları halde biz de müslüma-nız diyen insanlardır. Kalpleri kâfir, ama dilleri ve dışları müslüman görüntüsü veren insanlardır. Onun içindir ki bunlara da İslâm hukuku uygulanır. Bunun sebebi:

A- Böylece bunları bu kalben inanmadıkları İslâm ahkâmının tatbikine mecbur ederek her lahza gönül azabı içinde bırakmak ve münâfıklıklarının cezasını dünyada da çektirmektir. İşte istihza-i İlâhîden kasıt budur Allahu âlem. Düşünebiliyor musunuz? Adamlar inanmadıkları bir dinin namazını kılmak

zorunda kalacaklar, inanmadıkları bir dinin orucunu tutmak zorunda kalacaklar. Azap bu yahu! Kalben kâfir iken dış görünüşü ile müslüman gibi görünmeye çalışmak adamı mahveder ya hu! Ruh dengesi bozulur insanın. Ama işte mertçe seçimlerini yapamamış, açıkça tercihlerini ortaya koyamamış bu insanlar böyle kendi elleriyle kendilerini bir tür azabın içine atmaktadırlar. Ve işte Allah böylece onlarla alay etmektedir. İşte istihza-i İlâhiyi böyle anlamaya çalışıyoruz.

B- Bir ikincisi de bunlar kendileri vapuru kaçırdılar ama bunların çocuklarından ciddi müslümanlar çıkmasına imkân hazırlamak için, Allah onlara imkân tanıyor. Böylece çocuklarına İslâm'ı duyurma imkânı hâsıl oluyor demektir. Yâni Allah bu adamları deşifre etmiyor. Yüzlerindeki maskelerini indirivermiyor. Münâfıklıklarına izin veriyor. Açık seçik âyetler göndererek bunların kimliklerini ortaya koyuvermiyor ki İslâm toplumu içinde yaşayan çocuklarına mesaj ulaştırılabilsin. Kendileri boşa gitse bile çocukları kurtulsun. İşte istihza-i İlâhiyi bir de böyle anlıyoruz.

C: Bir de hadislerde anlatıldığına göre Allah, bu münâfıklarla yarın istihza edecek. Bu istihzayı kıyamet günü gerçekleştirecek. Nasıl? Şöyle: Yarın Rabbimiz cehennemin kapılarını açıp: "Haydi ey kâfirler çıkın! Azabınız, cezanız bitti!" Buyurarak onlarla istihza edecekmiş. Onlar Allah'ın bu müjdesini duyunca sevinçten çılgına dönmüş bir biçimde cehennemin açılan kapılarına yönelecekler ve tam çıkmak üzere kapıların önüne geldikleri zaman da Allah kapıları kapatıverecek ve bunlarla bu şekilde alay edecekmiş. Düşünebiliyor musunuz? Binlerce, on binlerce yıl azabın içinde mahvolmuş, kahrolmuş insanlar bir anda Allah'tan âzât müjdesi alıyorlar. Onlardaki sevinci, heyecanı bir tasavvur edin.

Ve kurtulmak üzere tam kapıların ağzına geldiklerinde bir anda kapıların kapatılıp kurtulma ümitlerinin bittiği andaki tükenişlerini, kahroluşlarını bir tasavvur edin. Peki niye böyle istihza ediyor Rabbi-miz onlarla? Çünkü onlar da dünyada böyle yapmışlardı müslüman-lara. Onlarda önce özgürlük var efendim, din ve vicdan hürriyeti var, isteyen istediği gibi giyinebilir. İsteyen istediği gibi bir hayat yaşayabilir diyerek müslümanların önlerini açıyorlar, müslümanları tespit ediyorlar, samimi müslümanları fişliyorlar, ama sonra tüm kapıları kapatıp tek tek müslümanları topluyorlardı ya. İşte ***"Elcezaü min cinsil amel"*** Fehvasınca onların amelleri, yaptıkları cinsinden onlara ceza vermektedir anlıyoruz.

16:"İşte bunlar hidâyet yerine dalâleti satın almışlardır. Ama ticaretleri kâr getirmemiştir. Doğru yolu da bulamamışlardır."

Hidâyet tam ellerine geçmişken onu bırakıp da dalâleti, sapıklığı tercih ettiler. Hidâyet yerine dalâleti satın aldılar. Hidâyeti dalâletle değiştirdiler. Hidâyeti verip dalâleti tercih ettiler. Böyle bir alışverişte bulundular ama onların bu

ticaretleri kendilerine kâr getirmedi. Kâr yolunu bulma imkânları da kalmadı. Ticarette iki maksat vardır:

1- Sermayeyi korumak, 2- Kâr etmek,

Bunlar kâr etmek şöyle dursun sermayeyi bile koruyamadılar. Sermayesi olmayan, sermayeyi koruyamayan bir adamın kâr etmesi düşünülebilir mi? Bırakın kâr etmeyi mevcut sermayeyi bile kaybettiler bu adamlar diyor Rabbimiz. Peki neydi bu sermaye? Sermaye imandı, sermaye hidâyetti. Hidâyeti kaybeden, imanı kaybeden bir adam nerde kaldı kâr etsin. Zira imansız hiçbir amelin kıymeti yoktur. İmandan kaynaklanmayan her amel boştur. Kâfirlerin yaptıkları her şey boştur. Onların yaptıkları zahiren insanlık için hayırmış gibi görünen tüm amelleri, tüm eserleri imandan kaynaklanmadığı için yarın değerlendirmeye bile tabi tutulmayacaktır.
17:"Onların örneği şu misal gibi ki! Ateş çevresini aydınlatınca da: Allah onların nûrunu gideriverdi. Onları zulmetler içinde görmezler olarak kapkaranlık bırakıvermiş."
Kur'an'ın bir anlatım üslûbu, bir ifade mantığı vardır. Allah soru sorar Rasûl-i Ekrem'e. Farklı sorular sorar. Ama arkasından bakıyoruz:
"İşte bunlar gayb haberlerindendir ki; biz sana bunları vahyediyoruz. Sen de, kavmin de daha önce bunları bilmezdiniz."
(Hud: 49)

Deniliyor. Bunlar gayb haberleridir ki biz onu sana vahyediyoruz, öğretiyoruz deniliyor. Peki şimdi bu ne biçim iş mi diyeceğiz? Yâni ne bilecekti Rasulullah da Allah bunları soruyor mu diyeceğiz? Hayır böyle bir şey demeye hakkımız yoktur. Çünkü Allah'ça ifade böyledir diyoruz. Allah böyle ifade etmeyi murad etmiştir, kimse ona hesap sorma hakkına sahip değildir. Amenna. Meselâ bakın Cenab-ı Hak yine soruyor:
"Kaaria nedir? Bilir misin kaaria'nın ne demek olduğunu? Ama sen nerden bileceksin bunu?"
(Kaaria 1,2,3)

Diye bir soru soruyor. Ama aynı Allah yine kitabının başka bir yerinde kendisine soru sorulan bu insan için:
"Hakikaten o çok zâlim, çok cahildir."
(Ahzâb: 72)

Buyuruyor.

Yâni soran kim? Allah. Allâm'ul guyûb olan, âlim'ul gaybi veş-şehadeh olan, yâni gaybın da, şehâdetin de bileni, en bileni, mutlak bileni olan, Alîm olan, Habîr olan, Semî olan, bilgi kendisinden olan, bilginin kaynağı olan, tam bilen,

mükemmel bilen, eksiksiz bilen Allah soruyor. Peki kime soruyor Allah? Sorulan kim?
diye tarif buyurduğu insana soruyor. Yâni zâlim, kendisine zulmeden, ya da cahil, bilgisizin bilgisizi olan insana soruyor. Ha! Öyleyse bu soru değildir diyoruz. Yâni cevap isteyen bir soru değildir bu. Ama Allah sordu diye soru diyoruz. Değilse Rabbimiz için bilmediği bir konuda cevap bekleyen bir soru soruyor dememiz caiz değildir. Ve işte Kur'-an'ın böyle bir anlatım modeli vardır diyoruz.

Cenab-ı Hakkın bu anlatım modellerinden biri de burada olduğu gibi kişiyi mücerret konularla, soyut konularla sanki zor durum-da bırakıp da onun bocalaması söz konusu olacaksa, yâni o konuyu hayata indirgemesi problem olacaksa, o zaman Cenab-ı Hak örnekleme yapıyor. Konunun anlaşılabilmesi için örnek verir Rabbimiz. Meselâ diyor ki Allah bakın:
"Allah göklerin ve yerin nûrudur.
"(Nûr 35)

Karmaşa bir konu. Nasıl anlayacağız? Allah ve nûr. Ne demek nûr? Derken insanı bu karmaşadan kurtarmak için hemen arkasından bir misalle Allah'ın nûrunun ne demek olduğunu örnekleyiverir Rab-imiz.
Buyurarak bu nûrun misali şöyledir diye hemen örneklemeye geçiverir. İşte aynen bunun gibi burada da Rabbimiz bize münâfıkların karakteristik özelliklerini anlatırken belki anlaşılmadı, belki anlayamadınız diyerek bir örnekle konuya açıklık getiriyor:
Diye buraya kadar anlatılan insan toplumlarının bir örneğini sunmaya başlıyor Rabbimiz. Buraya kadar hatırlayın üç grup insan anlatılmıştı:

1- Muttaki olanlar,

2- Kâfirler,

3- Bir de,
Denen üçüncü grupta olanlar.

Peki acaba buradaki örnekleme bu anlatılan insan gruplarının hepsi için mi? Yoksa sadece en son anlatılan grup için mi? Tabi insan Arapça kurallarından yararlanarak bu, en son anlatılan gruba aittir diyebilecektir. Çünkü biliyoruz ki; Arapça'da zamirler en yakına aittir kaidesi vardır.

Yâni buradaki: zamiri (Onlar) kim onlar? Kendilerinden en son söz edilenler olacaktır elbette. Buna göre anlıyoruz ki, burada bu misalle anlatılacak insanlar diye en son anlatılan insanlar olacaktır.

Peki neydi o? Tekrar dönelim o bölüme: Kendi kendilerine kalınca: "Biz müslümanlarla dalga geçiyoruz" diyenler. Ama müslü-anlarla beraber olunca da: "Ya biz de müslümanız! Biz de inanıyoruz! Biz de sizinle beraberiz!" diyenler.

İşte Allah bu gruba bir örnek sunacak. Tanınmaları çok zor olan ve lâkin tanınmalarında müslümanlar açısından mutlak zaruret olan, İslâm'ın ve müslümanların baş düşmanlarıyla ilgili bir örnek sunacak. Şimdi eğer biz örnekle anlatılan konuyu anlayabilirsek, yâni örneği anlayabilirsek, örneklendirileni de anlayabileceğiz demektir. Örnek anlaşılınca konu da anlaşılmış demektir.

Meselâ ben içinizden birine: Bana bir halı yapabilir misin? Desem. O da: Nasıl? Ne model? Hangi model bir halı istersin? Deyince, ben de ona istediğim halının modelini çizmeye çalışsam. Eğer o benim çizmeye çalıştığım modeli anlayamamışsa, o zaman benim istediğim halıyı hiç anlayamamış demektir. Örneğin anlaşılması, konunun anlaşılması mânâsına gelecektir. Bakalım burada da bir örnek sunulacak inşallah, örneği anladığımız kadar da âyetin anlattığını anlamış olacağız.

Kimi müslümanlar yukarıdaki âyetin anlattığını anladık da burada anlatılanı anlayamadık filan diyorlar. Örneklenmek istenen konuyu anladık da örneği anlayamadık diyorlar. Bu benim anlayabildiğim kadarıyla şundan kaynaklanıyor: Tefsirler bu bölümün anlaşılmasının zor olduğunu, müşkül olduğunu, içinden çıkılmaz karışık ve karmaşa olduğunu söylüyorlar ısrarla. Okuyanlar da şartlanıyorlar ve bir şey olmalı herhalde! Diyorlar. Acaba ne anlayacağız? Nasıl anlayacağız? Diyorlar, zorlanıyorlar, bir şey de bulamıyorlar tabii.

Bu sefer de: Galiba anlamadık! demeye başlıyorlar. Böyle değil, Kur'an aslında anlaşılmamak için gelmemiştir. Bu bölümü de anlarız, ama bizim seviyemiz kadar anlarız. Bize lâzım olacak kadarını anlarız. Burası çok önemlidir. Bizim Kur'an'dan anlamamız gereken nokta, bizim hayatımızı düzenlemek içindir. Meselâ ben cihan imparatoru bir adam olsam; o zaman benim bu âyetten anlayacağım seviye farklı olacaktır. Ben kadı olsaydım, görevime göre farklı bir şeyler anlayacaktım. Peki bizim seviyedeki insanlar için ne varmış? Bizim seviyedeki insanların hayatlarını düzenlemek için ne var Kur'an'da?
Önce hiç âyetin başıyla ve sonuyla bağlantısı olmadan söylüyorum:

"Onların örneği şu misal gibi ki!"

Dedi ve bir tablonun önüne çekti bizi. Veya bir pencere açtı Kur'an bize, bir ekran çıkardı karşımıza ve şu örneği önce bir anlayın dedi bize. Yâni formüle

edilen bir problem vardı ortada, onu bir kenara aldı ve onu anlamanız için size yeni bir tablo çiziyorum dedi Allah. Peki neymiş bu?
"Bunların durumu şol şahsın örneği gibi ki, ateş yakıyor. Ateş yakmak için çabalıyor adam."
Olunca, hem ateş yakıyor adam, hem yakmaya çalışıyor, hem de yakma işini sürdürüyor olacaktır mânâ. Bir adam düşünün ki arazide ateş yakıyor. Tabii sobada değil, fırında da değil. Dünün ateşi gibi düşünmek zorundayız. Açıkta, meydanda, boşlukta ateş yakıyor. Adam ateş yakıyor:
"Ateş çevresini aydınlatınca da:"
"Allah onların nûrunu gideriverdi."

İşte karıştırılan durum burası. Bir kişi ateş yakıyor. Ateşi yakan bir kişi olduğu halde ardından da Allah onların nûrunu giderdi deniyor. Peki kimlerin nûrudur bu giderilen nûr? Allah o ateş ile beraber olup o ateşin yakılmasıyla birlikte çevresini aydınlatan insanların gözlerinin görme özelliğini alıveriyor. Yâni orada birileri var. Yâni kendi sosyal hayatınızdan düşünün, tabii çevre ile birlikte düşünün. Birisi ateş yak-mış obanın kenarında, köyün kenarında veya bir kampın kenarında. O ateş çevreyi aydınlatmış, birileri var tabii orada, o ateşle ilgi kurmuşlar. Sonra aydınlanmışlar, dünyaları aydınlanmış. Sonra da Allah onların gözlerinin nûrunu alıvermiş. Ateş yanıyor, çevreyi aydınlatıyor, aydınlatmaya devam ediyor ama; adamların ateşle ilgileri kalmamış. Ondan sonra da:
"Onları zulmetler içinde görmezler olarak kapkaranlık bırakıvermiş."

Ondan sonra da:
18:"Onlar sağırdırlar, dilsizdirler ve kördürler."

Şimdi bu adamlar, artık dünyaları karardığı için, eşya ile irtibatları kesildiği için, ne yapacaklarını şaşırmış haldedirler. Az evvel görüyorlardı ama şimdi görmüyorlar. Her şey bitmiş, sağır, kör ve topal hale gelmişler. Bu bir, bir de:
19:"Ya da (bunların durumu) semadan bardaktan boşanırcasına inen bir yağmura tutulmuş kimselerin durumu gibidir ki, onda karanlıklar, gök gürültüsü ve şimşek var; yıldırımlardan ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkıyorlar. Ve Allah, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır."

Evet, onlar gökyüzünden bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmura tutulmuşlardır. Şiddetli bir yağmurun altında kalmışlardır. Böyle bir ortamda bulunan insanlar düşünün.
O yağmurda, o ortamda:
"Karanlıklar, gök gürültüsü ve şimşek var."

Karanlık üstüne karanlıklar var. Yâni yağmurun karanlığı, kalbe çöken kasvet karanlığı, gecenin karanlığı, çevrede ışıkların sönmesinin, aydınlığının

bitmesinin karanlığı, böyle biteviye karanlık var. Sonra yıldırım ve şimşek var. Gök gürültüsü ve şimşek var, yıldırımlar var. Sonra oradaki bu insanlar, bu korkunç ortamda bulunan bu in-sanlar:
Yıldırımlardan ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkıyorlar."

Bu ortamda ölüm korkusu nedeniyle parmaklarını kulaklarına tıkıyorlar. Ama bilmeliler ki:
"Allah, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır."

Hiçbiri kaçacak bir delik bile bulamayacaktır. Hemen böyle bir parantez cümleyle işin Allah'a ait olduğunu anlatıveriyor. Yâni İslâm-da sosyal olaylar, tabii olaylar, Allah'sız anlatılamaz. Aslında karanlık, yıldırım ve şimşek de Allah'ın âyetleridir. Gök gürültüsü, yağmur, kar hepsi Allah'ın âyetleridir. Meşhûd âyetlerdir bunlar. Müşahede edilen, görülen, göze hitap eden görsel âyetlerdir bunlar.
20:"Şimşek neredeyse onların gözlerini alıverecek; Şimşek onlara ne zaman aydınlık verdi, onun ışığında yürüyorlar, ama her ne zaman karanlık üzerlerine çöktü, dikilip kalıyorlar.

Yâni şimşek gözlerini kamaştıracak biçimde parlak bir ışık saçıyordu.
"Şimşek onlara ne zaman aydınlık verdiğinde."
"Onun ışığında yürüyordular."

Onun aydınlığında yol bulma imkânı elde ediyorlardı. Ama:
"Ama onlara karartı verdi mi kalıveriyordular."

Bu manzara da anlaşıldı mı? Anlaşıldı.
Şimdi neymiş? Işık var; acaba bu vahiy mi? Ateş yakan biri var; acaba bu Peygamber mi? Yoksa bu ateşi yakan adamın kendisi mi? Şu oldu; acaba melek mi? Öteki oldu; arz mı? diye burada anlatılanları teşbih-i temsili olarak hepsini başka bir şeye benzetmeye çalışmak yerine, bu olayı bizim anlayacağımız âyetleri anlatan âyetler olarak anlasak belki biraz daha hoş olacak.

Meselâ baştaki örneğe dönüyorum şimdi: Bir adam var ateş yakıyor, çevresini aydınlatıyor, ama kendisi ateşle ilgisini kesmiş adam. Neden kesmiş?
"Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerinin önünde de perdeler vardır. Ve onlar için büyük bir azap vardır."
(Bakara 7)

Âyetinde anlatılanlardan olmuş da onun için ilgisini kesmiş. Yâni Allah onun gözünün işini, kulağının işini, kalbinin işini bitirmiş, anlama özelliğini bitirmiş de ondan. Artık o insan hem ateş yakıyor, hem çevresindekileri aydınlatıyor,

ama kendisi ondan mahrum kalıyor. Öyleyse bu, kişinin kaybını anlatan, ya da nifakını ortaya koyan güzel bir örnektir.

İşte meselâ şu anda ben ateş yakıyorum ve çevremi aydın-latıyorum. Benim yaktığım bu ateşle sizler aydınlanıyorsunuz. Gönlünüz aydınlanıyor, ruhunuz ve düşünceniz aydınlanıyor. Bir şeyler anlı-yorsunuz, bir şeyler öğreniyorsunuz. Sizin öğrenmenize, sizin aydınlanmanıza sebep olan bu ateşi şu anda ben tu-tuşturmaya çalışıyorum. Ama yaktığım bu ateşe karşı ben kendim nötr davranırsam, kendi gayretsizliğim sebebiyle veya kendim konusunda negatif isteğim sebebiyle bu yaktığım ateşten kendim istifade etmek istemezsem, bu yüzden de benim gözümün nûru alınır ve kalbim mühürlenirse; ben de aynen o adam gibi olurum Allah korusun.

Ateş yakıp, yaktığı bu ateşle çevresini aydınlatan, ama kendisi bu ateşten mahrum kalan kişi. Çevresine ışık dağıtıp kendisi karanlıkta kalan kişi. Tıpkı ekmek fabrikası kurup imal ettiği on binlerce ekmekle çevresini doyuran ama; akşam evdeki çoluk çocuğuna koltuğunun altında iki tane ekmek götürmeyen adam gibidir. Veya başkalarına dağıttığı ekmekten kendi ağzına götürmeyen adam gibidir.

Meselâ birilerine aman namuslarınıza, iffetlerinize sahip çıkın! Derken kendi ehlinin namusuna, iffetine dikkat etmeyen kimse gibi. Veya aman çocuklarınızı Allah'ın istediği biçimde müslümanca eğitin! Dediği halde kendi çocuklarının eğitimine dikkat etmeyen kimse gibi. Birileri onun bu beyanları ve irşatlarıyla aydınlanırken, kendi hayatı tamamen bu konularda karanlık olan adam. Başkalarının çocuklarını eğitmeye çalışırken kendi çocuklarını eğitmeyen, kendi ailesinin namus ve iffetine sahip çıkmayan adam. İşte münafığın durumu bunun gibidir, diyor Rabbimiz.
Demek ki kimi insanların görüntülenen örneği buymuş. Kimi insanlar vardı hani vahiyle ilgisiz. Kâfirle müslüman arasında, küfürle iman arasında gelgit yapan insanın örneğiydi bu. İşte kâfir ile mü'min arasında olurmuş bu adam. Hem ateş yakarmış, hem de kâfir gibi davranırmış. Hem başkalarına İslâm'dan söz edermiş, hem de kendisi dediklerine karşı kör ve sağır kesilirmiş.
"Artık bunlar görmezler; sağırdırlar, dilsizdirler, kördürler, artık dönemezler" (Bakara 18)

Olurmuş yâni. Bakıyoruz adama hem Kur'an anlatıyor, hem sünnet yazıyor, hem kitap yazıyor, hem talebe yetiştiriyor, ama kendine karşı o kadar kör ve sağır ki. Başkalarına duyurduklarını kendine karşı uygulama noktasında o kadar kayıtsız, o kadar vurdum duymaz ki adam. Karısına karşı o kadar kör ve sağır ki, çocuklarına karşı o kadar kör ve sağır ki, o kadar sağır ve vurdum duymaz ki adam. Allah korusun, sanki başkalarına duyurduğu dinle kendine uyguladığı din tamamen farklı. Bunu anladık inşallah.

İkinci örneğe geçiyorum: Her tarafta yağmur, her tarafta karanlık, kasvet ya da güneşsizlik, aysızlık söz konusu. Yâni böyle bir ortamda bir adam vardır. Şimşek çakıp da etrafı aydınlanınca şöyle biraz biraz adım atma imkânı buluyor; ama ondan sonrasını da onunla görebilse, onunla bulabilse ya! Hayır ondan sonra bocalayıp kalıyor. Nasıl yürüsün de yâni! Bir kere şimşek çaktı, onunla bir adım attı! Ve bitti o kadar.

Şöyle değil mi ama bakın; Yâni bu adam kısa bir zaman Kur'-an'la beraber oluyor, sünnetle beraber oluyor. Ayda bir defa veya haftada bir gün geliyor müslümanların sohbetlerine katılıyor, onların ağzından Kur'an sünnet dinliyor, duyduğu bu kırıntılarla biraz biraz içleri aydınlanıyor, onunla birkaç adım atıyorlar, birkaç saat idare ediyorlar; ama daha sonra oradan ayrılınca yine eski vahiysiz hayatlarına dönüverince de yine karanlıklar içinde kalıveriyorlar. Yâni âyetin ifadesinden anlıyoruz ki, şimşek kendisinin dışında olan bir hadîse. Yâni kendisi istediği zaman o şimşeği çaktıramıyor. Şimşeği Allah çaktırıyor. Bunlar da kendileri bizzat Kur'an'la diyalog kurmuyorlar da, yâni istedikleri zaman bu şimşeği çaktıracak, kendileri bizzat Kur'an'la diyalog kurabilecek konuma gelmiyorlar da birilerinin bu ışığı yakmasını bekliyorlar. Birileri bu kitabı okusun! Biz dinleyelim. Birileri anlasın! Birileri bize anlatsın biz onu dinleyelim demeden yanalar. Birileri kitapla meşgul olsun biz işimize bakalım demeden yanalar adamlar. Çünkü bu kitaptan daha öncelikli işleri var adamların. Müslümanlıktan öncelikli işleri var. Para kazanacaklar, arabalarının modelini değiştirecekler, evlerini, sofralarını zenginleştirecekler, millet vekili olacaklar, bakan olacaklar, dekan olacaklar adamlar. Şimdi bunlar dururken kitapla, sünnetle ilgilenmeye zaman ayırmaya ne gerek var. Birileri öğrensinler onu, birileri yaksınlar ışığı biz de onlardan istifade ederiz diyorlar.

Yâni bu adamlar bazen bazen iman ediyorlar, gayret ediyorlar, mü'min olmaya çalışıyorlar, anlatanların yanına giderek biraz bir yol buluyorlar; ama daha sonra kendilerinin kitapla diyalogları olmadığı için yine o karanlıklar âlemine dönüveriyorlar.

Buradaki karanlık; küfür, nifak ve şüphe karanlığıdır. Vahiyle beraber olunca bir an bunlar kaybolup yerini iman aydınlığı alıyor. Onun aydınlığında birkaç adım atıyorlar, birkaç gün idare ediyorlar ama daha sonra vahiyle ilgileri kesilince, kendi dünyalarına, kendi âlemlerine döndüklerinde kalâkalırlar. Yine orada da bir şeyler yapmaktadırlar, ama boştur bunların hepsi.

Ya da burada anlatılan; bu çakan şimşekten kasıt, bu adamların dünyada söyledikleri La İlâhe illallah sözüdür denmiş. Yâni bu adamlar bu sözü söyleyerek bir ışık yakmışlar, müslüman olmuşlar; ama müslümanlığı sadece bununla bırakmışlar. Daha sonra Allah'ın kendilerinden istediği amelleri

yaşayarak bu ışığı koruma altına almamışlar, bu imanlarını güçlendirmemişler de yaktıkları bu ışık sönüvermiştir. Müslümanlığı sadece kelime-i şehâdetten ibaret zannettikleri için nûrları sönüvermiştir.

Bir de bu âyet münâfıkların dünya hayatında İslâm nîmetinden faydalanmalarını anlatır denmiş. Yâni yakılan bu ışıktan kasıt dünya-da geçici olarak İslâm nîmetlerinden istifade etmeleridir. Dünyada bu adamlar müslüman göründükleri için müslüman kadınlarla evlenirler, müslümanlara varis olurlar, ganîmetten faydalanırlar, kanlarını ve canlarını emin kılarlar. Dünyada bu kadarcık bir istifadeleri olur ama bütün bunlar sadece dünya ile sınırlıdır. Öldükleri zaman her şey bitecektir. Yâni ölünce bu ışık onlar için sönecektir artık anlamına gelecektir bunun mânâsı.

Veya bu âyet Hadîd sûresinde anlatıldığı gibi bu münâfıkların kıyamet günü nûrlarının söndürüleceğini anlatır. Hani kıyamet günü mü'minlerle münâfıklar bir arada dururlarken Allah mü'minlere buyuracak ki: "Ey mü'minler! Haydi sizler cennete gidin!" Mü'minler de önlerini ve çevrelerini aydınlatan nûrlarıyla, ışıkları ile oradan ayrılıverince münâfıklar karanlıkta kalıverecekler. Etrafları kapkaranlık oluverecek, üzerlerine bir kaos çökecek, kahrolacaklar, perişan olacaklar ve hemen bağıracaklar müslümanlara:

O gün münâfık erkek ve kadınlar mü'minlere şöyle seslenirler: Ey mü'minler! Birazcık bize dönün de nûrunuzdan biz de istifade edelim."

(Hadîd 12)

Hey! Müslümanlar! Kardeşlerimiz! Arkadaşlarımız! Hemşehrilerimiz! Dönün bize, biraz da biz de bakalım. Şu nûrunuzdan biraz da biz istifade edelim. Ya da bizden tarafa dönseniz de biz de ne yapacağımızı bir bilsek, filan diyecekler. Dünyada da böyleydi zaten bunların vaziyeti. Dünyada da müslümanların yanına geliyorlar onların okuduğu, anlattığı âyetlerden biraz biraz kırıntı alıyorlar, bu kırıntı bilgilerle biraz yol alıyorlar, birkaç gün idare ediyorlar ama sonra kendi dünyalarına dönüverince de karanlıkta kalıveriyorlardı. İşte burada da aynen böyle. Dönün bizden tarafa da biraz nûrunuzdan istifade edelim diyecekler. Denilecek ki onlara:

"Dönün arkanıza ve nûrunuzu arkanızda arayın."

(Hadîd aynı âyetin devamı)

Yâni hayrola beyler! Ne oluyor? Hayrola bir durum mu var? Dönün geriye de nûrunuzu arkanızda arayın bakalım. Dünyada nûr bulacaktınız! Dünyadan nûr getirecektiniz! Burada nûr mu aranır? Burada nûr mu bulunur? Dünyada arasaydınız bu nûru! Biz bunu dünyadan getirdik. Bu nûr Kur'andı! Bu nûr vahiydi! Vahiyden ne kadar haberdarsa kişi, onun o kadar nûru var demektir. Hayatını düzenleyecek kadar, kendisine yol gösterecek kadar bir âyetten haberdar olan kişinin bir âyetlik nûru, on âyet bilenin on âyetlik nûru, yirmi sûre

bilenin yirmi sûrelik nûru vardır. Kitaptan hiç haberi olmayanlar da nûrsuzlardır. İşte Bakara sûresinin bu âyetinde de belki dünyada yanan bu nûrlarının âhirette söneceği anlatılmaktadır diyoruz. Gelelim ikinci misale:

Bu misalde de Allah yağmurdan söz eder. Yağmur Kur'an'a benzetilmiştir. Nasıl ki yağmur ölü araziyi dirilten bir rahmet kayna-ğıysa, Kur'an da ölü kalpleri ve hasta ruhları diriltmek için gelmiş bir rahmet kaynağıdır.

Misaldeki karanlık, gök gürlemesi ve şimşek ise, bu vahiyle ilgi kurma yolunda, bu vahiyden istifade etme yolunda, yâni kulluk yolunda, İslâm'ı yaşama yolunda insanın önünü kesen engeller demektir. İslâm'ı yaşamaya çalışırken, İslâm düşmanlarının ortaya koyduğu tehlike ve güçlükleri temsil eder. İşte bu münâfıklar ortalık biraz yatıştığı zaman, işler iyi gittiği ve tehlikeler söz konusu olmadığı zaman İslâm'ı yaşamaya koyulurlar. Ama kulluklarının önünü birtakım tehlike-ler kestiği zaman, önlerine birtakım engel bulutları çıktığı zaman da, meselâ tayinlerinin çıkarılması gibi, soruşturma, kovuşturma gibi, ma-aşının kesilmesi, tayininin çıkarılması gibi. O zaman da kalakalırlar. Allah'ın kendilerinden beklediği kullukları terk ediverirler. Yâni bunlar kalben tamamen kâfir değillerse de İslâm'ı ancak kendilerini tehlikeye sokmayacak boyutta uygulayan insanlardır. İş tehlike boyutuna ulaştığı anda kalakalırlar, bir adım dahi atamazlar.

Veya buradaki karanlık, yıldırım ve şimşek, adamların ön yargılarına ve beklentilerine ters düşen âyetlerdir. Adamlar ön yargılarına ters düşen emirlerle karşı karşıya geldikleri zaman şaşkınlık içinde kalâkalırlar. Meselâ cihada çağrıldıkları zaman, Allah yolunda mal ve canı fedâya çağrıldıkları zaman dona kalırlar. Veya namaz, tamam kılalım da bu tesettür de ne olacak yâni? Derler. Bu şartlarda yâni çok zor bu iş! Bu devirde olmaz bunlar derler. İşlerine gelen konularda yürürler; ama işerine gelmeyen konularda kalakalırlar.

Kur'an'da yıldırım gibi bazı tehditler, bazı vaadler vardır. Yine Kur'an'da şimşek gibi parlak hüccetler, deliller vardır. İşte bu adamlar Kur'an'ı dinlerken sanki yıldırımlara, şimşeklere tutulmuş insanlar gibi bunları duymamak için, meselâ âhireti duymamak için ölüm korkusundan elleriyle kulaklarını tıkarlar. Bir yerde on dakika kadar cehennemi anlattım. Oradakilerden birisi o kadar sıkıldı ki çatladı, patladı sanki: Yeter yahu be! Dedi, başka konu bilmez misin sen! Gideceği yerin anlatılmasına tahammül edemedi adam.

Tevbe sûresinde bu tür insanlar için:
"Eğer korunmak için bir yer, yahut mağaralar, ya da sokulacak bir delik bulabilselerdi hemen oraya doğru yönelip koşarlardı."
(Tevbe 57)

Buyurulur.

Veya İslâm'ın izzetinden onlara bir pay, bir nasip, bir paye düşünce mîras gibi, ganîmet gibi, müslüman kadınlarla evlenme gibi. Buna güvenip yürürler. Ama istemedikleri, hoşlanmadıkları bir şeyle karşılaşınca da donakalırlar.

Bu âyet onların kıyamet günkü durumlarını anlatır da denmiş. Kimilerinin nûru fersahlarca mesafeyi aydınlatır. Medine'den Aden'e kadar. Kimilerininki ancak ayaklarının önünü aydınlatır. Kimilerinin ışığı hepten sönmüştür. Kimilerinin ki bazen yanar bazen söner. Burada anlatılan münâfıklarınki gibi. Yâni bu adamlar aslında karanlık içindeler de, kendi kendilerine kendi karanlık dünyalarının ışığıyla yürüdüklerini zannediyorlar.

Böylece anlıyoruz ki; münâfıklar iki kısımdır. Birincisi; önceki âyette anlatılan kalben kâfir olup çıkarları sebebiyle müslüman gö-rünmeye çalışan insanlar. İkincisi; bu sonraki âyette anlatılan kalpleri tamamen kâfir olmasa da İslâm'ı ancak kendilerini tehlikeye sokmayacak boyutta uygulayan ve herhangi bir tehlike anında veya hoşlarına gitmeyen, nefislerine ağır gelen emir ve tekliflerle karşı karşıya kaldıklarında da donakalan insanlar.

Nitekim Allah'ın Rasûlü Buhârî'deki bir hadislerinde şöyle anlatır:

"Üç şey vardır ki; bunlar her kimde bulunursa o halis münâfıktır. Ama kimde de bunlardan bir tanesi bulunursa onu terk edene kadar o kişide nifak alâmeti var demektir. Bunlar şunlardır: Konuştuğu zaman yalan söyler, vaâdettiği zaman vaadinden döner, kendisine emanet edildiği zaman emanete ihanet eder."
21:"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk edin ki, korunup, muttakilerden olasınız."

Ey bunu kavrayan, ey bunu anlayan insan! Ey bütün bu modelleri şahsında toplayan insan cinsi! Ey insanoğlu! Rabbinize kulluk edin! Zaten Kur'an'ın geliş gâyesi buydu. Ne müttakiyi anlatmak, ne kâfiri ve ne de münafığı anlatmak değildi mesele. Mesele, bana beni anlatmaktı. Bir müslüman olarak benim Rabbime kulluğumu anlatmaktı. Rabbime kul olmam gerektiğini anlatmaktı. Ama bu konuda önce kitabın kriter olduğunu ortaya koydu. Kulluk konusunda, iman konusunda kitabın elek olduğunu ortaya koydu. Bu kitap eleğinden geçen insanların kimilerinin bozuk düzen olduğunu anlattı. Bu kriterle kimilerinin beş para etmediği açığa çıktı.

Sanki sarrafın elindeki mihenk taşından geçenlerden kimilerinin bozuk ve boşluğu ortaya çıkıyordu ya, sanki kitap da böyle. Sanki kitap, insanların Allah'a giderken böyle uğramak zorunda oldukları mihenk taşıydı. Ondan

geçerken insanların kimilerinin kulluklarının sahte olduğu açığa çıkıyor, kimilerinin de gerçek olduğu ortaya çıkıyordu. Burada da Cenab-ı Hak önce muttakileri anlattı, sonra kâfirleri anlattı, sonra da bu ikisi arasında gel git halinde olanları anlattıktan sonra diyor ki:

"Ey insanlar!"

Çoğul bir kelime. Nâs; insanın çoğuludur. Hiç kimseyi ayırmadan Rabbimiz burada bir davette bulunuyor. Adem ve Havva'dan meydana gelen tüm insanlığa bir davetiye. İnsan çoğul bir kelime ama beni anlatıyor. Seni anlatıyor. Öyleyse bu kitabın muhatabı sensin. Ey insan, sen Rabbine kul ol! Rabbinize kul olun! Yâni boynunuzda taşıdığınız ipin ucunu yalnız bana verin! diyor Allah. Garip bir şey, aklımızın ermesi de gerekmiyor.

Acaba Allah niye hem böyle bizi kul olmaya müsait olarak boynumuzda bir iple yaratmış, hem de; "Ey kullarım! Verin o ipin ucunu bana!" demiş? Acaba böyle yapmasaydı da doğuştan kendisi alıverseydi olmaz mıydı o iplerimizin ucunu! Ya da melek gibi boynun-daki ipin ucunu başkalarına veremeyecek biçimde yaratsaydı olmaz mıydı yâni bizi? Yoo! Öyle istememiş Rabbimiz. Murad-ı İlâhî öyle de-ğil. Allah herkesi müslüman olmaya müsait yaratmış. Herkesi boynunda bir iple getirmiş dünyaya. İnsan boynundaki ipin ucunu Allah'a vermeyip kendi elinde de tutsa yine Allah'ın kuludur. İnsan boynunda doğuştan getirdiği kulluk ipinin ucunu kendi elinde de tutsa veya toplumuna, çevresine, ailesine, ya da ateşe, yıldıza, veya şeytana, putlara, idarecilere de verse, yâni bunlara da tapınsa, tarih bize gösteriyor ki; insan mutlaka tapınmaya hazır yaratılmıştır. Tapacaktır mecburen bir şeylere.

Evet aklımızın ermediği bir hikmeti sebebiyle bizi böyle iradeyle yaratıyor, ondan sonra diyor ki bakın Rabbimiz: Kulum! Seni ben yarattım! Seni kulluğa müsait yarattım! Boynunda bir iple dünyaya getirdim! Öyleyse boynundaki o ipin ucunu bana ver! E ya Rab-bi, sen bunu baştan tutuverseydin ya! Bizi bu konuda serbest bırakmasaydın! Boynumuzdaki ipin ucunu melek gibi, sema gibi, arz gibi, taş, toprak gibi, hayvanlar gibi doğuştan eline alıp da bizi bu konuda serbest bırakmasaydın! Bizim bu i护ademiz ne olaydı ki ya Rabbi! Şeytan ne olaydı ki yâni! Niye yarattın şeytanı? Şeytan ve dostları ne olacaktı? Niye yarattın bunları? Niye izin verdin? diyemiyoruz. Çünkü Mevlâ o bölümü dememiş. Sadece diyor ki: "Sizi ben yarattım, boynu-nuzdaki ipin ucunu bana verin!"

Şöyle bir örnek veriyoruz: Ömründe hiç araba görmemiş bir adamı herhangi bir araba fabrikasının kabinine yerleştirsek; meselâ Audi fabrikasının kabinine yerleştirsek. Adama desek ki: Bak buradan çıkmak yok! Şuradan yemeğin gelecek, buradan suyun gelecek, şurada işini, burada çişini yapacaksın! Adam dese ki: İyi anladık ta ben ne yapacağım burada? Desek ki kendisine: Önüne

bantla bir parça gelecek ve şuraya iki vida takacaksın, buraya da üç somun tutturacaksın! diye ona iki görev versek. Şimdi bir ömür boyu işi gücü bu iki vidayı ve üç somunu tutturmak olan bu adam bu yaptığı işin ne anlama geldiğini, ne işe yaradığını bilebilir mi? Yaptığı bu işin ne anlama geldiğini bilebilir mi bu adam? Nereden bilecek? Bilemez değil mi? En fazla, ya dışarıdan birileri yaptığı bu iş konusunda adama kopya verecek, fitleyecektir. Veya adama bir audi arabasının fotoğrafını filan göstereceksiniz, diyeceksiniz ki, bak senin taktığın vidalar burada, işte bu işe yarıyor, bak sonunda böyle bir araba çıktı diyeceksiniz. Ya da adamı oradan çıkaracaksınız, bir audi arabasının yanına götürüp bindireceksiniz ve diyeceksiniz ki: İşte senin aşağıda taktığın vidalar bak burada! İşte bu işe yarıyor! Bak bu araba! diyeceksiniz. Ya da dışarıdan birisi ona fitleyecek. Fotoğraf gösterecek, ekran gösterecek ve: Bak diyecek işte bu arabadır! Senin yaptığın iş buna yarıyor! diyecek. Değilse bu adam kesinlikle yaptığı bu işin neye yaradığını, ne anlama geldiğini bilemez. Çünkü adam o kabinden hiç dışarı çıkmamıştır, hiç araba görmemiştir.

Rize'de bir dönem öğretmenlik yapan bir arkadaşım anlatmış-tı: Çocuklar hiç araba görmemişler, fotoğraf getiriyorlar ve diyorlarmış ki; "öğretmenim! İnsanlar buna mı biniyorlarmış? Olacak şey mi bu?" Ne yapsın yavrular? Ömürlerinde hiç araba görmemişler. Bir zamanlar çocukluğumuzda biz de görmemiştik. Bizim köye ilk kamyon geldiğinde ben merakla onun tekerlekleri arasında gecelediğimizi hatırlarım.

Şimdi böyle bir adama dışarıdan herhangi bir bilgi verilmezse, anlamaz değil mi bu adam bu yaptığı işin neye yaradığını? Üç tane vida takacakmış, takmasa ne olur? On beşlik vida takacaksın demişlerdi, on beşlik vida yerine yirmilik taksa ne olur? Ne zararı olduğunu bilir mi adam? Nereden bilecek değil mi? Anlamaz ki ne olduğunu. Bakın aynen bu adam gibi Allah bizi dünya denen başlangıcını ve sonunu bilmediğimiz bir kabine getirip yerleştirmiş. Biz yaratılmadan önce, yâni henüz bu dünyada yokken, yâni önceden de önce, ay da yok iken, güneş de yok iken, arz da, sema da, zaman da, mekân da yok iken ne olup bitti bilmiyoruz.

Düşünün arz yok, sema yok, dünya yok, zaman yok, mekân yok, hiç bir şey yok. Ya ne var? Allah var, başkası yok. Sonra dünya yaratıldı, sonra madenler, sonra bitkiler, sonra hayvanlar, sonra Adem yaratıldı, sonra ben yaratıldım, sonra kıyamet kopacak, sonra yeniden diriliş olacak, sonra hesap kitap, sonra cennet ve cehennem. Yâni en sonunda zaman bitecek, mekân da bitecek. Çünkü dünyadaki zaman ayrı, öbür taraftaki ebediyet ayrıdır. Dünyadaki mekân ayrı, öbür taraftaki cennet ve cehennem mekânları ayrıdır.

İşte biz dünyadan öncesini ve sonrasını bilmiyoruz. Cenab-ı Hak da bizi böyle önünü ve sonunu bilmediğimiz dünya denen bir kabine yerleştirmiş ve

aynen misaldeki adam gibi şunları şunları yapacaksınız, şunları şunları da yapmayacaksınız, diye bir kısım emir ve yasaklar bildirmiştir. Beş vakit namaz kılacaksınız, otuz ramazan tutacaksınız, şöyle giyineceksiniz, böyle yaşayacaksınız, boyunlarınızdaki ipin ucunu yalnız bana vereceksiniz, yalnız beni dinleyecek, yalnız bana kulluk edeceksiniz, gibi emir ve yasaklarda bulunmuştur.

Şimdi bizler yaptığımız bu işlerin ne anlama geldiğini, ne işe yaradığını, sonunda karşımıza nasıl bir şeyin çıkacağını bilebilir miyiz? Bize de Allah tarafından: Yapın! veya yapmayın denenlerin aksi-ni yapsak. Meselâ dört rekat yerine beş kılsak, otuz yerine yirmi Ramazan tutsak veya hiç kılmasak, hiç tutmasak, ne zararının olduğunu bilebilir miyiz? Şöyle giyinin dediği halde böyle giyinsek, mîrasınız şöyle olsun dediği halde böyle yapsak ne zararının olduğunu bilebilir miyiz?

Onun içindir ki Allah'ın bildirmediği hikmetler konusunda hik-met arayıcılığına çıkmak lüzumsuzluktur. Çünkü Allah hangi konuda ne hikmet bildirdiyse onu ancak bilebiliriz. Ama Allah bildirmemişse onu kesinlikle bilemeyiz. Meselâ orucun hikmeti ne? Allah diyor ki:

"Muttaki olmanız için!"

Demek ki; orucun hikmeti buymuş. Ama bakıyoruz müslüman-lar oruca ne hikmetler sıralamış. Efendim açsın, kendini anlayacaksın, açları düşüneceksin, filan..

Tekrar dönüyoruz örneğe; biz dünyadan öncesini ve dünyadan sonrasını bilmiyoruz. Sadece dışarıdan bir haberci (bir peygamber) bize bir şeyler haber veriyor, bize bir kısım bilgiler veriyor. Bakın yaptığınız işler şu işe yarıyor! diyor. Şöyle olacak! diyor, böyle olacak! diyor. Lâkin anlattığımız misâlimizden farklı olarak yaptığımız bu işlerin sonucunda karşımıza çıkacak cennet, ya da cehennem maketini bize gösterme imkânı yoktur o peygamberin. Ya da bizi dünyadan alıp cennete götürmesi ve işte bakın yaptığınız kulluklar işte bu işe yarıyor, sonunda karşınıza böyle bir montaj hayat çıkacak diyebilmesi de mümkün değil. Sadece gösteremeden anlatıyor bize.

İşte kul olmanın mantığı da budur bence. Yâni Allah öyle de-mişse öyledir tamam! Başka düşüncenin anlamı yoktur. Allah boyunlarınızdaki ipin ucunu bana verin demişse tamam. Bunun dışında işte efendim şöyle olmalıydı, böyle olmalıydı, demenin anlamı yoktur. Gör-meye, bilmeye de gerek yoktur. Demiştir ki Allah: Kullarım, boynunuz-daki kulluk ipinin ucu yalnız benim elimde olsun! Yâni dünyadan öncesine, cennet ve cehennemden sonrası ve öncesine ait gaybî haberleri bilen Allah Peygamberi vasıtasıyla bize bu bilgileri verdiği için biliyoruz.

Araba örneğinde belki şekil olarak bir arabanın fotoğrafı gösterilebilir ona. Ama şu sosyal hayattaki arabanın fonksiyonunu bile-mez o adam. Biz de bilemiyoruz da ancak iman ediyoruz. Allah bizi kulluk için yaratmış. Kulluk yaptığım takdirde cennet verecek bana! Peki ne o? Onu da bilmiyoruz! Ama sadece iman ediyoruz...
Ey insanlar! Mü'min, kâfir, münâfık hangi sınıfa dahil olursanız olun. Veya erkek kadın, fakir zengin, âlim cahil hangi durumda olursanız olun, hepiniz her ân Rabbinizin şu emriyle karşı karşıyasınız:
"Rabbinize kulluk edin! Kul olun Rabbinize!"

Sizler ey Müslümanlar! Ey Rablerine teslimiyet iddiasında bulunanlar! Ey bundan önceki sûrenin istediği gibi:
"Ancak sana kulluk yapacağız!"
(Fâtiha: 5)

Diyenler bu ahitlerini ifa etsinler, demeyenler de Allah'a bu ahdi vermeye çalışsınlar. Hepiniz Rabbinize kul olun! Rabbinize ibâdet edin! Peki nedir kulluk? Nedir Rab? İbâdet genelde insan hayatını, insanlığın hayatını kapsayan, özelde bir insanın hayatının en küçük birimi olan, bir gününü ve bir gecesini kapsayan zaman dilimi içinde kişinin, Allah'ın istediği biçimde hayat sürmesinin adına ibâdet denir. Hayat sahibi olan insan mutlaka o bir gün ve geceyi yaşayacaktır. Ama bu yaşayış biçimini Allah belirleyecek, yâni yaratıcıyı memnun etmek adına yaşayacak ve bu bir gece ve gündüz ibâdet olacaktır. Yaratıcı tarafından belirlenmemiş ve yaratıcıyı değil de başkalarını memnun etme adına geçirilen zaman da boşa geçirilen zaman demektir.

Demek ki ibâdet; tüm hayatın Allah için yaşanmasının adıdır. Kişi o zamanı kimin adına ve kimi memnun etmek için yaşamışsa ona ibâdet etmiş demektir. Çok uzun kaçacağı için ibâdeti böyle kısaca özetledikten sonra şimdi Rab'le ilgili de bir kaç şey söyleyelim. Yeri geldikçe inşallah bunları uzun uzun ifade etme imkânı bulacağız.

Rab; terbiye eden, efendi, mürebbi, mâlik gibi anlamlara geldiği gibi, yaratıcılık özelliği de söz konusudur. Rab; topyekün varlıklar âleminin var edicisi ve var ettiklerinin hayat programını da tanzim edicisidir. Rab; kula nasıl bir hayat yaşayacağını belirleme makamında olan varlıktır. Bundan dolayıdır ki Allah Resûlünün: “Onlar Allah'ı bırakıp da, din adamlarını Rab'ler edindiler” hadisi bunu anlatır.

Evet hıristiyan ve yahudiler Allah'ın kanunlarını, Allah'ın belirlediği helâl haram yasalarını bir kenara bırakıp da, din adamlarının, idarecilerinin, dini ve siyasal liderlerinin helâl haram yasalarını kabul ederek onlara kul köle oldular.

Demek ki Rab; varlıklar dünyasının, melekler, cinler ve insanlar âleminin yaratıcısı ve yaratma yasasının koyucusudur.
Burada Allah'ınıza kul olun! demek yerine, "Rabbinize kul olun!" denildiğine göre şöyle bir espriyi de söyleyelim inşallah: Rab; yâni siz öyle bir Allah'a kul olun ki, o sizin Rabbinizdir. Yâni kendisine nasıl bir kulluk yapacağınız konusunda fikir sahibidir. Çünkü Rab demek, hayata program çizen varlık demektir. Rab demek, günlük hayat programını tespit eden demektir. Rab demek, "yap!" ve "yapma!" deme yetkisine sahip olan varlık demektir. Bakın buna yetkili olmaya hak kazandırıcı bir özelliği de var Allah'ın:

"Sizi o yarattı, sizden öncekileri de."

Öyle bir Rab ki; sizi de, sizden öncekileri de yaratan O'dur. Öyleyse herhangi bir varlığın Rab olabilmesi için yaratıcı olması gerekmektedir. Yaratma özelliği olmayan varlıkların rubûbiyet iddiaları, sahte bir iddiadan başka bir şey değildir. Yarattıklarının kanunlarını koyma hakkına sadece yaratıcı sahiptir. Yâni ibâdete lâyık olan sade-ce Allah'tır. O'ndan başka kimin kanunlarına itaat edilebilir ki? Kimin programını alabiliriz ki?

Var mı başka böyle bizi yarattığı için kendisine minnet duyacağımız, kulluk yapacağımız bir yaratıcı? Yâni varlığınıza sebep O'dur! O dilemeseydi siz kesinlikle olmayacaktınız! Sizi var eden ne analarınız, ne babalarınız, ne de toplumdur. Toplum toplum diyenler, "toplum güçlüdür", "topluma karşı gelinmez", "toplum şöyle", "toplum böyle", toplumdan geldik tekrar ona döne-ceğiz" diyenler sanki bilmeden Allah'ı tarif ediyorlar. Toplum, toplum, kim o? Yok öyle bir şey aslında! Toplum dedikleri işte sen, ben, bizim oğlan..

Peki nedenmiş o? Niye yaratmış Allah bizi? Ya da neden O'-na kul olacakmışız?

"Tâ ki muttaki olasınız."

Belki böylece takvalı olursunuz! Böylece belki yolunuzu Allah'la bulursunuz! Yolunuzu Allah'a sorarak bulmanın usulünü öğrenirsiniz, hayat programınızı Allah'ın kitabına göre yaparsınız diye yarattık sizi.

Dikkat ederseniz Allah'a kulluk yaptığınız takdirde kesinlikle korunursunuz, kesinlikle kurtulursunuz denmiyor da, belki korunursunuz deniliyor. Çünkü hiç bir şey İlâhî iradeyi şarta bağlayamaz. Yâni bizim ibâdetlerimiz hiçbir zaman Allah'ı minnet altında bırakamaz. Çünkü hiçbir zaman O'na lâyık, O'na yakışır ibâdet yapamayacağımız gibi, aynı zamanda bizi O yarattığı için mecburen O'na ibâdet etmek zorundayız. Başka bir seçeneğimiz yoktur..
Bakacağız; bu sûrede yoğun bir biçimde takva anlatılmış. Ya da yoğun bir şekilde takvaya gönderi bulacağız. Sanki sûreyi kendi kafamızdan isimlendirmemiz söz konusu olsaydı, yâni böyle bir hakkımız olsaydı, ben

derdim ki; bu sûre takva sûresidir. Âl-i İmrân sûresi de sanki şehâdet sûresidir. Orada da yoğun bir biçimde şehâdet anlatılmış. Karşımıza ısrarla şehâdet birimleri sunulur Âl-i İmrân sûresinde. Allah'ın şehâdeti, Peygamberin şehâdeti, mü'minlerin şehâdeti, şehitlerin şehâdeti, şahit olanların şehâdeti gibi ısrarla şehâdet anlatılıyor.

Burada da sanki ısrarla takva anlatılıyor. 177. âyete kadar tak-va devam edecek ve nihâyet orada yine takvayla alâkalı bir özet sunulacak, sonra da işte takvalı olmak budur! diye takva birimleri anlatılacak. Kısas böyledir! Oruç böyledir! Hac böyledir! Süt emzirme böyledir! Nikâh, talâk böyledir! Gibi konular, sonra infak konusu, fâiz konusu, borç konusu anlatılacak, en sonunda da amenerrasûlü ile iman birimi tanıtılacak. Yâni böyle bir takva sûresiyle karşı karşıyayız.

Sizin takvalı olmanızı, yolunuzu benimle bulmanızı istememden dolayı sizi yarattım! Öyleyse Haydi bakalım ne yapacağınızı bana sorun! Hadi öyleyse hayat programlarınızı benden alın! Yâni kitabıma bakıp öyle yaşayın! Kitabımın dışında yol tarif edenlerin yollarına uymayın! Kitabıma sormadan kendi kendinize hayat programı yapmayın! Benden başkalarını Rab kabul edip onlara kulluk etmeyin! diyor Allah.
22:"O Allah ki; yeryüzünü sizin için döşek yapmıştır. Gökyüzünü de sizin için bina yapmıştır. Gökten su indirerek onunla size rızık olmak üzere mahsuller meydana getirmiştir. O halde, bile bile Allah'a nidler bulmayın."

Sizin Rabbiniz, sizin kendisine kul olmanız, sizin hayat programlarınızı kendisinden almanız gereken Rabbiniz O Allah ki, O öyle lütuf sahibi bir Allah ki, şu altınızdaki yeri sizin için bir döşek yapmış. Size bir yatak yapıp rahatınıza sunmuştur onu. Orada yatıp kalkıyor, orada uyuyup uyanıyor, orada dayanıp oturuyorsunuz. Altınızdan çekiliverseydi bu döşek, nerede karar kılardınız? Öyle olmasaydı nerede yatıp, nerede otururdunuz?

Demek ki bizi yaratan; ama yarattığı gibi öyle başı boş bırakmayan, kendi halimize terk etmeyen ve hayatımızın devamı için dünyada yaşam şartlarımızı da ayarlayan bir Rab'le karşı karşıyayız. Hayat; ama en az onun kadar önemli olan bu hayatın devamı. Dünyayı bizim için yaşam yeri olarak hazırlayıvermiş Rabbimiz. Şimdi burada bir soru sorayım size: Eğer bu dünya insanların elinde olsaydı, insanların mülkünde olsaydı bu kadar cömertçe onu insanlara sunabilir miydi? Şu gökyüzü, şu semamızın simasını süsleyen yıldızlar, şu gecemizin zülüflerini aydınlatan hilal, şu bize her saniye ısı ve ışık gönderen güneş, şu her ân teneffüs ettiğimiz hava, şu kıymetini bilmeden tükettiğimiz sular, eğer bir insanın, ya da insanların elinde olsaydı; onu, ondan bu kadar rahat alabilir miydiniz? İşte sizin böyle cömert bir Rabbiniz var. Kimin ekmeğini yiyip kimin

kılıcını salladığınızı bir düşünün. Kimin nîmetlerinden istifade edip de kimlere kulluk ettiğinizi bir düşünün.
"Gökyüzünü de sizin için bina yapmıştır."

Üzerinize de sema bina etmiş. Gök inşa etmiş, ya da gökyüzünü yapılandırmış, arzı sema ile birlikte yapılandırmıştır. Yâni başınızın üstündeki şu gök kubbeyi de bu döşeği örten muhteşem bir tavan yapmıştır. Şimdi söyleyin bakalım! İnsan olup ta bu döşeğe kurulmayan var mı? İnsan olup ta bu evde oturmayan? Bu binadan istifade etmeyen var mı? Allah'ın sizin için yarattığı bu muazzam binanın yanında fakirlerin imrendiği, zenginlerin gururlandığı şu köşklerin, şu villaların ne önemi olabilir de? Hepiniz aynı hanede oturan, hepiniz bir döşekte yatan bir aile değil misiniz? Öyleyse kimin evinde oturduğunuzu, kimin döşeğinde yattığınızı, kimin eşyalarını kullandığınızı bir düşünün! Düşünün de kime kul olmanız gerektiğini iyi anlayın! Sonra da:
"Gökten su indirerek onunla size rızık olmak üzere mahsuller meydana getirmiştir."

Yâni o semanın bir birimi olan bulutlardan su indirmiştir Allah. Ve o indirdiğimiz suyla sizin için bitkiler bitiriyoruz. Siz bunları bilirsiniz, biliyorsunuz. Gözünüzün önünde her gün yaşıyorsunuz bunları. Ayrıca bunları bilmek için, bildirmek için deliller getirip felsefeler yapmaya gerek de yoktur. Öyleyse: Bütün bunları anladınız mı? Öyleyse hemen arkasından bu kadar bunları bilip bilip de:
"O halde, bile bile Allah'a ortaklar bulmayın."

Bütün bunları yaratan, bütün bu nîmetlerle sizi perverde eden Allah'tan başka bir İlâh olmayacağını bilip dururken, Allah'a nidler, eşler, ortaklar aramaya, bulmaya kalkmayın! Rızasını kazanacağınız, kendilerine kulluk edeceğiniz, hayat programlarınızı kendilerine soracağınız, sistemlerini sistem kabul edeceğiniz Allah'tan başka Rabler, Allah berisinde efendiler bulmaya kalkmayın! Veya Allah'ı sadece hayatın bazı bölümlerine karışan, ama öbür bölümlerde yetkisiz kabul etmeyin! Namazınıza karışan, ama kılık kıyafetinize karışmayan, Orucunuza karışan, ama hukukunuza karışmayan, mescidinize karışan, ama kazanmanıza, harcamanıza, çocuklarınızın eğitimine, sofranıza, ev tefrişlerinize, düğününüze derneğinize, okumanıza yazmanıza, meslek seçiminize karışmayan bir Allah kabul etmeyin. Hayatınızın bazı bölümlerine karışan, Allah dışında o bölümlerde söz sahibi olan varlıklar, efendiler, amirler bulmayın! Diyor Rabbimiz. Ve yapılan iş de budur Allah korusun bugün.

Yâni Allah'ı sabah namazının rekatları konusunda söz sahibi, ya da meselâ oruç konusunda yetkili, ya da dua ederken ellerin nasıl açılacağını belirleme konusunda yetkili, ama geri kalan konularda sosyal, ekonomik, siyasal, bireysel ve toplumsal konularda Allah'ı yet-kisiz kabul ederek Allah'tan başkalarını

yetkili kabul edersek veya bütün bu konularda Allah'la beraber başka yetkililer kabul edersek o zaman Allah korusun şirkin ucu görünmüş olacaktır hayatımızda.

Önce şu genel kuralı bir söyleyelim: Herhalde benim anladığıma göre Allah şunu anlatıyor bize: Allah semadan, arzdan, yâni bizim âlem dediğimiz, tabiat dediğimiz şeylerden söz ediyorsa, kendisini bize Âlim ve Kadir olarak tanıtıyor demektir. Yâni Allah'ın hem güçlü olduğunu, hem de bilgili olduğunu anlıyoruz bundan. Bir bakın semaya! Var mı yapabilecek bir benzerini? Bakın semaya! Var mı bir düzensizlik? Var mı bir uyumsuzluk? Bir eksik gedik? Peki var mı benden başka bunu yapabilecek birileri diyor Rabbimiz.

Öyleyse bilesiniz ki bunu yapabilen, bunu becerebilen Allah elbette sizin hayatınızı da düzenlemesini bilecektir. Elbette sizin hukukunuzu da bilecektir. Elbette sizin nasıl giyinmeniz gerektiğini, nasıl kazanıp nerede harcamanız gerektiğini, çocuklarınızı nasıl eğitmeniz gerektiğini, hayatınızı nasıl düzenlemeniz, nasıl bir sistem içinde yaşamanız gerektiğini de bilecektir.

Öyleyse gelin inat etmeyin! Gelin benden başka Rabler aramayın! Gelin hayatınızda benden başka söz sahipleri olmasın! Gelin benden başkalarının hatırına iş yapmaya kalkmayın! Gelin benden başkalarının kanunlarına uymayın! Gelin çevreyi dinlemeyin! Gelin modayı hesaba katmayın! Gelin âdetleri benim önüme geçirmeyin! Gelin benim dûnumdakileri benim makamıma koymayın! diyor sanki Rabbimiz..

Çünkü Rab olma özelliği, İlâh olma özelliğidir bunlar, bu an-lattıklarım. Öyle değil mi? Rab olan yaratıcı olmalı değil mi? Kanun koyan yaratıcı olmalı değil mi? İlâh olan yaratıcı olmalı değil mi? Sözü dinlenecek, kendisine kulluk yapılacak varlık yaratıcı olmalı değil mi? Hani şu benim dışımda Rab kabul edip de kanunlarına uymaya çalıştıklarınız bugüne kadar ne yaratmış bir gösterin bakalım? Rab olan kadir olmalı değil mi? Âlim olmalı değil mi? Rab olan İlâh olmaya lâyık olan değil mi? Öyleyse Allah tek Rabtir ve tek İlâh'tır! Diyeceğiz. Kâdir olmanın iki anlamı vardır:

1- Her şeye güç yetiren, gücü her şeye etkili olan, mutlak galip, alt edilmez, yenilmez, karşı gelinmez demektir.

2- Her şeyi kadir olan, her şeyi takdir eden, her konuda ölçü koyan, ölçüt vazeden demektir. İşte böyle bir Allah'a nidler, eşler, ortaklar bulmayın!

Buhârî ve Müslim, İbni Mes'ud'dan Rasûlullah Efendimizin şöyle buyurduğunu rivâyet eder: İbni Mes'ud diyor ki: Ben sordum Rasûlullah'a: "Ey Allah'ın Re-sûlü, en büyük günah hangisidir?" Resûl-i Ekrem buyurdu ki:

"Seni Allah yarattığı halde başkalarını ona ortak kılmandır!"

Başka bir hadislerinde Allah'ın Resûlü şöyle buyurur:

"Sakın ha! Sizden biriniz: "Allah ve falan dilerse"! Demeyin!"

Başka bir hadislerinde:

"Sakın ha! "Allah ve Resûlü dilerse!" Demeyin! Sadece Allah dilerse deyin"

Buyurur. İbni Abbas der ki: Bir adam Rasulullah'a:

"Allah ve sen dilerseniz!" demişti de Allah'ın Rasûlü ona şöyle buyurdu:

"Sen Allah'a şirk mi koşuyorsun? Yalnız Allah dilerse! Deyin"

Buyurdu. Hadisi İbni Mâce rivâyet eder. Yine âyetin tefsirinde İbni Abbas der ki: "Size hiçbir fayda ve zarar vermeyecek olan şeyleri Allah'a ortak koşmayın! Çünkü Size Allah'tan başka rızık ve şifa verici yoktur."

Öyleyse kesinlikle hiç bir şeyi Allah'a ortak koşmayacağız. Eğer şu köpek olmasaydı eve hırsız girerdi. Falanca olmasaydı bu işi beceremezdim. Evvel Allah sen olmasaydın işim bitikti. Evvel Allah doktor olmasaydı kurtulamayacaktım. Gibi sözlerden sakınalım, çünkü bunların hepsi endad kokusunu çağrıştıran sözlerdir. Şirk koku-sunu çağrıştıran sözlerdir.

Anladınız değil mi? Anlıyorlar, kavrıyorlar ama yine de Allah'ın hayata karışması konusunda endişeleri var. Evet anladık Allah, belli ama, bu Allah'ın bize böyle emirler gönderdiği, Peygamberler ve kitaplar gönderdiği ne malum? Bu Allah'ın bizim hayatımızı düzenlemek üzere vahiy gönderdiği ne malum? Bu Kur'an'ın gerçekten Allah kelâmı olduğu ne malum? Bu konuda kuşku içindeyiz! Şüpheleniyoruz diyerek reddediyorlar. Onun için Cenab-ı Hak hemen bunun ardından bu konuda, peygamber ve kitap konusunda Allah'ın insan hayatına karışması konusunda şüphede olanlara seslenir.
Zaten kâfirin kâfir olmasında tek sebep budur. Bakıyoruz tarihte hep böyle olagelmiş: Mülk sûresinde Rabbimiz kâfirlerin şöyle dediklerini anlatır:
"Allah hiç bir şey indirmemiştir. sizler ey peygamberler! Olsa, olsa bir şaşkınlık içindesiniz."
(Mülk:9)

Allah bize bir şey indirmemiştir! Allah hiç bir şey indirmiş değildir! Yâni evet Allah vardır, Allah büyüktür, Allah yücedir, Allah'ı severim, Allah güzeldir,

bütün bunlar tamam ama Allah bizim hayatımıza karışmaz. Hâşâ şu semayı ve arzı yaratan, yıldızları, ayı, güneşi yaratan, dünyamızdan milyonlarca kere daha büyük şu sistemleri, şu galaksileri yaratan, bu kadar âlî, bu kadar yüce olan Allah, kalkacak minnacık bir dünyanın içinde, minnacık bir Konya'nın içinde, minnacık bir evin içinde, minnacık bir varlık olan benim hayatımla ilgilenecek. Bana vahiy gönderecek. Bana bilgisini aktaracak. Beni muhatap kabul edip hayatıma düzen verecek. Olacak şey değildir bu.

Ya da bu kadar yüce bir Allah kalkacak da benim kılık kıya-fetimle, benim hukukumla, benim eğitimimle ilgilenecek ve bu konuda bana âyet indirecek, vahiy gönderecek, olacak şey değildir bu! diyorlar. Allah'ın yüceliğini kabul ediyorlar ama yerinde dursun bu Allah, bizim hayatımıza karışmasın demeye çalışıyorlar. Kitap göndermesin, peygamber göndermesin, arzularını bize bildirmesin, çünkü o zaman O'nun arzularıyla bizim keyiflerimiz çatışacak, Onunkini dinlesek olmayacak, dinlemesek olmayacak. İyisi mi O böyle bir şey yapmaz, bizim hayatımıza karışmaz demeye çalışıyorlar.

Meselâ öyle bir dükkan açsak ki beşerî ihtiyaçların tamamı var olsa orada. Bir insana ihtiyaç olan her şey var bilsek orada. Ama buna rağmen bir adam ihtiyaçlarını temin için yine de oraya gitmiyorsa bunun sebepleri vardır:

1- Ya adam orada olmayan bir şeyi, yâni kendisi için ihtiyaç olmayan bir şeyi kendisi için ihtiyaç kabul etmiştir ve o ihtiyacını oradan karşılayamayacağını bildiği için oraya gitmemekte ve başka yerlere gitmektedir. Aslında o aradığı ihtiyaç değil; ama o, ihtiyaç zannetmek-tedir. Meselâ iskambil kağıdı alacak adam, ama orada yoktur o. Yâni ihtiyaç değildir o. Adam onu kendine ihtiyaç zannettiği için başka yerlerde aramaktadır onu.

2- Veya dükkan hakkında yanlış bilgilendirilmiştir adam. Meselâ ihtiyaç denince, bu dükkanda tüm ihtiyaçlar temin edilir denince adam sadece ekmek ve zeytinyağı satılıyor zannetmiştir ve aradığı şeyler konusunda: Yok ya! Bu da olur mu orada? diyerek gitmemiştir oraya. Maalesef müslümanların büyük bir çoğunluğu böyle gafildir. İslâm'a niye müracaat etmezler? Kur'an'a niye sormazlar? Allah'a niye sormazlar? Dükkana alış veriş için niye gelmezler? Bu iki sebepten yâni. Yahu bu da Allah'a sorulur mu yâni? derler ve onun da Allah'a sorulacağının farkında değiller de ondan sormazlar.

Boşanırlar sormazlar, evlenirler sormazlar, dükkan açarlar sor-mazlar, meslek seçerler sormazlar, hukuk yaparlar sormazlar, düzen kurarlar sormazlar. Niye? Sanki yahu bu da Allah'a sorulur mu? Diyorlar. Oysa en bilen Allah'tı. Mutlak bilen Allah'tı. En sorulacak Allah'tı. Her şeyden haberdar olan Allah iken, insanlar ona sormuyorlar da hep başkalarına soruyorlar. Niye? Yanlış bilgilenmişler de ondan.

Bu insanların yaptıklarını, yapacaklarını, hayatlarını, hayat programlarını Allah’a sormayışlarının bir başka sebebi de galiba şudur: Herhalde soracakları konuda Allah’ın ne diyeceğini, nasıl bir yol tarif buyuracağını önceden bildikleri için işlerine gelmeyeceği korkusuyla sormuyorlar. Allah’ın o konuda ne diyeceğini bildikleri için diyor-lar ki: Yahu şimdi sorarsak dediğini yapsak olmayacak, yapmasak ol-mayacak. En iyisi mi Ona sormadan yapalım yapacaklarımızı ve rahat edelim diyorlar.

Meselâ şimdi benim akrabalarımdan, arkadaşlarımdan kimileri kimi konuları bana hiç sormazlar. İş bittikten sonra duyarım çoğunu. Niye böyle yaparlar. Eh önceden o konuda benim kendilerine ne diyeceğimi bildikleri için sormuyorlar. Şimdi buna sorarsak bizi bu işten engellemeye çalışacak. İyisi mi bunun haberi olmadan bu işi yapalım diyorlar. Galiba bugün hayatlarını Allah’a sormadan, Allah’ın kitabı ve Rasûlünün onayını almadan yaşayanlar da bunun için böyle yapıyorlar. Allah’ın o konuda ne diyeceğini bildikleri için huzurları kaçmasın diye sormuyorlar.

Demek ki insanlar Allah’ın insan hayatına karışma yetkisine karşı çıkıyorlar. Tarihte Aristo ekolüdür bu. Demokrasinin temeli de buna dayanır. Allah dünyayı yaratmış, sonra yarattığı dünyaya dönüp şöyle bir bakmış, dünya demiş, denî demiş, değmez demiş ve salıvermiş. Ne haliniz varsa kendiniz görün! Demiş.

Evet yaratıcı olarak Allah var, ama yarattıklarına karışıcı olarak Allah yok diye bir felsefe geliştirmiş. Yaratıcı olarak Allah var ama hayata karışıcı olarak, kitap ve peygamber gönderici olarak Allah yok diye demokratik bir sistem geliştirmiş. Dünyayı biz idare ederiz, hukuku biz yaparız, hayatı biz düzenleriz, keyfimize göre hareket ederiz, Allah hiç bir şeye karışmaz mantığı.

Zaten tüm demokratik ülkelerin Allah’ı, Aristo’nun Allah’ıdır. Dünyayı yaratmış ve arkasından yorulup dinlenmeye çekilmiş veya onu beğenmeyerek, onunla ilgilenmeyerek onun idaresini bize bırakan, onun idaresiyle alâkalı ne kitap, ne peygamber, ne vahiy gönder-meyen bir Allah.

İşte Allah bu bölümde buyurur ki: Eğer bu konuda bir şüpheniz varsa sizin ölçünüz olarak size Allah’ın karışması, sizin hayatınıza Allah’ın karışması adına Allah tarafından Peygamberi vasıtasıyla size ulaştırılan bu kitaptan bir şüpheniz, bir tereddüdünüz varsa:
23:"Eğer Kulumuza indirdiğimiz Kur’an konusunda bir reyb, bir şüphe içindeyseniz, haydi siz de onun benzeri bir sûre getiriverin! Allah’tan başka şahitlerinizi de getirin! Eğer samimi iseniz."

O zaman:
"Hadi siz de onun benzeri bir sûre getiriverin!"

Haydi bunu yapabilmeye gücünüz yetiyorsa benzer bir sûre getirin o zaman! Bunu insan yapıyor diyorsunuz. Bunu Muhammed uyduruyor diyorsunuz. Bu Allah'ın sözü değildir diyorsunuz. Allah hayata karışmaz diyorsunuz. Allah vahiy göndermez diyorsunuz. Allah neden âyet göndersin? Neden bizim hayatımıza karışsın! Başka işi yok mu? diyorsunuz. Olmaz böyle şey! diyorsunuz. Haydi bakalım diyor Allah, benzer bir sûre getirin! Peygamber ve ona gönderilen kitap konusunda şüphede olanlara bir yarış ilan ediyor, bir meydan okuyor. Üstelik:
"Allah'tan başka şahitlerinizi de getirin! Eğer samimi iseniz."

Eğer ciddiyseniz, yâni iddianızı uygulamaya cesaretiniz varsa. Sâdık neydi? Sıdk; iddianın eyleme geçirilmesi demektir. Sıdk, iddianın ispatı, imanın uygulamaya geçirilmesi demekti. Sadaka da buradan gelir. Yâni tasdik kökünden gelir. Bir adamın cebindeki parasının tümünün Allah'a ait olduğuna inanması bu bir iman iddiasıdır. Buna inandığını iddia eden adam Allah'a ait olan bu parasını Allah'ın istediği yerlerde infak etmeye, sadaka vermeye başladı mı işte bu, o imanın, o iddianın tasdiki anlamına gelecektir. Tasdik imandan da öte bir kavramdır. Ya da imanın ispatıdır. Onun içindir ki Hz. Ebu Bekir Efendimiz mü'min olmanın da ötesinde aynı zamanda sıddîktı da. Yâni iddiasını eyleme geçirmiş, imanının ispatını gerçekleştirmiş bir sahabeydi.

Eğer ciddiyseniz; Allah'ın berisinde, Allah'tan başka ne kadar şahidiniz, ne kadar şühedanız, ne kadar yardımcınız varsa, yâni inandığı davaya canını verecek kadar bağlı ne kadar şehidiniz varsa, onların hepsini de toplayın! Allah'tan başka güvendiğiniz ne kadar yardımcınız, ne kadar putlarınız, ne kadar edipleriniz, şairleriniz, bilginleriniz, filozoflarınız, müdürleriniz, genel müdürleriniz varsa veya size baş olacak, ayak olabilecek ne kadar yardımcınız, yardakçınız varsa, hepsini çağırın da hadi örnek bir sûre getirin bakalım.

Bu kitabı peygamber uyduruyor, diyorsunuz. Bir insanın kendi başına kendiliğinden yapabildiği bir şeyi diğer insanlardan, milyarlarca insanlar içinden herhalde yapabilen bir insan daha çıkacaktır elbette. Hadi bakalım birilerini çağırın da bunun bir benzerini getirin! Bir meydan okumaydı bu. Peki bugüne kadar buna teşebbüs edenler olmuş mu tarihte? Yâni Kur'an'ın bir benzerini meydana getirmeye teşebbüs edenler olmuş mu? Evet tarihte pek çok. Hâlâ da yapıyorlar.

Hani Kur'an-ı Kerîm'i sadece lafızdan ibaret saymayacaktık ya. Kur'an-ı Kerîm'i sadece metinden ibaret göremeyiz. Kur'an aynı zamanda mânâdır da. Kur'an metin ve mânânın birlikteliğidir. Kur'an'ı sadece metinden ibaret

saymak suçtur, yalnızca mealden ibaret kabul etmek de cinâyettir. Kur'an deyince metin ve mânâ birlikte anlaşılacaktır. Bakın bunun böyle olduğuna bir örnek vereyim: Meselâ bir adam: Yahu:

"De ki, O Allah tekdir"

(İhlâs 1)

Şimdi bir adam; "Gul hüvallahü ehad" nedir ki? Ben bunu inkâr ediyorum! Ben buna inanmıyorum! Derse bu adam kâfirdir. Neden? Çünkü bu adam Kur'an'ın metnini inkâr etmiştir. Kur'an'daki bir âyetin metnini reddetmiştir. Ama adam sözünü değiştirip: Yok yok! Öyle değil de, ben;
Da inanıyorum da, ben Allah'ın birliğine inanmıyorum! derse bu adam yine kâfir olur. Neden? Çünkü bu defa da adam mânâyı, muhtevayı inkâr etmiştir. Yâni Kur'an'dan bir âyetin metnini inkâr eden kişi de kâfir olu, onun mânâsını, muhtevasını inkâr eden de kâfir olur. Öyleyse Kur'an hem lafız, hem de mânâdır. Kur'an hem metin hem de mânâdan ibarettir. Onu yalnız metinden ibaret saymak ta, mealcilerin yaptığı gibi yalnız meâlden ibaret saymak ta bâtıldır.

Öyleyse hadi bir sûre getirin! denilince, sadece onun lafzına benzer bir lafız getirin! Lafzına benzer bir lafız uydurun! Metnine benzer bir metin meydana getirin! Demek değildir sadece bunun mânâsı. Muhteva yönünden, mânâ yönünden de benzer getirin! Deniyor anlaşılacaktır. Buna tarihten örnek gösterilir: İşte efendim biri çıkmış Zâ-riyât sûresine bir örnek getirmiş, a! Ne kadar da ayıp olmuş? Ne kadar da gülünç duruma düşmüş. Birisi de çıkmış Kaaria sûresine örnek getirmiş, çok gülünç duruma düşmüş, madara olmuş, becerememiş filan. Öyle değil ama işin aslı. Kazın ayağı başka ama.

Yâni şeytan bizi buradan bir daha vurmuş, ama ne acıdır ki, bunun farkına bile varamamışız. Ne acıdır ki, bunun farkında bile değiliz! Sanki Kur'an sadece lafızdan ibaretmiş gibi, sanki Kur'an sadece bir edebiyat ürünüymüş gibi meseleyi sadece lafız bazında düşünmüşüz. Lafız bazında, metin bazında Kur'an'a benzer getirmişler, getirememişler meselesiyle bizler övünüp dururken, şeytan bizi bu konuda avutup dururken, ama Kur'an'ın muhtevasına benzer neler yapmamışlar ki insanlar! Maalesef müslümanlar işin bu tarafını hep kamufle etmişler. Maalesef müslümanlar işin bu tarafını hiç mi hiç düşünememişler, hiç anlayamamışlar. Birileri hep örttürmüşler bunu. İşin bu yönünü birileri hep ört bas ettirmişler. Ama ne yazık ki müslü-manlar da Kur'an'ın benzerinin yapılamayacağı konusunu anlatırken meselenin bu yönüne hiç değinmemişler. Yıllar yılı sadece lafza muâdil bir şey yapamamışlar diye öğünüp durmuş müslümanlar.

Kur'an'ın lafzıyla alâkalı bir şey yapamamışlar; ama onun muhtevasıyla ilgili neler yapmamışlar ki! Meselâ Kur'an'ın bir tarih anlayışı vardır, olsun! Biz de değiştiririz onu! demişler ve Kur'an'ınkine taban tabana zıt ve ona nazire olsun diye yepyeni bir tarih felsefesi geliştirmişler. Hattâ maalesef bugün müslümanlar Kur'an'ın tarih anlayışını öğrenmeden, anlamadan ona nazire olsun diye ortaya konulan ötekisini öğrenmeye çalışmışlar. Kur'an'ın bir sosyal düzenlemesi, bir hukuk anlayışı vardı. Birileri bunu kaldırıp, ilga edip onun yerine, ona nazire olsun diye sosyal bir düzenleme, hukukî bir düzenleme ikâme etmiş ve maalesef yıllardır müslümanlar Kur'an hukukunu öğrenmeden önce onu gölgede bırakmak iddiasıyla birilerinin yaptığı bu hukukunun tahsilini yapıyorlar.

Maalesef bugün müslümanlar, Kur'an'ın sosyal düzenleme-lerinden habersiz olarak birileri tarafından ona benzer olsun diye ihdas edilen sosyal sistemleri sinelerine basmışlar, ona sahip çıkmışlardır. İslâm'ın sosyal düzenlemelerini, ekonomik düzenlemelerini öğrenmeden ötekilerininkini öğrenmeye çalışmışlar, İslâm'ı tanımadan onları tanımadan yana olmuşlar.

Kur'an'ın mîras hukukuna nazire olsun diye ortaya konan Roma mîras hukuku. Kur'an ekonomisine karşı ona benzer iddiasıyla ortaya atılan kapitalist ekonomi. Kuran'ın kılık kıyafet âyetlerine karşı uydurulmuş batı tipi kılık kıyafet anlayışı. Kur'an'ın alfabe anlayışına nazire olsun diye ortaya atılan yazı modeli. Ve daha neler neler uydurmuşlar. Ondan sonra da hiç kimse bu konulara dikkat çekmeyince, bilenler de bu konulara dikkat çekmeyince şeytan ve şeytan dostları da bunu çok güzel kamufle etmeyi becerince, insanların dikkatleri bile çekilmemiş ve sonunda Allah yerine birileri kurallar koymuş ve insanlar da onun kulu kölesi olmuşlardır. Müslümanlar da Kur'an'ın lafzına benzer tüm dünya bir şey yapamamış diye avunup dursunlar. Hâlâ şu yaşamakta olduğumuz şehir hayatı galiba Allah'tan başkalarının koyduğu kuralların yaşandığı bir şehir hayatıdır.

E!!! Hani Allah yapamazsınız! Yapamayacaksınız! demişti. Kıyamete kadar kesinlikle bu kitabın benzerini getiremeyeceksiniz! Boşuna yorulmayın! Demişti. E ne oldu ya? Hani yapmışlar? Filan demeyin. Zira Allah yapamazsınız! Ebedîyen yapamayacaksınız! Derken bunun gibisini yapamazsınız! Kur'an gibisini yapamayacaksınız! buyurmaktadır. Değilse hiç bir şey yapamazsınız! Hiç bir şey yapama-yacaksınız! Hiç bir şey beceremeyeceksiniz! demek değildir tabii bunun mânâsı. Bu mantığı unutmamalıyız. Bunu diyeceğim biraz sonra inşallah.
Meselâ bakın bugün evlenme düzeni koymuşlar değil mi? Bir kadınla bir erkek beraber yaşar; tamam, işte evlenme budur. Adam birden fazla kadınla değişik zamanlarda beraber yaşadı mı olabilir. Ama iki kadınla sürekli beraber aynı anda yaşarsa bu zinadır kanunlarına göre. Eh şimdi uygulanıyor işte. Neredeyse bir müslüman ikinci evliliğe adımını attı mı ona en fazla karşı gelenler öteki

müslüman-lardır. E şimdi bu Kur'an'a nazire değil de nedir yâni? Tamam Kur'-an'a nazire olsun diye pek çok şey yapmışlar.

Ama deminki mantığa dönüyorum şimdi. Ne demiştik? Allah buna benzer yapamazsınız! derken hiç bir şey yapamazsınız demiyor da bunun gibisini yapamazsınız diyor demiştik. Yâni bunun sağladığını sağlayan bir şey yapamazsınız diyor. Toplumu bu Kur'an'ın ulaştırdığı noktaya ulaştıran bir şey yapamazsınız diyor.

Peki Kur'an'a yapılan bu nazireler ne sağlar? Kur'an'ın toplum için sağladığını sağlayabilir mi bunlar? Bu insanların Kur'an'a nazire olsun diye yaptıkları, Allah için söyleyin bu Kur'an'ın topluma sağladıklarını sağlayabilir mi? Kesinlikle hayır! İşte görüyoruz bu yapılanların ne sağladıklarını.

Halbuki Kur'an ki, topluma mutluluk sağlayacaktı. Kur'an ki, huzur ve sükun sağlayacaktı. Kur'an ki, cennet verecekti. Kur'an ki, insanın ruh ve beden dengesini ortaya koyacaktı. Bunların yaptıklarıy-sa kan getirdi, gözyaşı getirdi, huzursuzluk getirdi, mutsuzluk getirdi. İşte bütün bunları gerçekleştirecek nitelikte haydi bir örnek getirin! Haydi bir sistem geliştirin! diyor Allah. Değilse şaklabanlık yapın! demek değildi bunun mânâsı.

Kur'an-ı Kerîm'e şiir dediler, sihir dediler, evvelkilerin masalları dediler, insan sözünden başkası değildir bu dediler. Dediler ama buna kendileri de inanmadılar. Çünkü eğer Kur'an şiirse o zaman ondan bu kadar korkmanın anlamı ne? Piyasada yığınlarla şiir söyleyip duran insan vardı. Bunların hangisinin arkasına bu kadar insan düşmüştü? Yok eğer Kur'an sihirse ve onu size getiren Peygamber bir sihirbazsa, eh piyasada bu kadar sihirbaz var bunlardan hangisinden bu kadar korkulmuş? Hangisine karşı bu kadar tedbir alınmış? Eğer böyle diyorsanız bunun da ispatı kolaydır. Bunun için de öyle derin derin felsefelere girmeye gerek yoktur.
"Bunun benzeri bir sûre getirin!"

Eğer bugün getiremezseniz, yarın getirin! Öbür gün getirin! Ama bilesiniz ki, kıyamete kadar yapamayacaksınız bunu! Öyleyse:
24:** "**Bunu yapamazsanız ki asla yapamayacaksınız. O Halde kâfirler için hazırlanan ve yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten sakının!"

Yapamadınız mı? Eğer yapamadıysanız bilin ki, kesinlikle bilin ki, yapamayacaksınız bunu! Asla, kıyamete kadar Kur'an'a benzer yapamayacaksınız! Toplumda yasaları uygulandığı zaman onun sağ-layacaklarını sağlayacak bir benzer yapmanız mümkün değildir.

Abdullah İbni Mukaffa diye bir adam var. Arap edebiyatının dahilerinden kabul edilir. Gerçekten bu işi bilen bir adam. Kelile ve Dimneyi Arapça'ya kazandıran bir adam. Günün birinde Kur'an'a ben-zer bir nazire yapmak çıkmış kafasından. Çevresi dürtüklemiş, şeytan dürtüklemiş, hoplatmışlar, zıplatmışlar adamı. Sen bunu becerirsin, bu işi ancak içimizden sen kıvırırsın demişler. Tamam! Demiş herhal-de bu işi ben kıvıracağım. Şöyle hazırlığını yapmış, enine boyuna bakmış, kendini toplamış ve Kur'an'ı bu gözle bir daha okumuş. Benzerini yapmak adına dikkatlice Kur'an'ı okurken Hûd sûresine geliyor. Hûd sûresinde Rabbimiz anlatır: Tufandan önce Allah göğe emretti: "Ey gök su indir!" Buyurdu. Gök de bu emre imtisalen suyunu indirdi. Sonra yere emretti Allah; "Ey arz sen de su fışkırt!" Yer de suyunu fışkırttı, tamam her taraf su. Helâk olacaklar helâk olmuşlar, cezasını çekmesi gerekenler çekmişler cezalarını, artık iş bitmiş ve tufan da bitecekti. Allah birisi semaya, ötekisi de arza olmak üzere iki emir verdi.

"Ey sema artık suyunu tut! Ve ey arz sen de suyunu yut!"
(Hûd: 40)

Allah dedi ki göğe: "Ey gök artık suyunu tut! Ve ey yer sen de suyunu yut!" İki emir veriliyordu: Birisi göğe, ötekisi yeryüzüne. Birisi "tut!" Diğeri "yut!" Tamam hepsi bu kadar. Birisi tutmuş, ötekisi de yutmuştu suyunu ve artık yeryüzü kupkuruydu.

Kur'an'ın bu bölümüne gelince adam kara kara düşünmeye başlıyor. Sanki beynini ellerinin arasına alıyor, sıktıkça sıkıyor, kafatasını eritiyor, beynini cıvık cıvık alıyor eline ve sonra diyor ki: Eyvah! Bunu diyebilmek için semaya ve arza söz geçirmek gücünde olmak gerekiyor. Bunu diyebilmek için, Kur'an gibi-sini meydana getirebilmek için ancak Allah olmak gerekiyor. Ben Allah olmadığıma göre ne mümkün öyleyse? Diyor ve sonunda vazgeçiyor bu delilikten.

Öyleyse Kur'an'a benzer yapmanın bu mantığını kaybetmememiz gerekiyor. Değilse yapılır yâni. Bir yığın herze çıkabilir karşımıza. Böyle değil, aya laf edecek adam, güneşe söz geçirecek, arza emredecek, semaya ferman edecek. Ama bunların hiç birisinin onun fermanından haberleri bile yoksa, bu herzeden başka bir şey değildir yâni. İşte yapanları görüyoruz yâni. Ey kamer sen orada yalnızsın, ben de burada yalnızım gibi boş sözler. Bu, adamın kendi kendine konuşmasından başka bir şey değildir yâni.

Mümkün değil böyle bir şeyi yapamazsınız! yapamayacaksınız! Öyleyse:
Kâfirler için hazırlanan ve yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten sakının!"

Muttaki olun! Korunun! Allah'la korunun! Allah'ın koruması altına girin! Şu ateş konusunda ki tutturağı, yakıtı insan ve taşlardır onun. Dayanılması mümkün

olmayan bir ateştir o. Şöyle üç aylık beş aylık çocuklarınızı yakalayın saçlarından, baş aşağı getirin, benzin dökerek saçlarından tutuşturup koşa koşa ateşi tutuşturmaya gidin! Yapabilirseniz yapın bunu. Yüreğiniz dayanırsa yapın! Korkunç bir şey gerçekten değil mi?

Öyleyse yarın onların cehennemin çırası olmasını istemiyorsa-nız burada Kitapla, sünnetle tanıştırın! Çocuklarınızı müslümanca eğitin! Onları cennete hazırlayıp, cehennem yollarına barikatlar koyun! Değilse siz bilirsiniz. Bakın Rabbimiz buyuruyor ki, cehennemi tutturmak için insan ve taşlar kullanılıyor.

" Kâfirlere hazırlanmıştır ama bu ateş."

İfadelerinden anlaşılıyor ki Allah insanlara bir zorbanın yaptığını yapmıyor. Hür iradeleriyle baş başa serbest bırakıyor onları. Hadi elinizden geliyorsa iddianızı ispatlayın! Diyor. Mümkün değil bunu yapamazsınız, Bu Kur'an gibisini ancak o diyebilir!

Eğer bunu kabulleniyorsanız, yâni böyle sözleri ancak onun gibi birinin söyleyebileceğine inanıyorsanız, o zaman o büyük kabul ettiğiniz, o ulu bildiğiniz insan "Bu kitap benden değil, Allah'tandır" diyor. Bununla gurur duyup size çalım satmıyor! Bu konuda sizden dünyalık bir şeyler de istemiyor!

"De ki; ben 'ben bu tebliğimden dolayı sizden yakınlığıma sevgiden başka bir ücret istemem'."

(Şûrâ: 23)

Diyor.

"Asla bunu yapamayacaksınız!"

İfadesinin, o günden bugüne kadar 1400 yıllık bir tecrübeyle doğruluğunu gördük. Tarih boyunca bu konuda yarışa davet edilen kâfirler bu yarıştan vazgeçip pes etmişlerdir. Fakat buna karşılık olarak silah çekip, kan akıtmışlar ve bu kitabın önünü kesebilmek için her türlü masraf ve zahmetlere girmişler. Bugün de kâfirlerin aynı yola tevessül ettiklerini görüyoruz. Kur'an'ın bir benzerini getirmek, veya yapamıyorlarsa ona teslim olmak dururken, bugünün kâfirleri de: Aman Kur'an duyulmasın! Aman insanlar onu öğrenmesinler! Aman bu kitap insanların gündemine girmesin! Aman insanlar bu güçle diyalog kurmasınlar! Yoksa önlerine geçemeyiz! diye her türlü tedbiri alma-dan yana davranıyorlar. Tüm yerli ve yabancı kâfirlerin derdi budur. Ama görüyorsunuz ki Kur'an, yine dimdik ayakta duruyor ve bunun karşısında Yapabilecekleri hiç bir şey yoktur.

25:"Peygamberim, iman edip de salih ameller işleyenlere zeminlerinden ırmaklar akan cennetleri müjdele."

Önceki âyetler bizi sanki sele kapılıp cehenneme doğru sürüklenip gidecek bir ortama sokmuştu. Karşımızda duran bir ateş nehri, bir ateş seli ve onun içinde yuvarlanıp giden taşlar ve insanlar. Sanki kan gölüne, ateş gölüne gidiyordu

insanlar ve biz de onların bir üyesiymişiz gibi korkunç bir manzarayla karşı karşıyaydık. Mevlâmız bizi bununla korkutuyor ve ürkütüyordu. Hani: Deniyordu ya âyet-i kerîmede. Yâni bütün bunları Allah,bizi korkutmak için söylüyor. Bizim aklımızı başımıza almamız için korkun,yapmayın deniyor.

Ondan sonra da mesani olan kitabımızın özelliğini görüyoruz. Yâni böyle ikili bir anlatım özelliğini görüyoruz. Rabbimiz kafirleri anlatırken hemen mü'minlere dönüyor. Ya da cehennemi anlatırken hemen cennete dönüyor. Bizi o boğuk, o kötü atmosferde bırakmıyor. Ardından hemen sözü mü'minlerin durumunu anlatmaya getiriyor.

"İnanan ve inancını yaşayan insanlara müjdele ki, onlara cennet var."

İnanan ve inancını yaşayanlara, inanan ve salih ameller işle-yenlere müjdele. Onlara haber ver ki onlar için cennetler vardır. Salih amel demek; imanın gereği olan amel demektir. Buna delilimiz de Hz. Nuh'un oğlu için Allah'ın dediği şu âyettir:
"Dedi ki ey Nuh o senin ehlin değildir. Çünkü O gayri salih bir ameldir!"
(Hûd: 46)

Hz. Nuh'un boğulan oğlu için o küfrün gereği olan bir amel işlemiştir diyor Allah. O zaman amelleri değerlendirmede İslâm'ın mühürlerini hatırlayalım:

1 : Amel-i salih.

2 : Amel-i gayri salih.

Veya birine isyan, diğerine de itaat deniyordu.

"İşittik ve itaat ettik! İşittik ve isyan ettik!"

Deniyordu. Burada da:
İle yetinilmeyip:
Eklenmesi ve hemen hemen Kur'an'ın her yerinde karşımıza bu kalıpla çıkması, insanın sadece inandım demekle kesinlikle yetinmemesi gerektiğini anlatıyor. Ankebût sûresi de bunu anlatıyordu.
"İnsanlar öyle mi zannediyorlar ki inandık demeleriyle bırakılıverilecekler de imtihana çekilmeyecekler?"
(Ankebût: 2)

Hangi konunun imanını gündeme getirmişsek o konuda mutlaka bir denenme gelecektir karşımıza. Neye inandığımızı söylemiş-sek o konuda deneneceğiz ki, sağlam mı inanmışız yoksa değil mi? Bu ortaya çıksın. Meselâ bir müslüman

infaka veya zekâta inandığını mı iddia ediyor? Eğer bolca param olsaydı ben onu Allah yolunda infak ederdim mi diyor? Böyle bir iman iddiasında mı bulunuyor? O konuda mutlaka denenme gelecektir. Allah günün birinde ona bolca bir para verecek, bu imkânı yaratacak ve onun sağlam mı inandığını, yoksa gevşek mi inandığını ortaya çıkaracaktır.

Veya bir müslüman eğer boş zamanım olsaydı ben de bu zamanı Allah'ın kitabını ve Resûlü'nün sünnetini öğrenmeye harcardım mı diyor? Bu konuda bir iman mı ortaya koyuyor? Allah günün birinde onun karşısına bolca bir zaman çıkarıp onun inanıp inanmadığını ortaya çıkaracaktır. Veya meselâ bir kadın eğer Allah beni iyi bir ortamda yaratsaydı ben de tepeden tırnağa örtünürdüm mü diyor? Allah mutlaka onun karşısına böyle bir ortam çıkaracak ve onun bu konudaki samimiyetini deneyecektir. Yâni hangi konunun imanını günde-me getirmişsek, hangi konuda ne tür bir iddiada bulunmuşsak, o konuda Allah bize denenme gönderecektir. Fırsat verip sağlam mı, yoksa bozuk mu inandığımızı ortaya koyma imkânı yaratacaktır. Değilse o konuda imkân vermese kimin ciddi, kimin yalancı olduğu ortaya çıkmaz.

Ama eğer şu anda inandık dediğimiz pek çok konuda Allah bizim karşımıza denenme imkânı çıkarmıyorsa, o zaman şu iki şeyden birisi geçerlidir:

a- Ya ciddi inanmadığımız için Allah o konuda bizim karşımıza gerçekleştirme imkânı çıkarmıyor.

b- Ya da daha önce aynı konuda bizi denedi de bizde imanımızın sağlam olduğunu gösteremediysek, artık yeni imkânlar çıkar-mıyor demektir.

Bakın Kur'an'da amel edenlere, amel edenler için hazırlanmış cennetten söz eden âyetler var:

"İşte amelleriniz karşılığında size hazırlanmış cennet."

(Zuhruf 72)

"Yiyin, için, işlediğiniz amellere karşılık.."

(Tûr 19)

Amel işleyenlere cennet olduğunu anlatan âyetler var. Ama bu güne kadar sadece iman edenlere cennet vardır diye bir âyet görmedim.

İşte inanan ve inancını yaşayan insanlara müjde olarak sunulan bu cennet, Allah'la aldatılan bizim toplumumuzda nedense çok değiştirilmiş. "Eğer inanır ve inancımızı yaşarsak" cümlesinden sonraki bölümü sanki herkes kendine tamamlamış. Çünkü bakın burada:

"İnanan ve inancını yaşanlara müjdele."

Denildikten sonra:
"Onlar için cennet vardır."
Denmesi gerekirken, o bölümü insanlar kendileri tamamlamışlar. Sen bu kadar dedin sağ ol, yeter ya Rabbi! gerisini biz tamam-larız! Demişler ve bundan sonrasını kendi bildikleri gibi tamamlamışlar müslümanlar. Bakın geçenlerde bir yerde bir şeyler anlatıyordum, oradaki gençlerden biri: biz müslüman değiliz! Hocam! Dedi. İçini çekti ve biz de hayır yok! Biz müslüman değiliz! Dedi. Gerçek müslüman olsaydık nasıl olacaktık? Dedim. Eğer biz gerçek müslüman olsaydık şu ayakkabıları kendimiz imal ederdik! Dedi. Yâni demek ki gerçek müslümanlığımızın karşılığında bunu bulurmuşuz. Demek ki gerçek Müslümanlığı yaşamanın sonucu buymuş.

Veya bir başkası çok rahat şunu diyebilmektedir: Eğer bizler gerçek müslümanlar olabilseydik, bu ülkede herhalde İslâmî yayınlar yapan ciddi televizyonlarımız olacaktı. Eğer bugün bizler ciddi Müslümanlar olabilseydik, memleketimiz fabrikalardan geçilmeyecekti. Demek ki gerçek müslümanlığın sonucu bunlara kavuşmakmış. Bütün bunları hep uyduruyoruz kendi ka-famızdan. Allah hiç de böyle demiyor. Eğer inanırsanız ve salih amel işlerseniz, ne var karşılığında? Allah diyor ki:

" Cennet var onlar için."

İşte bu kadar. Halbuki Allah'ın Resûlü Akabe'de kendisiyle biatleşen insanlara İslâm'ı anlattı da onlar dediler ki: "Ya Rasûlallah! Eğer biz bu dediklerini yaparsak, dediğin biçimde yaparsak karşılığında bize ne var? Ne elde edeceğiz bu işin sonunda?" Allah'ın Resûlü onlara: "Bu işin karşılığında hurma bahçeleri var!" demedi. "Yemen'e vali olacaksınız!" demedi. "Bizans sizin olacak!" demedi. Peki ne dedi? Dedi ki; "cennet var! İman ve salih amelin karşılığında cennet var!" Zaten iyi bir müslümânâ cennet vaadi vardır. Hükümet vaadi yoktur, devlet vaadi yoktur, sıhhat vaadi yoktur, bolluk ve zenginlik vaadi yoktur. Müslüman olursak devlet kurarız değil mesele. Çünkü devlet müslüman olmanın vazgeçilmez şartı değildir; ama cennet, müslüman olmanın vazgeçilmez şartıdır.
İman eden ve imanlarını amele dönüştürenler için, ne var onlar için? Atlar, arabalar, fiyatlar, muratlar, marklar, dolarlar vardır. Öyle değilmiş anlıyoruz âyetten. Hattâ geçimmiş, dirlikmiş, sıhhatmiş, afiyetmiş, ya da zafermiş, galibiyetmiş hiç birisi yok. Hattâ belki siz ger-çekten iyi bir müslüman olun çevrenizde hiç kimse kalmayabilir. Kimi Peygamberler gibi çevrenizde üç beş kişi kalabilir. Kimi Peygamberler gibi belinizden testereyle biçilebilirsiniz. Kimi peygamberler gibi şehid olabilirsiniz. Taşlanabilirsiniz kimi Peygamberler gibi. Ve onlar hiç de başarısız olmadılar yâni. Onların başlarına gelen bu tür durumlar, onların başarısız olduklarını göstermez. Ve İmanlarının sonucunda bu tür şeyler başlarına geldi diye hiçbir zaman onlar yollarından, yöntemlerinden

şüphe etmediler. Eğer biz de vahye intibakımızdan şüphe et-miyorsak, o zaman başımıza ne gelirse gelsin devam edelim yolumuza. Ama şundan her zaman şüphe edelim: Acaba bu vahiy, bu Kur'an benim anladığımın dışında da anlaşılabilir mi? Benim bu anlayışımın dışında da anlayışlar var mı acaba? Diye sürekli bunu araştırmak zorundayız, bu güzeldir işte.
Neymiş mü'minlere verilen müjde? Cennet. Bir cennet ki, ya da cennetler ki, bahçeler ki, onların zeminlerinden ırmaklar akmaktadır. Zeminlerinden ırmaklar akan cennetler. Arapça'da cennet; toprağın üzerinde yükselen ağaçlık bölümün adıymış. Altından ırmakların akması da bu cennetin zemininde ırmakların akması demekmiş. O zaman sarayın altından veya kökün altından ırmakların akması da ya-dırganmayacaktır. Yâni böyle de olabilir diyoruz. Çünkü biz dünyayı cennetleştirme cinnetinde olduğumuz için sanki bunu dünyaya taşıma çabasındayız. İşte belki bunun içindir ki odalarımızın altından ırmaklar akıyor. Ama olsun cennettekiler gibi değil bunlar kanalizasyon ırmakları.
"Orada her ne zaman bir rızıkla rızıklandırıldıkla-rında, her bir meyveden rızıklandırıldıklarında."

Yâni kendilerine tahsis edilen her bir rızık kendilerine ulaştırıldığında şöyle derler:
"Bu daha önce de rızıklandığımız şeydir derler."

Biz daha önce de bundan rızıklanmıştık. Bize daha önce de Allahu Teâlâ lütuflarda bulunuyordu. Veya daha önce de bize bunların benzerleri verilmişti. Yâni daha önce de benzer şeyler yemiştik biz dünyada. Nar; dünyada da nar yemiştik biz. Muz; dünyada da yemiştik bundan derler. Peki bu onlara ne sağlayacak? Anlayabildiğimiz ka-darıyla bu onlara şunu sağlayacaktır: Hayatın köklü oluşunun zevkini tattıracaktır bu onlara. Bana öyle geliyor. Çünkü bakıyoruz Peygam-berleri tanıtırken de böyle bir köklülükten söz edilmiş:
"Muhammed başka değil ancak bir elçidir, ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir."
(Âl-i İmrân 144)

Âyeti de bunu anlatır. Yâni Hz. Muhammed Aleyhisselâm böy-le yeni yeni çıkmış, aslı astarı olmayan türedi bir şey değildir. Daha önce de benzerleri görülmüş, bilinmiş ve denenmemiştir. Yâni böyle denenmemiş, sonunun ne olacağı belli olmayan bir şey değildir bu. Bilâkis daha önce de peygamberler geldi geçti. İşte Muhammed de onlardan biridir deniyordu ya. İşte burada da tıpkı onun gibi bir kök-lülük vurgulanıyor. Yâni Mü'minler orada: Ne oluyor ya? Nereden gel-dik buraya? Neresi burası? Nasıl bir şey bu cennet? Diye şaşırma-ya-caklar, acemilik çekmeyecekler, bilâkis kendilerinin dünyada işledik-leri amellere karşılık kendilerine sunulan bir cennet olduğunu bilecek-ler bunun. Meselâ Mançurya'dan hiç bilmediğimiz, tatmadığımız bir meyve getirip verseler, şöyle bir duraklar insan değil mi? Ne ki bu acaba? Tadı nasıl? Tuzu

nasıl filan diye bir tereddüt geçiririz değil mi? İşte cennette böyle bir acemilik olmayacaktır. Her bir meyve sunul-dukça a! Biz bunu daha evvel de yemiştik! Bize bunu Rabbimiz daha önce de ikram etmişti! Diyecekler. Bunun bir ikinci anlamı da, yarım saat önce kendilerine hizmetçileri bir meyve sunmuşlardı, şimdi aynı renkte, aynı özellikte bir ikincisi sunulacak ve bakacaklar ki bu defa da çok farklı bir tat, çok farklı bir lezzette olduğunu görünce mü'min-ler: A! Hayret daha önce de bundan yemiştik ama bu daha farklıymış diyeceklerdir. Yâni o meyveler her sunuluşta bir öncekinin aynı gibi ama farklı tatlarda, farklı lezzetlerde olacaktır. Şekilleri, biçimleri, renkleri birbirine benzer fakat tatları başka olacaktır anlıyoruz. Ya da işte az evvel dediğimiz gibi biz bunları dünyadayken de yemiştik diyecekler.

"Bunlar söylediklerinin benzerleri olarak kendilerine sunulmuştur."

Dünyadaki yediklerinin aynısı olarak kendilerine sunulmuştur. Halbuki oradaki süt ayrı, oradaki muz ayrı, oradaki portakal ayrıdır. Lâkin bu ayrılığa rağmen dünyadakilerle bir benzerlik kurup böylece onlar dünyayı hatırlayacaklar, biz dün de buna benzer bir şeyler tatmıştık! Diyecekler. Başka neler varmış bu cennetlikler için?

"Bir de orada onlar için tertemiz eşler vardır."

Tertemiz eşler vardır orada onlar için. Tertemiz erkeklere ter-temiz kadınlar, tertemiz kadınlara da tertemiz kocalar vardır o cennet-te. Ezvac kelimesi hem kadınların kocaları için temizliğini, hem de kocaların kadınları için temizliğini anlatır. Âyet-i Kerimede kadının temizliğinden söz ediliyor. Ya da eşlerin temizliğinden bahsediliyor. Bunun anlamı şudur: Oradaki eşler hem madde olarak kan, idrar, koku, hayız, nifas, dışkı vs olmayacak şeklinde tertemiz. Hem de mânâ olarak yalan, dolan, cinsinden, aldatma cinsinden, ahlâksızlık, geçimsizlik cinsinden de bir kötülüğü, bir pisliği, necisliği, necesliği, küfrü, nifakı inkârı olmayacak tertemiz eşler verilecektir onlara.

Bütün bu anlatılanlar kâfirlerin kulağına gittiği halde, bunları duydukları halde, hayret ki yine de âhireti inkâr etmeye sebep bulabiliyorlar yâni. Cennette Allah'ın Mü'minler için hazırladığı bu nîmetler anlatılınca: Ne yâni! Onları biz de buluruz dünyada! Biz de elde ederiz! İstediğimizi buluruz dünyada. Bağ, bahçe, elma, armut, karı, kız, içki, şarap istediğimiz kadar buluruz! Alasını buluruz bu dünyada diyorlar. Ama:

"Onlar orada ebedîyen yaşarlar."

Denilince, işte orada adamların solukları kesiliyor. İşte orada pilleri bitiyor. Çünkü bunların elde ettiği şeylerin hiç birisi sonsuz de-ğildir. Hepsi dünya ile, ömürleriyle sınırlı şeylerdir. Öldükleri anda her şey bitecektir. Yâni tüm dünyaya sahip olsalar bile ölünce bitecektir. Ama âhirette mü'minler cennette ebediyen bu nimetlere sahip olacaklar. Ölmeyecek, solmayacak, bitip tükenmeyecek nimetler. İşte cennet bu. Bundan sonra, eğer bu cenneti hak etmek istiyorsanız. Bunu kazanmak istiyorsanız diye başka bir âyete geçilecek.

Ne kadar güzel, ne kadar hoş anladınız! İşte bu cennetin sizin olması için, bunu kazanmanız için davanızın Allah'a teslimiyet olması gerekir kayıtsız şartsız diyor bundan sonraki âyet-i kerîme. Yâni eğer cennetten yanaysanız, cenneti kazanmak istiyorsanız, Allah'a kafa tutmayacaksınız! Allah'a akıl vermeye kalkmayacaksınız! diyor.

Peki nasıl akıl vermek? Ne tür bir kafa tutmak? Şunu anlata-caktın ya Rabbi! Bunu anlatmalıydın ya Rabbi! Şu sana yakışırdı! Ama bu dinde olmama-lıydı! Bu kitapta olmamalıydı! denmemelidir. Çünkü bu kâfirlerin iddiasıydı. Bakın onlar dediler ki: Ne ya bu? Allah nelerden bahsediyor böyle? Sivri sinek-ten, kara sinekten, örümcekten bahsediyor. Böyle tanrı mı olur? Böyle mukaddes kitap mı olur? Kutsal kitapta bunlara da mı yer verilir? Diyebiliyorlardı da bakın Rabbi-miz bunun üzerine şöyle buyurdu:
26:"Şüphesiz ki Allah sivrisineği ve ondan üstününü misal vermekten utanmaz. İman edenlere gelince onlar Rablerinden gelen bir hak olduğunu bilirler. Beri taraftaki kâfirler de: A! Ne oluyor? Allah bununla ne kastediyor acaba? derler. Bu misal ile Allah pek çoklarını saptırırken çoklarını da hidâyete ulaştırır. Ama onunla fâsıklardan başkası sapmaz, sapıtmaz."

Allah münâfıklar için bu misali verince, ya da Hac sûresi 73. âyetindeki örnekten söz edince; münâfıklar; "Allah bu tür misaller ver-mekten münezzehtir" dediler. "Böyle bir şey asla Allah'a yakışmaz" dediler. Sonra da işte bu âyet gelmiştir deniyor. Allah buyurur ki: "Allah sivrisinekten ya da onun üstündeki bir şeyden misal vermekten çekinmez, utanmaz."

Bir de şunu ifade edelim; kraldan fazla kralcı kesilmenin de anlamı yoktur. Allah burada utanmaz demişse, efendim utanmaz demeyelim de çekinmez filan diyelim diye bir edepten söz ediyorlar. İyi ama Allah bizzat bunu kendine münâsip bulmuşsa o zaman başka bir şey demeye çalışmanın da anlamı yoktur diyoruz. Peki neymiş bu adamların dertleri? Bütün dert Allah sinekten söz etmiş. Yâni bu olacak şey miymiş? Allah'a yakışır mıymış bu?
"Ey insanlar! Size bir misal verilmektedir, şimdi onu dinleyin! Şüphe yok ki sizin, Allah'ı bırakıp da O'nun berisinde dua ettikleriniz bir sinek bile yaratamazlar. Velev ki hepsi bunun için toplanıp yardımlaşsalar bile. Şâyet sinek onlardan bir parça koparsa o dua ettikleriniz onu sinekten kurtaramazlar. Talip de zayıf matlup da! (Parça koparıp kaçan sinek de zayıf kendisinden koparılan da.)"
(Hac: 73)
"Allah berisinde veliler edinenlerin hali örümcek gibidir ki o bir ev yapmıştır. Ama bilseler evlerin en zayıfı (çürüğü) hiç şüphesiz örümcek yuvasıdır."
(Ankebût: 41)

Allah bu iki âyette örümcekten ve sinekten misal verince bunlar gariplerine gidiyor insanların. Diyorlar ki olacak şey midir bu? Allah sinekten bahsediyor, örümcekten söz ediyor, yakışır mı bu Allah'ın şanına? diye yaygarayı basıyorlar. Allah da onlara şöyle cevap veriyor: Bana akıl vermeye, bana yol göstermeye kalkmayın! Şunu şunu anlatmalıydın! Şundan, şundan bahsetmeliydin! Önce şunları anlatmalıydın! Şu şu konulara hiç girmemeliydin! Diyerek bana yol göstermeyin. Benim dediğimi, ben dedim diye kabul edin! Ben ne demişsem, nasıl demişsem öylece kabul edin!!
Sivrisinekten de söz eder Allah, onun üstünde bir şeyden de. Kanadından da meselâ. Onun üstünde bir şey, ondan biraz daha büyük olan bir şey veya ondan daha küçük olan bir şeyden de söz eder demektir bunun mânâsı.
"Ey iman edenlere gelince onlar Rablerinden gelen bir hak olduğunu bilirler"

Allah neden bahsederse etsin, ne anlatırsa anlatsın, iman edenler bilirler ki Hak Rablerindendir. Rab ne gönderdiyse, Rableri ne indirdiyse o haktır. İster büyük, ister küçük olsun hiç fark etmez, Allah'tan ne gelmişse hak odur.
"Hak Rabbindendir. O halde sakın şüphe edenlerden olma!"
(Bakara: 147)

Rabbinden gelen, gerçek hak ve hakikat odur! O halde sakın siz şüphelenenlerden olmayın! Diyordu Allah. Burada da aynen benzerini söylüyor. Allah dediyse tamam! Demek ki bu konu ancak böyle anlatılırmış!

Demek ki bu konu en güzel sinekle veya örümcekle anlatılırmış. Allah böyle anlatmış, başkasını bilmeyiz. Efendim işte kadın konusunda biraz şöyle düşünsek. Niye? Ben kadını Allah'tan daha iyi mi düşüneceğim yâni? Allah'ın düşündüğü yetmiyor mu? Erkek konusunda şöyle yapsak. Hayır Allah elbette en güzelini ortaya koyuyorsa aynen ona teslim olacağız. Ne dediyse aklımızı, mantığımızı işin içine karıştırmadan aynen kabul edeceğiz. O zaman bunun adına iman denecektir, teslimiyet denecektir, müslümanlık denecektir. İman edenler, müslümanlar ne derlermiş bakın:
İman edenler derlermiş ki: Hak Allah'tan gelendir. Hak babamın bildiği değil, hak efendimin tasdik ettiği değil, hak toplumun öngördüğü değil, hak insanların benimsediği değil, hak hocaların yazdıkları değil, hak bizim mezhebin dediği değil, hak İMF'den gelenler değil, hak AET'nin dedikleri değil, hak Avrupa'dan, Amerika'dan gelenler değil, hak Allah'tan gelen yâni vahye mutabık olan gerçektir. Mü'minler böyle inanırlar, böyle derlerken, bakın kâfirler de şöyle derlermiş:
"Beri taraftaki kâfirler de: A! Ne oluyor? Allah bununla ne kastediyor acaba? derler."

Acaba ne demek istiyor ki Allah bununla? Ne yapmak, nereye varmak istiyor ki? Diye güya merak ediyorlar, ama asla kulluğa yanaşmıyorlardı. İrdeliyorlardı

güya ama bu irdelemeleri kulluğa yönelik değildi. Öğrenmek, anlamak kastıyla değildi. Çünkü Allah bunlar için:

"Kalplerinde eğrilik bulunanlar fitne aramak ve teviline gitmek için Kur'an'ın müteşabih âyetlerinin peşine düşerler...."

(Âl-i İmrân: 7)

Diyordu. Yâni Kur'an'ın amele yönelik âyetlerini, muhkemlerini insanlar düz anlamak zorundadırlar. Başkası olmaz çünkü. Abdest abdesttir, namaz namazdır zaten. Ama bunun dışındaki konuları öyle karıştırıyorlar ki hep fitne arıyorlar. Veya başka durumlar bulmaya çalışıyorlar.

E ne varda burada? Ne anlayacağız da bundan? Bununla nereye kadar gidilebilir de yâni? Bu nereye götürebilir de bizi? Derler. Meselâ Müddessir sûresinde Cenab-ı Hak cehennemi anlatırken:

"Onun üzerinde on dokuz vardır."

(Müddessir: 30)

Buyurunca:

"Kalplerinde hastalık bulunanlar ve kâfirler derler ki: Ne oluyor? Allah bununla ne anlatmaya çalışıyor ki? derler."

(Müddessir: 32)

Ne demek istiyor ki? Neyi darp etmeye çalışıyor ki Allah bununla? Ya da bu darpla Allah ne yapmak istiyor ki? Bu ne ya! Allah'a yakışır mı bu? Dediler.

Bakıyoruz bugün de öyle diyor insanlar. Bugün de kalplerinde nifak hastalığı bulunan insanları görüyoruz. Kur'an karşısında aynı şeyleri söylediklerine şahit oluyoruz. Gelin ey müslümanlar! Kur'an okuyalım! Kulluk kitabımız ne diyor bir tanıyalım da onun istediği biçimde müslüman olalım! dediğimiz zaman aynı insanların bugün de Kur'an'a karşı aynı ifadeleri kullandığına şahit oluyoruz: Ne olacak ya Kur'an'ı okuyup ta? Bu Kur'an ne anlatıyor ya? Bununla nereye kadar varılabilir? Bu nereye kadar götürür insanları? Bununla hayat mı düzenlenir ya? Bununla şehir mi idare edilir? Bununla belediyecilik mi yapılır? Bununla para mı kazanılır? Bununla makam mı kazanılır? Bununla devlete mi gidilir? Yâni tamam anladık Kur'an, Kur'an da ne olacak okuyunca? Bununla devlet mi kurulur? Bununla cemaat mı örgütlenir? Bununla iktidara mı gelinir?

Evet aynen bugünkülerin de bunları dediklerine şahit oluyoruz. Kur'an okuyalım, Kur'an okuyalım. İyi arkadaş anladık da ne olacak okuyup da? Oku oku bununla nereye kadar gidilebilir? Ne işe yarayacak bu okuma? Bize başka şeyler lâzım. Bize örgütsel çalışmalardan söz et. Bize paradan, bize sanayileşmeden söz et! Diyenleri bugün de görüyoruz.

Ama Allah diyor ki: Biz bunu iman edenlerin imanları artsın, küfredenlerin ve fâsıkların da fıskını artıralım diye böylece yaptık diyor. Peki acaba bu tür ifadelerle, bu tür âyetlerle mü'minlerin imanları nasıl artar?

1- Allah'ım sen ne büyüksün! Ne kadar yücesin sen ki, yâni on dokuzla bu işi hallediveriyorsun! Koskoca cehennem ve on dokuz melek! Koskoca cehennemi on dokuz melekle idare ediyorsun. Sen ne büyüksün! Biz bunu bilmeyiz, bilemeyiz diyerek mü'minlerin imanları artıyor.

2- Veya Kur'an'da bir iman konusu daha gündeme geliyor böylece buna da inansınlar ve bir iman birimleri daha artsın diye Allah böyle yaptık diyor. Meselâ şu ana kadar bu sûreyi bilmiyorsak bugün bir beş on âyet daha öğrendik ve böylece on birim daha imanımız artmış demektir. İşte imanın artmasını böyle de anlıyoruz. Kur'an'dan ne kadar âyet öğrenmiş ve onlara iman etmişse kişi o nispette imanı da artmıştır diyoruz.

O halde Kur'an kimilerinin hidâyetini artırırken kimilerinin de dalâletini artırmaktadır. Yâni kimileri Kur'an'la hidâyet bulurken kimileri de Kur'an'la, Kur'an sayesinde sapıklıklarını, sapıklık noktalarını anlarlar.
"Bu misal ile Allah pek çoklarını saptırırken çoklarını da hidâyete ulaştırır."

Kur'an'la kimileri sapıtırken kimileri hidâyet bulur. Pek çoğu Kur'an'la sapıtırken pek çoğu Kuran'la yol bulur. Onlar aslında bu âyet sebebiyle sapmışlar değil de, zaten sapıktı bunlar ve bu âyetle sapıklıklarını izhâr ediyorlar demektir. Yâni bunlarda küfür ve nifak zaten vardı da, âyet bunu açığa çıkarmıştır diyoruz. Yâni şimdi bunlar bu misallerde ne denilmek istendiğini anladıkları zaman iman edecekler mi? Kesinlikle. Bunların derdi iman değil, bunların derdi zaten imandan kaçmak da, buna delil arıyorlar yâni. Bu bize Kur'an'a iki türlü yaklaşım metodunun olduğunu anlatır:

1- Kur'an'la beraberlikte iki türlü yöntem var: Birisi, insanlar önce kendilerini Allah bana önce şunu şunu anlatmalıdır diye şartlandırırlar ve onun cevabını aramak üzere Kur'an'a başvururlar. Yâni şartlı, sınırlı, tahditli özel bir yaklaşım modelidir bu. Bunu da ikiye ayırabiliriz:

A- Ya kendi dünya görüşünü desteklemek için Kur'an'a başvururlar.

B- Veya aradıkları sorunun cevabını o tahditte bulmaya çalı-şırlar. Meselâ adam demokratiktir ama müslümanlığı da elden bırak-mamak çabasındadır. Veya feministtir veya ırkçıdır, pragmatisttir, fay-dacıdır veya hümanisttir, insancıldır. Aman insan hakları! İnsan sevgisi! Filan diyordur. Bunu temel kabul etmiştir adam. Ama bunu Kur'-an'ın da desteklemesi gerekmektedir. Öyle ya Tanrı

bundan başka-sını emredecek değildir elbette diyordur ve Kur'an'a işte bu duyguyla müracaat etmektedir. Bu sapıklıktır tabii.

Bir de sorduğu soruya, sadece sorduğu kadarıyla Allah'ın cevap vermesini ister. Meselâ ya Rab babam öldü, şunum şunum var, mîrastan ne kadar alacağız? Allah'tan sadece o bölümü ister, sadece o bölümü sorar. Halbuki Allah ona bunu anlatırken ondan sonra bir şeyler daha söyler, ama o bölüme hiç bakmaz adam. Ya da abdest alacaktır, yüzümü mü önce yıkayacağım? Yoksa elimi mi? Sadece o bölümü sorar. Şimdi sen başkasını karıştırma! Başka konulara geçme! dercesine. Oysa serbest bıraksa İslâm'ı bakalım ona cevap verirken başka neler diyecekti? O bölümleri karıştırmıyor adam da sadece sorduğu bölüme cevap istiyor. İslâm'da hükümet diyor adam, sadece o bölümü sorar. İslâm'da cemaat der, İslâm'da kadın der, İslâm'da harcama der. Ne deneceğini kendisi belirliyor, ne sorulacağını, ne kadar sorulacağını kendisi belirler.

Halbuki İslâm öyle bir mekânizma ki, hepsi birbiriyle ilgili. Arabanın şaftı da, defransiyeli de, tekerleri de, direksiyonu da, vitesi de, fireni de nasıl hepsi aynı uyum içindeyse, Kur'an'ı da aynı uyum içinde öğrenmek zorundayız. Yâni Kur'an'ı, Kur'an bütünlüğünde öğren-mek zorundayız. Öğreneceğimiz bölümleri ona önceden empoze ederek kitabı şartlandırmanın anlamı yoktur.

"Ama onunla fâsıklardan başkası sapmaz, sapıtmaz."

Fâsık; bulunduğu yerden zarar vermek için ayrılan demektir. Fâsık; lügatte itaatten çıkan demektir. Nitekim bunun için deliğinden çıkan fareye de fuveysıka denmiştir. Fâsık büyük günahları işleyerek Allah'a itaatten çıkan kişi demektir. Şer'i yönden fâsıkın üç derecesi vardır:

1- Birincisi günahı çirkin görmekle beraber ara sıra günah işlemek.
2- İkincisi üzerine düşerek devamlı günah işlemek, günahı devamlı yapmaktır.

3- Üçüncüsü de çirkinliğini inkâr ederek günahı işlemektir. Bu üçüncü tabaka küfür derecesidir. Fâsık bu duruma gelmedikçe onun adı kâfir değil müslümandır. Şu halde fâsık lafzı içinde kâfirler bulunabileceği gibi imanlarını kaybetmemiş insanlar da bulunabilmektedir. Ama şu aşağıda sayılacak olan sıfatların tamamı bir adamda mevcut ise o zaman bu adam kâfirdir diyeceğiz. Fâsıkın şöyle bir tarifi var. Veya bakın bundan sonraki âyetinde Rabbimiz fasıkın özelliklerini, sıfatlarını şöylece açıklıyor:

27:"O Fâsıklar ki Allah'a verdikleri sözü sağlama bağladıktan sonra bozarlar. Ve Allah'ın eklenmesini buyurduğu şeyi keserler. Ve de yeryüzünde bozgunculuk yaparlar. İşte bunlar hüsrana uğrayanlardır."

Fâsıkın sıfatları sayılır burada. Ama bu sayılacak olanlar hepsi değil, belki bu sıfatlardan bazılarıdır. Üç vasıf, üç sıfat.

İşte bu üç vasfı taşıyan kişi fâsıkmış. İşte bunlar Kur'an'la sapıtırlarmış. Bu özellikleri taşıyorsa bir adam o Kur'an'la sapıtırmış. Neymiş bu üç vasıf?

1- Allah'la yaptıkları anlaşmayı bozmak. Ama anlaşma metin-lerini imzaladıktan sonra bozmak, bozmaya çalışmak. Yâni Allah'la anlaşma yapıyorlar: Ya Rabbi ben senin kulunum, sen benim Rabbimsin, sadece senin dediğini yapacağım! Senden başkasının dediklerine gitmeyeceğim! Sen ne istersen tamam! Benim hayatıma sadece sen program çizeceksin! Ben de bu an-laşmaya sâdık kalacağı-ma ve karşılığında cennet bulacağıma inanarak söz veriyorum ya Rabbi! Değilse cehennem konusunun farkındayım! Diyerek Allah'a söz veriyor adam, ondan sonra da nakzediyor. Anlaşma konusuna aykırı hareket ediyor. O zaman bu adamın Kur'an'la beraberliği ancak ona zarar verir. Öyle değil mi yâni? Böyle bir adam Kur'an okudukça ne yapar da? Hep böyle yamulacak, eğecek, bükecek, kendine tefsir etmeye çalışacak, başka ne yapacak da? Evet fâsıkın birinci sıfatı demek ki Allah'la ahdini bozmakmış. Bu ahdi şöyle de anlamaya çalışmışlar:

a- Emirlerine itaat, nehiylerinden kaçınma hususunda Allah'ın kitaplarında açıkladığı konulara ait ahitlerini bozmak demektir bu.

b- Bir de Rabbimizin sözünü ettiği bu ahit daha önce peygam-berleri ve kitapları aracılığıyla ehl-i kitaptan aldığı ahiddir. Rabbimiz her bir dönem gönderdiği kitapları ve peygamberleri aracılığıyla önceki toplumlardan ahid almıştı. Mûsâ Aleyhisselâm kendi döneminde İsrail oğullarından söz almıştı. Benden sonra gelecek peygambere ve son elçi Muhammed Aleyhisselâma iman edip ona sahip çıkacağınız konusunda bana söz veriyor musunuz? Buyurmuş ve dönemimdeki İsrail oğulları da söz vermişler, ahidde bulunmuşlardı. Yine İsa Aley-hisselâm da kendi döneminde toplumundan kendisinden sonra gelecek Ahmed ismindeki son elçiye iman etmeleri konusunda ahid almıştı. İşte böylece Rabbimiz kitapları ve peygamberleri aracılığıyla yahu-di ve hıristiyanlardan aldığı bu ahde dikkat çekiyor.

İşte kitapları ve peygamberleri aracılığıyla son elçiye iman etmeleri konu-sunda Allah'a ahid veren, söz veren yahudilerin verdikleri bu ahde rağmen Hz. Muhammedi Aleyhisselâm gerçek olarak tanıdıktan sonra ona iman etmeyerek bu ahdi bozmaları fâsıklıktır. Bir de Allah, yahudilerin kendi nefislerinden Hz. Muhammedi Aleyhisselâm insanlardan saklamamaları hususunda ahid almıştı da onlar bu ahitlerini bozarak fasık olmuşlardır.

c- Veya buradaki ahit; A'râf sûresinde anlatıldığı veçhile tüm neslini Hz. Adem'in sulbünden çıkardığı zaman Allah'ın aldığı ahittir. "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" Buyurmuştu Rabbimiz de, tüm Âdem nesli: "Belâ ya Rabbi!"

Demişlerdi. “Evet ya Rabbi! Sen bizim tek Rabbimizsin! Bizim hayatımıza program yapmaya yetkili tek varlık sensin! Kulu kölesi olacağımız, tüm hayatımızı kendisi için yaşayacağımız, boynumuzdaki kulluk ipini eline verip seçimini seçim kabul edeceğimiz tek varlık sensin! Sadece seni dinleyecek, sadece senin için bir hayat yaşayacağımıza söz veriyoruz. Söz ya Rabbi senden başkasına kul köle olmayacağız! Söz ya Rabbi hayatımızı sadece senin beğenine sunacağız! Senin emirlerine riâyet edecek, yasaklarından uzak duracağız!” diye insanlar Rablerine ahid vermişlerdir. İşte Rabbimiz kullarının bu ahdine dikkat çekiyor. İnsanlardan kimileri Rableriyle böylece anlaşma yaptıkları halde, böylece Rablerine söz verdikleri halde dünyaya geldikten sonra bu ahidlerini unutup kulluktan çıkanların fâsıklar olduğunu anlatıyor.
(A’râf: 172,173)

d: Ya da burada kastedilen ahid, toplumda anlaşmalara ve fertler arası sözleşmelere bağlı kalmayarak düzeni bozmaktır. Bu fâsıklar, bu halleriyle toplumda fertler arası güven duygusunu sarsmaktadırlar. Akrabalık ve komşuluk bağlarını koparmaktadırlar.

e: Bir de anlaşma Allah sanki peygamber göndererek, insanlar öldürerek, insanlar dirilterek, kâinatı ölü diri hale getirerek, Allah sanki benden başkasına kulluk etmeyin! Diye sürekli bize baskı yapıyor ve bizden ahid alıyor. Veya Rabbimiz fıtratımızla bizden misak alıyor. Bizi İslâm fıtratı üzerine yaratarak bizden ahid alıyor. Yâni bizi İslâm’ı kabul edebilecek, Allah’a kulluğa yönelebilecek bir özellikte yaratıyor. Öyle değil mi? Doğan herkes kul olmaya müsait yaratılıyor. Herkes boynunda bir iple dünyaya geliyor. Tapınmak zorundadır bir şeylere. İşte Rabbimiz bu ahde dikkat çekiyor. Ben böyle insanların tümünü kul olmaya müsait yarattığım halde insanlardan kimileri bu fıtratlarını örterek Rabbine itaatten çıkıp fâsıklardan oluyor buyuruyor.

Öyleyse bu mânâda şunu diyelim: Allah tek taraflı anlaşma metni hazırlayandır. Anlaşma metninde değişiklik hakkı olmayan da bizleriz. Allah Rab, bizler de kullarız. Rubûbiyet yaratıcının hakkıdır, bize düşen de varlığımızı kendisine borçlu olduğumuz Rabbimize teslimiyetten başkası değildir.

2- İkinci bir özellik, fâsıkların ikinci sıfatları da şuymuş bakın:
"Allah’ın îsalını (yâni bitiştirilmesini) emrettiği şeyleri keserler."

Yâni Allah bağlayın diyor, ama bunlar kesiyorlarsa bu fâsık-lıktır. Allah neyle neyin arasını birleştirin! Onların arasını ayırmayın! demişse onların arasını kesmek, ayırmak fısktır, fâsıklıktır. Meselâ sıla-i rahim. Akraba ziyaretleri, akrabayla ilişkilerin kesilmemesi. Allah birleştirin diyor, ama o kesiyorsa, sıla-i rahim yapmıyorsa işte bu fâ-sıklıkmış. Akrabayla ilişkilerini kesen kişi fâsıkmış.

Hemen hemen din konusunda söz söyleme yetkisinde olan selef âlimlerimiz bu âyetin bunu anlattığını söylemişler. Ben de ilk olarak bunu söyledim.

Ama benim anladığım bu âyetin anlattığı bunun dışında başka şeyler de vardır. Âyet sıla-i rahmin dışında başka hususları da anlatır. Allah'ın birleştirilmesini istediği başka neler var?

Meselâ malla zekâtı birleştirin! Diyor Allah. Mal söz konusu oldu mu arkasından hemen zekât da söz konusu olmalıdır diyor. Kim ki malla zekâtın arasını ayırırsa bu fâsıklıktır. Malı olduğu halde onunla bağlantılı düşünülmesi ve icra edilmesi gereken zekatını vermeyen kişi fâsıktır. Başka? İnsanla sevgiyi, insanla emr-i bi'l marufu birleştirin diyor Rabbimiz. İnsanlara karşı sevgi ve merhameti gündeme getirmemek, onlara karşı emr-i bil'maruf yapmamak, onların cehenneme gidişine göz yummak fısktır, fâsıklıktır. Yâni münkerle nehyin, marufla emrin arasını ayırmak fısktır. Bir münker görülmüşse hemen nehy edilmesini, marufun da emredilmesini istiyor Rabbimiz. Bunların birleştirilmesini, birlikte düşünülmesini istiyor. Kim ki bunların arasını ayırırsa fâsıktır. Veya baş ile örtüyü birlikte düşünün diyor. Kim ki Allah'ın birleştirilmesini, birlikte düşünülmesini istediği baş ile örtüyü birbirinden ayırırsa işte o fâsıktır.

Veya meselâ yine Rabbimiz vakitle namazı birleştirin diyor. Bu ikisi birlikte olmalıdır diyor. Vakit varsa hemen namaz da gündeme gelmelidir diyor. Kim ki Allah'ın birleştirilmesini istediği vakitle namazın arasını ayırır, vakte ulaştığı halde namazı kılmazsa o fâsıktır. Yine meselâ Rabbimiz selâm vermeyle almayı, davetle icâbeti, imanla ameli, emirle itaati, sakalla suratı, başla örtüyü, evlilikle nikâhı, ilimle ameli, birleştirin, bunları birlik düşünün buyururken onların arasını ayırmak fısktır, fâsıklıktır. Yâni Allah neyi neyle birleştirmemizi, neyi neyle beraber kılmamızı, neyin neyle aralarını açmamamızı istiyorsa onu ayırmamamız gerekiyor. O ikisini birlik düşünmemiz gerekiyor.

Meselâ müslümanla nasihati, selâmla selâm almayı, hastayla ziyareti, ziyafetle icâbeti birleştirin! Demişse Allah yâni Allah'ın emir ve nehiylerinin aksine hareket etmeyin! Demişse buna riâyet etmek zorundayız. Aksi takdirde fâsıklardan oluruz Allah korusun.

Özellikle de sıla-i rahim söyleniyor. Yâni rahim karabeti, rahim yakınlığı kan bağıyla beraber olduğumuz varlıklarla ilgiyi ve alâkayı kesersek fâsık oluruz. Bu evlâdımızdır, ilâ nihâye evlâdımızın çocuklarıdır. Bu babalarımız, analarımızdır. Halamız, teyzemiz, dayımız veya amcamızdır. Veya biz ölünce bizim mîrasımız kendilerine kalacak kimselerdir, yakınlarımızdır. Buna göre hiç değilse amca, dayı, hala, teyze, nene, anne, baba, oğul, kız, torun ve kardeşler, erkek ve kız

kardeşler en yakınlarımızdır. Gücümüz nispetinde bunlarla ilgiyi, alâkayı kesmeyeceğiz. Ziyaretlerine gidecek ve onlarla hem hal olacağız.

Hattâ Rasûlullah Efendimiz Mısır halkı için: ***"Onlar bizim akrabamızdır"*** diyordu. Halamızdır diyordu. Öyle olunca daha daha uzak akrabalarımızla da ilgiyi kesmemeye çalışacağız. Çünkü Ra-sulullah'ın oğlu İbrahim'in annesi Mariye'den akrabalarıydı bunlar. Ve-ya Rasulullah'ın dedelerinden Hz. İbrahim'in çocuklarından İsrâil oğullarının yakın akraba çevresiydi Mısır halkı.

Birkaç yıl önce Yaser Arafat da yahudiler için: "Bunlar bizim amca oğullarımızdır!" diyordu. İsmail oğullarıyla İsrâil oğulları amca çocuklarıdır çünkü. Akrabalara biraz dikkat edeceğiz. Tabii büyük bir dert var şimdi. Acaba hanımların akrabaları da akraba mıdır? Benim bilebildiğim kadarıyla hanımın akrabaları akraba değil, çünkü mîras söz konusu değil. Ama kayınpeder ve kayınvalideden hanım ölse de, hanımla boşanılsa da ebedîyen haramlığın devamıyla sorumlu olduğumuza göre, galiba özel bir yeri vardır hayatımızda. Hanım ölse de kayınvalide ile beraber oturabilecek, eline dokunabileceğiz, birlikte yolculuk yapabileceğiz, gibi ayrıca bir sorumluluk yüklenmiş oluyor.

Geri kalanlara gelince at onları! demenin anlamı yoktur tabi. Hani kadının kadınlık güllerinin açması için böyle akrabalardan getirilecek sularla sulanması gerekiyorsa, başka suyu kabul etmiyorsa o toprak, o zaman öyle bir suyla onun sulanması senin geçimin için güzel olacaktır diyoruz. Ama dinine, ırzına, aklına, ferasetine, imanına engel olacak bir akraba pozisyonuysa, baban bile olsa siler geçersin! Allah öyle buyuruyor:
"O senin ehlinden değildir, zira o amel-i gayr-i sa-lihtir."

Nuh Aleyhisselâm için oğlu hakkında bile bu denilmişse tamam. Lâkin onu dost olma planında çizen bizler, diyalog planında asla çizmeyeceğiz. Bu ayrı iş tabii. Yâni gideceğiz, göreceğiz, görüşeceğiz. Lâkin onları dost olma planında defterden sileceğiz. Yâni onlarla istişare etmeyeceğiz, dinimizi onlara dayandırmayacağız, akıl danışmayacağız, ama gidip görüşeceğiz. Onları cennete aboneler yapma işini sürdüreceğiz.

Bu akraba ilişkisi konusunda kimilerinde biraz fazlalık, kimilerinde de biraz azlık yanlışı var. Bu işin üzerinde biraz ciddi düşüneceğiz inşallah.
"Yeryüzünde bozgunculuk yaparlar."

3. özellik; biraz fesatçı davranıyorlarmış. Yeryüzünde ifsatçı, bozguncu davranıyorlarmış. Bunlar önce geçti. Fesat nedir? Salah nedir? Bunu daha önceki âyetlerde anlatmaya çalışmıştım. Allah'ın düzeninin dışında düzen arayıcılarıymış bunlar. Adam böyle yaptı da Kur'an okudu mu, bu Kur'an onu saptırırmış. Kur'an'la şöyle bir beraberliğe gelince: Adam inanır Kur'an'a, Ya

Rabbi ben senin dediklerinin doğruluğuna baştan inanıyorum! Ama şu anda henüz muttali olamadığım doğrularım var. Ben Bakara'yı henüz öğrenemedim. Âl-i İm-rân'ı bilmiyorum. Ama şimdi sanki onların görüntülenmesi gibi ben bir hayat programı yaşıyorum. Müslüman olarak yaşıyorum ben bu hayatımı. Lâkin sana söz veriyorum ya Rabbi! Yarın öğreneceğim âyetler, bugün yaşadığım dinimle çatışırsa, şimdiden ben o âyetlerin doğruluğunu kabul ediyorum! diye gayret ederse, bu kişinin Kur'an'ı ona yol gösterir ve hidâyet kaynağı olur inşallah.

Bir hayatımız var. Mala bakışımızda, yemek anlayışımızda, giyinişimizde, ziyaretimizde, ticaretimizde bir hayat anlayışımız var. Aslında müslüman, hayatın tümünde İslâm'ı uygulayandır. Ama biz henüz o konularda Allah'ın dediklerini bilmiyorsak, o konunun düzenleyicisi olarak Allah'ın gönderdiği âyetleri bilmiyorsak ta yine de müs-lümanca yaşıyoruz zannediyoruz ya, Allah'a şöyle söz veriyoruz her okuyuşumuzda: Ya Rabbi bugünkü yaşadığım hayatı ben müslüman-lık olarak yaşıyorum, müslümanlık diye yaşıyorum; ama yarın bu yaşadığımın tersini anlatan bir âyetle kaşı karşıya gelirsem ben şimdiden onun doğruluğunu kabul ediyorum! diye okumaya devam edersek, o zaman iyi bir müslüman oluruz. Kur'an bize hidâyet kaynağı olur diyoruz. Tek umudumuz budur zaten. Okumayı bırakmaz da yarınımız için bu idealde, bu imanda olursak kurtuluruz. Böyle olmaya gayret edelim inşallah.
"Onlar hüsrana uğrayanların ta kendileridir."

Eli kuruyanların, kendilerine yazık edenlerin ta kendileridir. Said Havva bu âyeti Tebbet sûresiyle anlatır. Ondan sonra buyurur ki Rabbimiz: